
KOMPLEKSOWA
REWITALIZACJA
GMINY

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY LUBARTÓW NA LATA 2017-2030 z perspektywą do roku 2033

LUBARTÓW, 2023

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	7
SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI, OBEJMUJĄCA ANALIZĘ NEGATYWNYCH ZJAWISK ORAZ LOKALNYCH POTENCJAŁÓW WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE TEGO OBSZARU - AKTUALIZACJA	7
Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	8
Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wielokryterialna (wskaźnikowa).....	8
Charakterystyka obszaru rewitalizacji – aktualizacja wskaźników.....	11
POWIĄZANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY LUBARTÓW, POWIATU LUBARTOWSKIEGO I WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO	35
WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	49
CELE REWITALIZACJI ORAZ KIERUNKI INTERWENCJI.....	50
LISTA PODSTAWOWYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH WRAZ Z ICH OPISAMI	56
LISTA POZOSTAŁYCH (UZUPEŁNIAJĄCYCH) RODZAJÓW PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH REALIZUJĄCYCH KIERUNKI DZIAŁAŃ, MAJĄCYCH NA CELU ELIMINACJĘ LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK	74
MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA TERENIE GMINY	76
INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE PROJEKTÓW/ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	78
MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI	93
SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA) PROGRAMU REWITALIZACJI	96
System instytucjonalny w procesie rewitalizacji.....	96
Zarządzanie procesem rewitalizacji (system wdrażania i monitoringu)	97
System budowania i wspierania partnerstwa	100

SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ I SYSTEMU WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU PROGRAMU	101
Monitorowanie efektów działań rewitalizacyjnych	101
Zasady, tryb i metody przeprowadzenia ewaluacji.....	104
Zasady i tryb aktualizacji programu	105
ZMIANY I PRZEPISY PRZEJŚCIOWE W UCHWAŁACH OBOWIĄZUJĄCYCH W GMINIE	106
Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminnym i o zmianie Kodeksu cywilnego.....	106
Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 3 listopada 2015 r. o rewitalizacji.....	107
Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 3 listopada 2015 r. o rewitalizacji.....	107
SPOSÓB REALIZACJI GPR W ZAKRESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	107
Zakres zmian w dokumencie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	107
Zakres zmian w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	107
STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	108
PARTYCYPACJA SPOŁECZNA - OPIS I WNIOSKI	108
GRAFIKI I TABELLE - SPIS.....	110

DEFINICJE KLUCZOWYCH POJĘĆ¹

Rewitalizacja

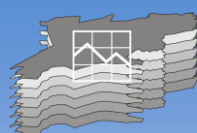

Kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie

(z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych). Rewitalizacja jest prowadzona zgodnie z zasadami zawartymi w Umowie Partnerstwa, może być wdrażana w pojedynczych gminach, jako IIT, wyłącznie na podstawie gminnych programów rewitalizacji (GPR) pełniących funkcję strategii IIT².

Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa „działania związane z rewitalizacją, przyczynią się do zmniejszenia problemów społecznych i gospodarczych w obszarach zdegradowanych wyznaczonych do rewitalizacji oraz do zielonej transformacji obszarów rewitalizowanych. Realizacja celu poprawi także bezpieczeństwo przestrzeni publicznych i zdolności samorządu lokalnego do współpracy w zakresie polityki bezpieczeństwa oraz reagowania na różnego rodzaju zagrożenia w przestrzeni publicznej”.

Stan kryzysowy

– charakteryzuje obszary, na których skoncentrowane są negatywne zjawiska społeczne tj. bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz musi wystąpić przynajmniej jedno z wymienionych poniżej negatywnych zjawisk:

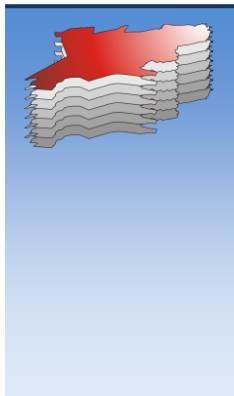
- ❖ gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;

¹ Definicje opracowano przywołując zapisy: Ustawy o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28) oraz dokumentu: Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. W perspektywie finansowej 2021-2027, nie wprowadzono wytycznych dotyczących programów rewitalizacji, natomiast w związku z finansowaniem rewitalizacji w ramach instrumentów terytorialnych (IIT – inne instrumenty terytorialne) zapisy dotyczące procesu rewitalizacji sformułowano w dokumencie: Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 z 24 sierpnia 2023 roku. Kolejnym wiążącym dokumentem w procesie aktualizacji GPR jest Procedura oceny gminnych programów rewitalizacji (GPR) w województwie lubelskim w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 stanowiąca załącznik do uchwały nr CDXXVI/7499/2023 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 25 stycznia 2023 r.

² Umowa partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce, Warszawa 30 czerwca 2022

- ❖ środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska;
- ❖ przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych;
- ❖ technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.
- ❖ Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy. Obszar charakteryzujący się w/wym. kryteriami można wyznaczyć jako **obszar zdegradowany**.

Obszar zdegradowany

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych

Obszar rewitalizacji

– obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt 2, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Program rewitalizacji

– inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 14 ust. 1 Ustawy o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne

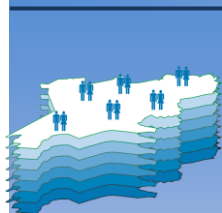
- projekt w rozumieniu art. 2 pkt 22 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (przedsięwzięcie zmierzające do osiągnięcia założonego celu określonego wskaźnikami, z określonym początkiem i końcem realizacji, zgłoszone do objęcia albo objęte finansowaniem UE jednego z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności albo Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w ramach programu), wynikający z programu rewitalizacji, tj. opisany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zamieszczone w gminnym programie rewitalizacji mogą być realizowane również poza obszarem rewitalizacji, jeżeli wynika to z ich specyfiki. W przypadku gdy w związku z rewitalizacją następuje czasowa lub trwała zmiana miejsca zamieszkania osób na miejsce położone poza obszarem rewitalizacji, w gminnym programie rewitalizacji uwzględnia się przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące te osoby.

Niezwłocznie po uchwaleniu gminnego programu rewitalizacji, rada gminy wprowadza przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w tym programie, służące realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, o którym mowa w art. 226 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.). Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające do wpisania ich do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, rada

gminy wprowadza przedsięwzięcia do tego załącznika niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych.³

Interesariusze rewitalizacji

Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy rzeczy nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 28);
- 2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

³ Art. 24 Ustawy o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 2)

WPROWADZENIE

Prace związane z opracowaniem Programu Rewitalizacji dla Gminy Lubartów zostały zapoczątkowane Uchwałą Rady Gminy Nr XXX/202/17 z dnia 12 czerwca 2017 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017 - 2023. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Lubartów został sporządzony w oparciu o zapisy *ustawy o rewitalizacji* oraz *Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*.

W związku z Oceną Aktualności i Stopnia Realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017 – 2023 (przeprowadzoną w czerwcu 2021 roku) oraz opinią Komitetu Rewitalizacji w sprawie oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017 – 2023 z dnia 30 września 2021 roku, 16 maja 2023 roku Wójt Gminy Lubartów opublikował w Biuletynie Informacji Publicznej Obwieszczenie w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017–2023 po przyjęciu przez Radę Gminy Lubartów Uchwały nr XXX/240/22 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017–2023” z dnia 31 marca 2022 roku.

SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI, OBEJMUJĄCA ANALIZĘ NEGATYWNYCH ZJAWISK ORAZ LOKALNYCH POTENCJAŁÓW WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE TEGO OBSZARU - AKTUALIZACJA

Gminny Program Rewitalizacji został opracowany dla obszaru rewitalizacji określonego Uchwałą Nr XXVIII/191/17 Rady Gminy Lubartów z dnia 27 marca 2017 roku w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Lubartów. Obszar rewitalizacji, w którym prowadzone będą działania wynikające z Gminnego Programu Rewitalizacji, charakteryzuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk oraz posiada istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy. Został on wyodrębniony z obszaru zdegradowanego określonego na podstawie diagnozy sporządzonej na potrzeby zidentyfikowania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Lubartów stanowiącej załącznik do uchwały wyznaczającej obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji.

Jak wykazano w dokumencie Ocena Aktualności i Stopnia Realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017 – 2023: „Od momentu ustanowienia obszar rewitalizacji nie zmienił swoich granic. Spełnia on ustawowe warunki dotyczące wielkości tego obszaru, zajmuje bowiem 17,43% powierzchni gminy (ustawa stanowi, że obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy). Na tym obszarze zamieszkiwało 26,69% mieszkańców gminy (ustawa stanowi, że obszar rewitalizacji nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy). Na koniec 2020 roku podobszary zamieszkiwało 3185 osób, co stanowiło 27,01% ogólnej liczby mieszkańców gminy. Od 2017 roku liczba mieszkańców pozostaje zatem na podobnym poziomie i nie obserwuje się większych zmian”.

Mając na uwadze ocenę aktualności Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017-2023, stwierdzono, że aktualizacji wymaga:

- opis powiązań z dokumentami strategicznymi,
- lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- ramy finansowe,

- struktura zarządzania, system monitorowania, dotyczy to zwłaszcza rekomendowanych wskaźników w procesie monitoringu i ewaluacji wdrażania GPR
- projekty i kwoty planowane na ich realizację w odnoszące się konkretnie do danego sołectwa.

Mając na uwadze powyższe nie zarekomendowano zmiany granic obszaru rewitalizacji określonego Uchwałą Nr XXVIII/191/17 Rady Gminy Lubartów z dnia 27 marca 2017 roku w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Lubartów.

Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Wyznaczenie obszarów zdegradowanych w gminie Lubartów zostało przeprowadzone przy pomocy dwóch odrębnych analiz: jakościowej i wskaźnikowej.

Analiza jakościowa obejmowała obszar całej gminy i przyjęła formę szczegółowej diagnozy, zawierającej charakterystykę sfery społecznej, sfery przestrzenno-funkcjonalną, sfery gospodarczej, sfery środowiskowej i sfery technicznej, stanowiąc załącznik do uchwały wyznaczającej obszary zdegradowane i rewitalizacji. Najważniejszym z dokumentem źródłowym dla opracowania diagnozy była Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubartów na lata 2014 - 2020. W diagnozie uwzględnione zostały problemy zidentyfikowane w strategii i przeanalizowano je w skali sołectw. Analiza problemów społecznych została uzupełniona analizą problemów gospodarczych, środowiskowych, technicznych i przestrzenno-funkcjonalnych.

Kluczowym etapem podczas prac nad wyznaczeniem obszaru zdegradowanego było przeprowadzenie analizy wskaźnikowej, obejmującej obszar gminy Lubartów w podziale administracyjnym na sołectwa, który pozwolił na prezentację poszczególnych wskaźników w konkretnych częściach gminy i porównanie ich do średniej referencyjnej wartości danego wskaźnika dla całej gminy. Wykorzystano zestaw wskaźników dla wszystkich pięciu analizowanych sfer.

Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wielokryterialna (wskaźnikowa)

Analiza wielokryterialna (wskaźnikowa) była kluczowym narzędziem umożliwiającym delimitację obszarów dysfunkcyjnych/problemowych w gminie Lubartów. Opracowując delimitację obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przeanalizowano następujące wskaźniki:

sfera społeczna:

- liczbę osób korzystających z pomocy społecznej przeliczeniu na 100 mieszkańców;
- liczbę osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców;
- liczbę osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców;
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkich choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców;
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców;
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności w przeliczeniu na 100 mieszkańców;
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców;

- liczbę bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców;
- udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych;
- liczbę bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym;
- udział bezrobotnych bez kwalifikacji (z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym oraz niepełnym podstawowym) w liczbie bezrobotnych;
- udział bezrobotnych o średnich kwalifikacjach (z wykształceniem średnim zawodowym oraz ogólnokształcącym) w liczbie bezrobotnych;
- udział bezrobotnych o wysokich kwalifikacjach (z wyższym wykształceniem) w liczbie bezrobotnych;
- udział bezrobotnych w wieku powyżej 55 lat w ogólnej liczbie bezrobotnych.
- wskaźnik obciążenia demograficznego w 2015 roku;
- współczynnik przyrostu naturalnego w 2015 roku;
- poziom nauczania mierzony skalą staninową w roku szkolnym 2015/2016;
- liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku;
- liczba interwencji domowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku; liczba przestępstw kryminalnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku
- liczba założonych „niebieskich kart” w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku;
- frekwencja wyborów samorządowych w 2014 roku (wybory do Rady Gminy);
- ilość organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku;
- wielkość funduszu sołectkiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

sfera gospodarcza:

- ilość podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2015 roku;
- ilość nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2015 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku;
- ilość wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2015 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku;

sfera środowiskowa:

- zagrożenie ponadnormatywnym hałasem;
- obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska (odpady zawierające wyroby azbestowe przypadające na 1km² oraz w %;
- składowiska odpadów komunalnych czynne i rekultywowane, stanowiące niebezpieczeństwo dla wód podziemnych;

sfera funkcjonalno – przestrzenna: - podstawą wyznaczenia obszarów zdegradowanych w sferze przestrzennej było zobrazowanie w przestrzeni gminy wskaźników określających problemy związane z dostępnością w infrastrukturę techniczną i społeczną, poziom obsługi komunikacyjnej, a także jakość terenów publicznych na podstawie wskaźników:

- udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w 2015 roku;
- udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w 2015 roku;
- udział ludności korzystającej z sieci gazowej w 2015 roku;
- stan infrastruktury energetycznej;
- dostępność do usług internetowych;
- dostępność komunikacyjna;
- ilość i jakość przestrzeni publicznych w 2015 roku;
- stopień wyposażenia w infrastrukturę sportu i rekreacji w 2015 roku;
- dostęp do infrastruktury społecznej w zakresie edukacji w 2015 roku;

sfera techniczna - podstawą wyznaczenia obszarów zdegradowanych w sferze technicznej było wyznaczenie obszarów braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska na podstawie wskaźnika

- budynki według stopnia niefunkcjonowania rozwiązań technicznych, uniemożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w zakresie energooszczędności.

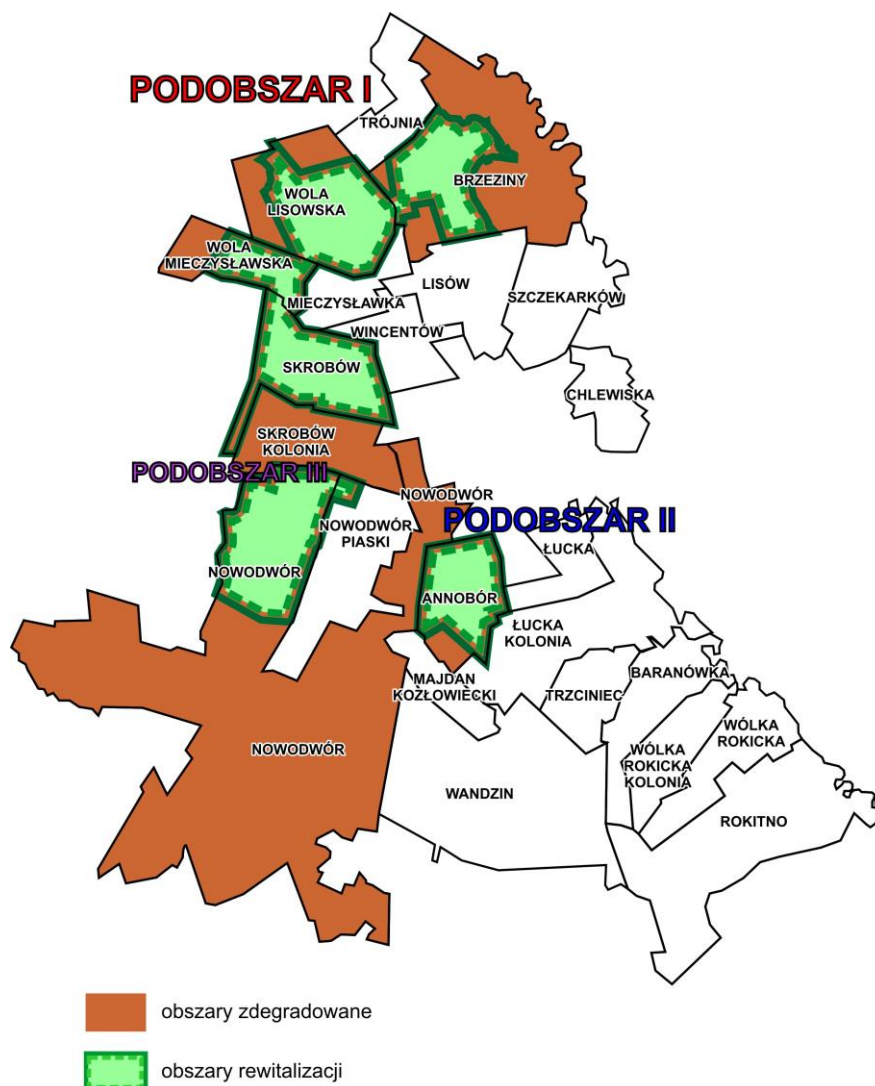
Na podstawie przeprowadzonych analiz wytypowano następujące Podobszary obszaru rewitalizacji:

Podobszar I: Brzeziny, Wola Lisowska, Wola Mieczysławska, Skrobów

Podobszar II: Nowodwór, Nowodwór Piaski

Podobszar III: Annobór

Grafika 1 Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji w gminie Lubartów

źródło: Gminny Program Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017-2023 stanowiący załącznik do Uchwały Nr XXVIII/191/17 Rady Gminy z dnia 27 marca 2017 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017- 2023

Charakterystyka obszaru rewitalizacji – aktualizacja wskaźników

Obszar rewitalizacji obejmuje 3 podobszary, nie mające ze sobą części wspólnej, tj. podobszar I, obejmujący 4 sołectwa: Brzeziny, Wola Lisowska, Wola Mieczysławska oraz Skrobów; podobszar II, obejmujący część sołectwa Nowodwór oraz Nowodwór – Piaski; podobszar III, obejmujący sołectwo Annobór.

Tabela 1 Dane dotyczące powierzchni i ludności podobszarów rewitalizacji

Podobszar	Sołectwo	Powierzchnia	% powierzchni	Ludność 2015	Ludność 2022	% mieszkańców gminy w roku 2022
I	Brzeziny (z wyłączeniem obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów leśnych południowo – zachodniej części sołectwa)	437 ha	2,80%	598 (5,40%)	643	5,42%
	Wola Lisowska (część sołectwa z wyłączeniem terenów leśnych)	529 ha	3,40%	275 (2,48%)	271	2,29%
	Wola Mieczysławska (część sołectwa z wyłączeniem terenów leśnych)	207 ha	1,30%	203 (1,83%)	211	1,78%
	Skrobów	519,3 ha	3,33%	564 (5,09%)	626	5,28%
II	Nowodwór (część sołectwa)	639 ha	4,10%	637 (5,75%)	692	5,84%
	Nowodwór-Piaski (wzrost po eksploatacji piasków i żwirów)	20 ha	0,13%	498 (4,54%)	470	3,96%
III	Annobór	370,7 ha	2,40%	182	304	2,56%
Obszar rewitalizacji		2 722 ha	17,43%	2957 (26,96%)	3217	27,13%
Gmina Lubartów		15 899 ha	100%	10 968	11857	100%

Źródło: opracowanie na podstawie dokumentu *Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w gminie Lubartów (Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XXVIII/191/17 Rady Gminy Lubartów z dnia 27 marca 2017 r.) oraz danych Urzędu Gminy Lubartów za rok 2022*

PODOBSZAR I

BRZEZINY

Obszar rekomendowany do rewitalizacji zajmuje powierzchnię 437ha (2,8% powierzchni gminy) i zamieszkiwany jest przez 643 osoby (5,42% populacji gminy). W porównaniu do 2015 roku nastąpił nieznaczny przyrost liczby mieszkańców o 45 osób. Dane dla roku 2015: 598 osób (5,40% populacji gminy).

Sfera społeczna

Na omawianym terenie nawarstwia się szereg niekorzystnych zjawisk, świadczących o sytuacji kryzysowej występującej w tym obszarze. Należy tu podkreślić niekorzystne trendy demograficzne, w tym struktura wieku ludności (starość demograficzna), wskaźnik przyrostu naturalnego, wskaźnik obciążenia demograficznego, ubóstwo i wykluczenie społeczne, zaawansowane bezrobocie, przemoc w rodzinie, przestępczość i naruszenia prawa oraz niski kapitał społeczny.

Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w stosunku do ludności ogółem wskazuje na zaawansowane zjawisko starzenia się społeczeństwa, o czym świadczy wyższy niż średnia dla gminy (18,40%) udział ludności w wieku poprodukcyjnym (starość demograficzna wynosząca 20,06% w roku 2022 roku – wzrost z poziomu 18,39% w roku 2015). Zjawisko to

pogłębia fakt, iż udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, który stanowi 17,10% (19,6% w 2015 roku) jest niższy od średniej dla gminy, która kształtuje się na poziomie 18,08% (21,4% w 2015 roku). Niekorzystne zjawiska demograficzne obrazuje także wielkość wskaźnika obciążenia demograficznego (70,1 osób/100M przy średniej dla gminy 65,4/100M – podczas gdy dane dla roku 2015 wynosiły 61,2 osób/100M; średnia dla gminy – 58,2 osób/100M). Mając na uwadze powyższe sprawdziły się prognozy dotyczące niekorzystnych trendów demograficznych. W następnych latach będzie pogłębiać się tendencja wzrostowa liczby osób, które przekroczą potencjalny wiek zdolności do pracy, co przy zaniechaniu kompleksowych działań rewitalizacyjnych może spowodować wyludnianie się obszaru.

O skali problemów społecznych w sołectwie Brzeziny świadczy liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej. Skalę zjawiska potwierdza wskaźnik opisujący poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego, który w Brzezinach kształtuje się na poziomie 5,28 osób/100M korzystających z pomocy społecznej znacznie przewyższający średni wskaźnik dla gminy 2,28/100M. W porównaniu do roku 2015 gdzie dane kształtowały się następująco: 16,22 osób/100M korzystających z pomocy społecznej, znacznie przewyższając średnią dla gminy (9,90 osób/100M) należy podkreślić zmiany jakie nastąpiły w zakresie pomocy społecznej (część świadczeń związanych z wypłatą świadczeń 300+ i 500+ przejęły Zakłady Ubezpieczeń Społecznych) oraz nie nadążający za stopą inflacji dochód uprawniający do świadczeń społecznych i rodzinnych. W świetle zmian zakresu pomocy społecznej, w porównaniu do 2015 roku, tym bardziej należy zaznaczyć, że przypadki wymagające interwencji ze strony służb pomocy społecznej związane były często ze zjawiskiem współwystępowania więcej niż jednego rodzaju trudnej sytuacji życiowej. Występowanie wielu problemów społecznych istotnie wpływa na jakość życia całej społeczności zamieszkującej na tym obszarze i osób korzystających z różnych usług czy aktywności na jego terenie. Głównym powodem korzystania z pomocy społecznej świadczeniobiorców zamieszkujących obszar rewitalizacji, było ubóstwo i wykluczenie, bezrobocie, długotrwała i ciężka choroba, wielodzietność oraz alkoholizm.

Występujący niski stopień przedsiębiorczości skutkuje wysokim udziałem osób bezrobotnych, w szczególności osób długotrwale bezrobotnych. Zjawisko to przybierało zdecydowanie wyższe wielkości aniżeli średnio w gminie i kształtowało się na poziomie 6,18 osób bezrobotnych/100M przy średniej dla gminy 5,80/100M. Należy zaznaczyć, że w porównaniu z danymi za rok 2015: 6,69 osób bezrobotnych/100M, przy średniej dla gminy – 5,67, sytuacja poprawiła się nieznacznie w odniesieniu do udziału osób bezrobotnych na terenie sołectwa do średniej gminy, jednak pogarszająca się sytuacja gospodarcza kraju w obliczu następstw pandemii i wysokiej inflacji spowodowała znaczący wzrost bezrobocia w całej gminie. Szczególnie narażone na marginalizację społeczną i ekonomiczną są osoby długotrwale bezrobotne. W obszarze przewidzianym do rewitalizacji, udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem stanowił 57,14% przy średniej dla gminy 62,24%. W odniesieniu do danych z 2015 roku: niemal 67,5%, przy średniej dla gminy 55,41% zauważa się pozytywne zmiany w tym zakresie, chociaż wciąż liczba długotrwale bezrobotnych w stosunku do bezrobotnych ogółem jest bardzo wysoka

Poziom bezpieczeństwa jest jednym z aspektów mówiących o jakości życia mieszkańców, a określa go m.in. liczba interwencji domowych, świadcząca o występowaniu problemów rodzinnych i patologii społecznych oraz przestępczość i naruszenia prawa. W Brzezinach obserwuje się duże zagrożenie przestępczością i naruszeń prawa. Omawiany obszar w 2015 roku wyróżniał się wyższą niż w gminie liczbą założonych „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców- 0,33/100M (gmina 0,16/100M), liczbą interwencji domowych – 1,67/100M (gmina 1,03/100M) oraz liczbą przestępstw kryminalnych – 0,84/100M (gmina 0,68/100M). W 2022 roku na terenie podobszaru prowadzono aż 2 sprawy w oparciu o procedurę

niebieskich kart – co stanowiło 9.52% wszystkich spraw prowadzonych w gminie Lubartów.(0.8/100M).

Kluczowym obszarem analizy zjawisk w sferze społecznej na obszarze rewitalizacji jest poziom kapitału społecznego, do którego zalicza się działalność organizacji pozarządowych, pożytku publicznego oraz klubów sportowych wspomagających rozwój społeczności lokalnej, ich aktywizację i integrację. W sołectwie zarejestrowano 1 organizację pozarządową w KRS (w 2015 roku nie istniała na terenie sołectwa żadna organizacja pozarządowa).

Sfera gospodarcza

Obszar sołectwa zidentyfikowany został jako jednostka o niskim poziomie aktywności gospodarczej. W 2015 roku wskaźnik aktywności gospodarczej był niższy aniżeli średnio w gminie, co jednoznacznie wpisało się w szereg niekorzystnych zjawisk. Funkcjonowało 21 podmiotów gospodarczych, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców odpowiada 3,5 podmiotom gospodarczym/100M (średnia dla gminy 5,79). Do 2022 roku liczba przedsiębiorstw zwiększyła się do 32 – w tym tylko 1 przedsiębiorstwo zarejestrowane jest w KRS. Aż 31 przedsiębiorstw to jednoosobowe działalności gospodarcze.

Sfera środowiskowa

Zagrożeniem dla życia i zdrowia ludzi zamieszkujących obszary rewitalizacji są odpady zawierające wyroby azbestowe, z uwagi na chorobotwórcze działanie azbestu, a właściwie włókien azbestu zawieszonych w powietrzu. Wskaźnik opisujący ilość odpadów zawierających odpady azbestowe w przeliczeniu na km², kwalifikuje obszar rewitalizacji jako kryzysowy. W 2015 roku wskaźnik ten stanowił 33,89 Mg/km², przy średniej dla gminy 23,91 Mg/km² i wymaga podjęcia dalszych intensywnych działań mających na celu całkowite usunięcie wyrobów azbestowych.

Jak wiadomo jakość środowiska, w tym powietrza atmosferycznego wpływa na komfort zamieszkania. W obszarze rewitalizacji stopień zanieczyszczenia powietrza rakotwórczymi i mutagennymi zanieczyszczeniami benzo/a/pirenu, przekracza dopuszczalne poziomy, co spowodowane jest głównie emisją niską, a więc zanieczyszczeniami pochodzącymi z palenisk domowych, gdzie spalanie odbywa się w sposób nieefektywny, co istotnie wpływa na jakość powietrza atmosferycznego. Stąd też wskazuje się na podejmowanie działań mające na celu ograniczenie wykorzystania paliw kopalnych, zwiększenie efektywności energetycznej dzięki wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii i zastosowaniu technologii ograniczających emisję.

W latach 2017-2019 na obszarze sołectw: Annobór, Brzeziny, Nowodwór, Skrobów, Wola Lisowska i Wola Mieczysławska zrealizowano dwa projekty: „Czysta energia w Gminie Lubartów – kolektory słoneczne i kotły na biomasę - etap I” oraz „Czysta energia w Gminie Lubartów – kolektory słoneczne i kotły na biomasę - etap II”. Wartość obu projektów przekroczyła 6 mln zł.

W celu poprawy bezpieczeństwa środowiskowego i ludności Gmina Lubartów w ramach projektu „Zabezpieczenie przeciwpożarowe i przeciwpowodziowe województwa lubelskiego poprzez zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego” zakupiono samochód ratowniczo-gaśniczy wraz z wyposażeniem dla OSP w Brzezinach (dofinansowanie otrzymano w ramach RPO WL 2014-2020 na kwotę 290 587,50 zł, wkład własny wyniósł 355 162,50 zł).

W obszarze rewitalizacji znajduje się udokumentowane złoż piasków i żwirów Brzeziny I, które w 2022 roku wciąż było eksploatowane. Zasoby kopaliny spełniają kryterium przemysłowości. Złożę posiada wyznaczony obszar i teren górniczy, dla którego koncesja jest ważna do 31 grudnia 2025 roku. Poza wymienionym złożem w Brzezinach znajdują się 3 udokumentowane złoża piasków i żwirów o zasobach rozpoznanych szczegółowo i są to: Brzeziny II, Brzeziny III, Brzeziny IV oraz 2 złoża piasków kwarcowych do produkcji betonów

komórkowych o zasobach rozpoznanych wstępnie (Brzeziny) oraz szczegółowo (Brzeziny I). Rekultywacja i zagospodarowanie wyrobisk po eksploatacji kopalin, jest bardzo istotna z uwagi na potencjalne zagrożenie dla środowiska naturalnego.

W latach 2017-2019 w ramach projektu „Modernizacja ujęcia wody w sołectwie Chlewiska wraz z rozbudową sieci” Gmina Lubartów zrealizowała następujący zakres robót:

- budowa i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę w sołectwie Brzeziny,
- przebudowa budynku ujęcia wody w m. Chlewiska w gm. Lubartów;
- przebudowa sieci wodociągowej od ujęcia wody w m. Chlewiska do połączenia z istniejącym wodociągiem na terenie m. Chlewiska. Inwestycja doprowadza wodę z ujęcia wody w m. Chlewiska dla potrzeb wodociągu grupowego do m.in. wsi Brzeziny.

Koszty projektu wyniosł 4 767 682,29 zł, w tym dofinansowanie z EFRR w ramach RPO WL 2014-2020 wyniosło 2 839 988,44 zł (przy wkładzie własnym w kwocie: 1 927 693,85 zł).

Sfera funkcjonalno - przestrzenna

Zasadniczą rolę w obsłudze komunikacyjnej sołectwa pełni droga powiatowa nr 1539L oraz drogi gminne nr 1033680L, 103366L. Parametry techniczne i użytkowe drogi powiatowej oraz dróg gminnych nie odpowiadają standardom i wymagają modernizacji i przebudowy. Brak wydzielenia ciągów pieszych i rowerowych wpływa na pogorszenie jakości ich użytkowania. Ponadto brak oświetlenia dróg (szczególnie w niebezpiecznych i newralgicznych miejscach) świadczy o konieczności podjęcia pilnych działań naprawczych.

Ważnym obszarem jest przestrzeń publiczna. Przestrzeń publiczna to obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. W omawianym obszarze brak jest parków i terenów zielonych pełniących funkcję przestrzeni publicznych. Do obszarów przestrzeni publicznych w obszarze rewitalizacji zalicza się tereny lokalizacji obiektów użyteczności publicznej tj.:

- obiekt kultury - budynek remizo - świetlicy OSP, w którym koncentruje się życie kulturalne, integrujące społeczność lokalną - stan budynku ocenia się jako zadowalający. Zarówno budynek, jak i jego najbliższe otoczenie wymaga przeprowadzenia prac modernizacyjnych, zagospodarowania otoczenia, urządzenia małej architektury, wykonania nasadzeń zieleni, przyczyniając się do zwiększenia użyteczności świetlicy, jako miejsca spotkań, a także do podniesienia standardu życia mieszkańców, rozwoju kultury lokalnej oraz zaspokojenia potrzeb społecznych i kulturalnych, co wpłynie na uatrakcyjnienie sołectwa;
- teren sportu i rekreacji stanowi plac zabaw, którego stan zagospodarowania ocenia się jako zadowalający, jednak należy zaznaczyć, że plac nie jest dostosowany do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami.

Na terenie wskazanym do rewitalizacji są świadczone usługi w zakresie wychowania przedszkolnego i oświaty. Wychowanie przedszkolne jest realizowane w oddziałach przedszkolnych (1,5) w Szkole Podstawowej w Brzezinach. W oddziale przedszkolnym dzieci mają możliwość uczestniczenia w dodatkowych, bezpłatnych zajęciach rozwijających m.in. język angielski czy też naukę rytmiki i tańca. Wyposażenie oddziału przedszkolnego spełnia wymogi w zakresie wychowania przedszkolnego. Należy podkreślić, iż w ostatnich latach zrealizowano inwestycje mające na celu poprawę infrastruktury przedszkolnej, w tym bieżące remonty pomieszczeń przedszkolnych oraz doposażenie oddziałów przedszkolnych w pomoce edukacyjne i inne nowoczesne wyposażenie, co było efektem uczestnictwa w latach 2014 – 2015 w projekcie systemowym „Modernizacja oddziałów przedszkolnych w szkołach

podstawowych” w ramach Podziałania 9.1.1. Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej.

Jednym z elementów wpływających na atrakcyjność obszaru rewitalizacji jest placówka szkolno – oświatowa, która zabezpiecza aktualne potrzeby mieszkańców. Przy szkole znajduje się baza sportowo – rekreacyjna, którą stanowią: sala gimnastyczna, boisko do siatkówki oraz boisko do piłki nożnej w dobrym stanie. W roku 2017 zlikwidowano bariery architektoniczne w Szkole Podstawowej – w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszanie się i komunikowanie. W latach 2018-2019 Gmina Lubartów wraz z Samorządowym Zespołem Szkół w Lubartowie zrealizowała projekt w następującym zakresie modernizacji i adaptacji wybranych pomieszczeń lekcyjnych, polegających na:

- robotach rozbiórkowych i montażowych
- wymianie podłóg;
- malowaniu ścian i malowaniu sufitów;
- wymianie instalacji oświetlenia;
- wymianie instalacji komputerowej.

Ponadto zakupiono niezbędne wyposażenie, w tym sprzęt audiowizualny (tablice interaktywne, cyfrowe laboratorium przyrodnicze, wizualizer, laptopy) oraz sprzęt niezbędny do wyposażenia pracowni językowej i pracowni przyrodniczo-matematycznej. Pomimo prowadzonych na bieżąco remontów, stan techniczny budynku Szkoły w dalszym ciągu wymaga modernizacji i adaptacji pomieszczeń, co przyczyni się do poprawy jakości usług edukacyjnych poprzez poprawę warunków lokalowych tej placówki.

Na terenie obszaru rewitalizacji znajduje się punkt biblioteczny, prowadzony przez osobę prywatną mieszczący się w mieszkaniu prywatnym.

Jednostka OSP Brzeziny włączona jest do krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego.

Obszar rewitalizacji zalicza się do obszarów, w których występują największe potrzeby w modernizacji sieci średniego i niskiego napięcia, w grupie których kluczowe znaczenie posiada: rozbudowa linii kablowych i napowietrznych Sn i nN, budowa stacji transformatorowej oraz przyłączanie nowych odbiorców. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji nie mają możliwości podłączenia swoich gospodarstwa do sieci gazowej.

Sfera techniczna

Jednym z głównych problemów na terenie obszaru rewitalizacji są problemy techniczne wynikające z wykorzystania nieekonomicznych rozwiązań ograniczających efektywność obiektów budowlanych.

W Brzezinach zlokalizowany jest Dom Nauczyciela, stanowiący zasób gminny. Stan techniczny budynku jest dobry. Ściany fundamentowe murowane z cegły, ściany konstrukcyjne nadziemne murowane, ściany działowe z cegły pełnej. Budynek wyposażony w instalację elektryczną, wodociągową, kanalizacyjną, stolarka okienna i drzwiowa PCV.

W granicach obszaru rekomendowanego do rewitalizacji znajdują się obiekty i obszary o wartościach kulturowo - historycznych, tworzących dziedzictwo kulturowe tego obszaru. Charakterystyczne dla tego obszar jest bardzo dużo zabytków archeologicznych. Znajduje się tu grodzisko tzw. „Góra Tatarska” wpisane do rejestru „C” zabytków archeologicznych województwa lubelskiego pod nr rejestru C/5 - stożkowy gródek datowany na XIV w.

Gmina Lubartów w ramach wiązki projektu partnerskiego z Gminami partnerskimi z Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego zrealizowała projekt budowy ścieżek rowerowych. Projekty polegały na budowie obustronnych jednokierunkowych pasów ruchu dla rowerów na odcinku 2,3 km przy drodze gminnej nr 103350L Nowodwór – Skrobów-Kolonia, wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej drogi nr 103350L Nowodwór – Skrobów-Kolonia oraz na

rozbudowie drogi gminnej nr 103366L Szczekarków-Brzeziny oraz drogi gminnej Nr 103368L w miejscowości Brzeziny (ścieżki rowerowe, pasy ruchu dla rowerów).

WOLA LISOWSKA

Jako obszar kryzysowy i obszar rewitalizacji wskazany został obszar sołectwa Wola Lisowska z powierzchnią 529ha (3,4% powierzchni gminy) i ludnością zamieszkałą przez 271 osób (2,29% populacji gminy). W stosunku do roku 2015 liczba mieszkańców nieznacznie zmalała o 4 osoby z 275 osób (2,48% populacji gminy).

Sfera społeczna

Na obszarze wskazywanym do rewitalizacji ujawniono niekorzystne zjawiska społeczne, takie jak: niekorzystne trendy demograficzne, w tym ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego, wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego, ubóstwo i wykluczenie społeczne, wysokie bezrobocie, przestępczość i naruszenia prawa oraz niski kapitał społeczny.

Niekorzystne zjawiska demograficzne opisuje wielkość wskaźnika obciążenia demograficznego (69,3 osób/100 M w 2022 – wzrost z poziomu 59,4 osób/100M w 2015 roku). Odnotowano także ujemny przyrost naturalny. W 2015 roku Dzieci zamieszkujące obszar rewitalizacji uczęszczały do Szkoły Podstawowej w Mieczysławce, która została zlikwidowana. Obecnie na terenie gminy Lubartów funkcjonuje 7 szkół podstawowych z klasami I-VIII w następujących miejscowościach: Annobór, Brzeziny, Łucka, Nowodwór, Skrobów, Szczekarków i Wólka Rokicka. Szkoła Podstawowa w Skrobowie wraz z Przedszkolem w Skrobowie wchodzi w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Skrobowie, który funkcjonuje od początku roku szkolnego 2018/2019.

Z zestawień statystycznych wynika, że na 100 osób zamieszkujących sołectwo 5,5 osoby ubiegało się o pomoc społeczną (w porównaniu do roku 2015 gdzie wskaźnik wynosił 9,91 osób). Wskaźnik ten jest znacząco wyższy od średniej dla gminy – 2,28 osób/100M. W liczbach bezwzględnych jest to 15 osób zamieszkujących obszar sołectwa, dla których powodem ubiegania się o świadczenia było ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych.

Zidentyfikowanym problemem jest wysoki poziom bezrobocia, który jest jednym z istotniejszych wskaźników warunkujących jakość życia. Zjawisko to przybierało zdecydowanie wyższe wielkości aniżeli średnio w gminie i kształtowało się na poziomie 8,1osób bezrobotnych na 100M przy średniej dla gminy 5,80. W porównaniu do roku 2015 sytuacja uległa nieznacznej poprawie (8,36 osób bezrobotnych/100M, przy średniej dla gminy – 5,6 w roku 2015). Szczególnie narażone na marginalizację społeczną i ekonomiczną są osoby długotrwale bezrobotne. Długotrwale bezrobocie znacząco zwiększa prawdopodobieństwo dziedziczenia ubóstwa, a zarazem stanowi odzwierciedlenie warunków życia i sytuacji ekonomicznej mieszkańców. W sołectwie, udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem stanowił 73,3% (przy średniej dla gminy 62,2%), co w porównaniu do roku 2015 (87%, przy średniej dla gminy 55,41%) jest nieznacznym spadkiem.

Poziom bezpieczeństwa jest jednym z aspektów mówiących o jakości życia mieszkańców, a określa go m.in. liczba interwencji domowych, świadcząca o występowaniu problemów rodzinnych i patologii społecznych. Zjawisko przemocy w rodzinie zazwyczaj współwystępuje ze zjawiskami uzależnienia od alkoholu, problemów socjalno-bytowych, rozpadu związku lub małżeństwa, problemów opiekuńczo-wychowawczych oraz zaburzeń lub chorób

psychicznych. W 2015 roku omawiany obszar wyróżniał się wyższą niż w gminie liczbą interwencji domowych - 0,73/100M (gmina 0,16/100M). W 2022 roku prowadzono 1 sprawę w oparciu o procedurę niebieskich kart, co stanowiło 4,76% wszystkich spraw w gminie Lubartów. W odniesieniu do liczby mieszkańców wskaźnik ten wyniósł 0.36/100M (spadek w stosunku do roku 2015 o 50%). Pomimo tendencji spadkowej, wciąż wskazuje się potrzebę realizacji działań mających na celu pomoc rodzinom dotkniętym przemocą lub narażoną na przemoc domową poprzez wyprowadzenia tych osób z sytuacji kryzysowej. Mogą to być działania mające na celu rozwój przedsiębiorczości, ponieważ znalezienie stałej pracy poprawi sytuację rodziny w dłuższym okresie niż doraźne zasiłki. Istotne jest również stworzenie odpowiedniej przestrzeni sprzyjającej integracji.

Kluczowym obszarem analizy zjawisk w sferze społecznej jest poziom kapitału społecznego, zaś wskaźnikiem obrazującym jego jakość jest funkcjonowanie organizacji pozarządowych, pożytku publicznego oraz klubów sportowych, których zadaniem jest działalność wspomagająca rozwój społeczności lokalnej, ich aktywizacja i integracja. W sołectwie nie zarejestrowano żadnej organizacji pozarządowej.

Sfera gospodarcza

Obszar rewitalizacji zidentyfikowany został jako jednostka o niskim poziomie aktywności gospodarczej. W Woli Lisowskiej w 2015 roku funkcjonowało zaledwie 10 podmiotów gospodarczych, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców odpowiada 3,64 podmiotom gospodarczym (średnia dla gminy 5,79 podmiotów/100M). Do roku 2022 liczba ta wzrosła do 16, przy czym są to tylko osoby prowadzące działalność gospodarczą

Sfera środowiskowa

Zagrożeniem dla życia i zdrowia ludzi zamieszkujących obszar rewitalizacji są odpady zawierające wyroby azbestowe, z uwagi na chorobotwórcze działanie azbestu, a właściwie włókien azbestu zawieszonych w powietrzu. Wskaźnik opisujący ilość odpadów zawierających odpady azbestowe w przeliczeniu na km², kwalifikuje obszar rewitalizacji jako kryzysowy. W 2015 roku wskaźnik ten stanowił 35,41 Mg/km², przy średniej dla gminy 23,91 Mg/km². Stąd też, wskazuje się na potrzebę intensyfikacji działań mających na celu całkowite usunięcie wyrobów azbestowych.

Jakość środowiska, w tym powietrza atmosferycznego wpływa na komfort zamieszkania. W obszarze rewitalizacji stopień zanieczyszczenia powietrza rakotwórczymi i mutagennymi zanieczyszczeniami benzo/a/pirenu, przekracza dopuszczalne poziomy w południowej części obszaru sołectwa Wola Lisowska, co spowodowane jest głównie emisją niską, a więc zanieczyszczeniami pochodzącymi z pieców domowych, gdzie spalanie odbywa się w sposób nieefektywny, obniżając jakość powietrza atmosferycznego. W związku z powyższym wskazana byłaby intensyfikacja działań mająca na celu ograniczenie wykorzystania paliw kopalnych, zwiększenie efektywności energetycznej, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i zastosowanie technologii ograniczających emisję.

W latach 2017-2019 na obszarze sołectw: Annobór, Brzeziny, Nowodwór, Skrobów, Wola Lisowska i Wola Mieczysławska zrealizowano dwa projekty: „Czysta energia w Gminie Lubartów – kolektory słoneczne i kotły na biomasę - etap I” oraz „Czysta energia w Gminie Lubartów – kolektory słoneczne i kotły na biomasę - etap II”. Wartość obu projektów przekroczyła 6 mln zł.

Obszar rewitalizacji narażony jest na przekroczenia standardów życia, z uwagi na ponadnormatywne poziomy hałasu, na co ma wpływ przebieg drogi krajowej nr 19 przez centralną część obszaru. W zasięgach oddziaływania hałasu o poziomie przekroczeń 0-5 dB znajduje się pierwsza linia zabudowa. Pozostała zabudowa znajduje się w zasięgach, gdzie

nie odnotowano przekroczeń wartości dopuszczalnych oraz na terenach o nieokreślonych wartościach dopuszczalnych.

Sfera funkcjonalno – przestrzenna

Ważną rolę w obsłudze komunikacyjnej sołectwa pełni droga krajowa nr 19 przebiegająca przez centralną część sołectwa na kierunku północ- południe. Wewnętrzny układ uzupełniają drogi gminne 103348 oraz 103380. Parametry techniczne i użytkowe dróg gminnych nie odpowiadają standardom i wymagają modernizacji i przebudowy. Brak wydzielenia ciągów pieszych i rowerowych wpływa na pogorszenie jakości ich użytkowania. Ponadto brak oświetlenia dróg (szczególnie w niebezpiecznych i newralgicznych miejscach) świadczy o konieczności podjęcia pilnych działań naprawczych. Brak dostępu mieszkańców do komunikacji publicznej powoduje zwiększone korzystanie z samochodów osobowych, co przyczynia się do większego zanieczyszczenia powietrza. Z uwagi na fakt, iż nie każdy mieszkaniec dysponuje własnym środkiem transportu, brak komunikacji publicznej powoduje izolację przestrzenną tych osób.

W Woli Lisowskiej brak jest sieci kanalizacyjnej, co wymaga uzbrojenia obszaru w zbiorczą sieć kanalizacyjną, a tym samym sprzyjać będzie poprawie warunków bytowych mieszkańców. Również w obszarze rewitalizacji brak jest możliwości podłączenia się do sieci gazowej.

Ważnym obszarem jest przestrzeń publiczna. Przestrzeń publiczna to obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. W omawianym obszarze brak jest parków i terenów zielonych pełniących funkcję przestrzeni publicznych. Do obszarów przestrzeni publicznych w obszarze rewitalizacji zalicza się tereny lokalizacji obiektów użyteczności publicznej tj.:

- obiekt kultury - budynek remizo - świetlicy OSP, w którym koncentruje się życie kulturalne, integrujące społeczność lokalną - stan budynku ocenia się jako zły. W zdegradowanym budynku świetlicy nie ma możliwości prowadzenia zajęć profilaktycznych, dydaktycznych, wychowawczych dla dzieci i młodzieży. Zarówno budynek, jak i jego najbliższe otoczenie wymaga przeprowadzenia pilnych prac modernizacyjnych, zagospodarowania otoczenia, urządzenia małej architektury, wykonania nasadzeń zieleni, przyczyniając się do zwiększenia użyteczności świetlicy, jako miejsca spotkań, a także do podniesienia standardu życia mieszkańców, rozwoju kultury lokalnej oraz zaspokojenia potrzeb społecznych i kulturowych, co wpłynie na uatrakcyjnienie sołectwa.

Grafika 2 Świetlica w Woli Lisowskiej i zagospodarowanie terenu przy świetlicy

Świetlica wiejska w Woli Lisowskiej

Plac zabaw przy świetlicy w Woli Lisowskiej

- w obszarze rewitalizacji funkcję sportową i rekreacyjną spełnia plac zabaw, którego stan zagospodarowania ocenia się jako zadowalający. Niestety plac zabaw nie jest dostosowany do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami.

Sfera techniczna

Jednym z głównych problemów na terenie obszaru rewitalizacji są problemy techniczne wynikające z wykorzystania nieekonomicznych rozwiązań ograniczających efektywność obiektów budowlanych. Zdegradowana tkanka mieszkaniowa przyczynia się do obniżenia jakości przestrzeni, w szczególności przestrzeni publicznych i nie zachęca do przebywania w niej, zarówno mieszkańców, jak i potencjalnych inwestorów. Na terenie sołectwa znajdują się przede wszystkim obiekty i budynki, według stopnia nefunkcjonowania rozwiązań technicznych, uniemożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w zakresie energooszczędności. Stąd też, konieczne są działania dotyczące termomodernizacji budynków.

WOLA MIECZYŚLAWSKA

Obszar rekomendowany do rewitalizacji zajmuje powierzchnię 207 ha (1,3% powierzchni gminy) i zamieszkiwany jest przez 2011 osób (1,78% populacji). W porównaniu do roku 2015 (203 osób - 1,83% populacji gminy) liczba mieszkańców zwiększyła się o 7 osób.

Sfera techniczna

W Woli Mieczysławskiej obserwuje się nawarstwianie się szeregu niekorzystnych zjawisk, świadczących o sytuacji kryzysowej występującej w tym obszarze. Należy tu podkreślić niekorzystne trendy demograficzne, w tym wskaźnik przyrostu naturalnego, wskaźnik obciążenia demograficznego, ubóstwo i wykluczenie społeczne, zaawansowane bezrobocie oraz niski kapitał społeczny.

Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w stosunku do ludności ogółem wskazuje na zaawansowane zjawisko starzenia się społeczeństwa, chociaż w porównaniu do roku 2015 trend w porównaniu do danych gminy ogółem się odwrócił. Pomimo wciąż wysokiego wskaźnika 17,35% (16,7% w 2015) średnia dla gminy wzrosła z 15,38% w 2015 do 18,4% w roku 2022. Niekorzystne zjawiska demograficzne obrazuje także wielkość wskaźnika obciążenia demograficznego (65,6 osób/100M w 2022 w stosunku do 62,4 osób/100M w roku 2015; średnia dla gminy w 2022 roku wyniosła 65,4 osób/100M).

W stosunku do 205 roku poprawiła się sytuacja społeczna mieszkańców sołectwa. W roku 2022 z pomocy społecznej korzystała tam jedynie 1 osoba. W 2015 roku wskaźnik opisujący poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego kształtował się na poziomie 15,27 osób korzystających z pomocy społecznej/100M, znacznie przewyższając średnią dla gminy (9,90) obecnie jest to 0,4osoby/100M przy średniej dla gminy 2,28/100M.

Jednym z istotniejszych wskaźników warunkujących jakość życia jest poziom bezrobocia. W 2015 roku zjawisko to przybierało niewiele wyższe wielkości aniżeli średnio w gminie, kształtując się na poziomie 5,91 osób bezrobotnych/100M, przy średniej dla gminy – 5,67 osób bezrobotnych/100M, natomiast w roku 2022 sytuacja znacząco się pogorszyła do poziomu 9,15 osób bezrobotnych/100M przy średniej dla gminy 5,80 osób/100M.

Ważnym obszarem analizy zjawisk w sferze społecznej jest poziom kapitału społecznego, który określa zdolność do działania wspólnotowego, współpracy i kooperacji, a także angażowania się w sprawy społeczności lokalnej. O niskim poziomie kapitału społecznego w obszarze rewitalizacji świadczy również brak organizacji pozarządowych, pożytku

publicznego oraz klubów sportowych, których zadaniem jest działalność wspomagająca rozwój społeczności lokalnej, ich aktywizacja i integracja.

Sfera gospodarcza

Obszar sołectwa zidentyfikowany został jako jednostka o niskim poziomie aktywności gospodarczej. W 2015 roku w analizowanym obszarze funkcjonowało zaledwie 8 podmiotów gospodarczych, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców odpowiada 3,94 podmiotom gospodarczym (średnia dla gminy 5,79 podmiotów/100M). W stosunku do roku 2015 sytuacja w roku 2022 znacząco się pogorszyła. Na terenie sołectwa zarejestrowano jedynie 5 przedsiębiorstw – jednoosobowych działalności gospodarczych.

Sfera środowiskowa

Zagrożeniem dla życia i zdrowia ludzi są odpady zawierające wyroby azbestowe, z uwagi na chorobotwórcze działanie azbestu, a właściwie włókien azbestu zawieszonych w powietrzu. Wskaźnik opisujący ilość odpadów zawierających odpady azbestowe w przeliczeniu na km², kwalifikuje obszar rewitalizacji jako kryzysowy, gdzie wskaźnik ten w 2015 roku stanowił 35,26 Mg/km², przy średniej dla gminy 23,91 Mg/km². Stąd też niezbędne jest podjęcie działań mających na celu całkowite usunięcie wyrobów azbestowych.

W latach 2017-2019 na obszarze sołectw: Annobór, Brzeziny, Nowodwór, Skrobów, Wola Lisowska i Wola Mieczysławska zrealizowano dwa projekty: „Czysta energia w Gminie Lubartów – kolektory słoneczne i kotły na biomasę - etap I” oraz „Czysta energia w Gminie Lubartów – kolektory słoneczne i kotły na biomasę - etap II”. Wartość obu projektów przekroczyła 6 mln zł.

Sfera funkcjonalno – przestrzenna

Istotną rolę w obsłudze komunikacyjnej sołectwa pełnią drogi powiatowe nr 1541L oraz 1540L. Parametry techniczne i użytkowe dróg powiatowych nie odpowiadają standardom i wymagają modernizacji i przebudowy. Brak wydzielenia ciągów pieszych i rowerowych wpływa na pogorszenie jakości ich użytkowania. Ponadto brak oświetlenia dróg (szczególnie w niebezpiecznych i newralgicznych miejscach) świadczy o konieczności podjęcia pilnych działań naprawczych. Dostęp mieszkańców do komunikacji publicznej jest ograniczony.

Brak uzbrojenia w sieć kanalizacyjną Woli Mieczysławskiej wskazuje na potrzebę przeprowadzenia uzbrojenia terenu w zbiorczą sieć kanalizacyjną, co sprzyjać będzie poprawie warunków bytowych mieszkańców. Podobna sytuacja odnosi się do braku możliwości przyłączenia gospodarstw domowych do sieci gazowej.

Ważnym obszarem jest przestrzeń publiczna. Przestrzeń publiczna to obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. W omawianym obszarze brak jest parków i terenów zielonych pełniących funkcję przestrzeni publicznych. Do obszarów przestrzeni publicznych w obszarze rewitalizacji zaliczyć należy plac zabaw, którego stan zagospodarowania ocenia się jako zły wymagający pilnych działań naprawczych.

Sfera techniczna

Jednym z głównych problemów na terenie obszaru rewitalizacji są problemy techniczne wynikające z wykorzystania nieekonomicznych rozwiązań ograniczających efektywność obiektów budowlanych. Zdegradowana tkanka mieszkaniowa przyczynia się do obniżenia jakości przestrzeni, w szczególności przestrzeni publicznych i nie zachęca do przebywania w niej, zarówno mieszkańców, jak i potencjalnych inwestorów. Na terenie sołectwa znajdują się przede wszystkim obiekty i budynki, według stopnia nefunkcjonowania rozwiązań

technicznych, uniemożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w zakresie energooszczędności. Stąd też, konieczne są działania dotyczące termomodernizacji budynków.

SKROBÓW

Obszar rekomendowany do rewitalizacji zajmuje powierzchnię 519,3ha (3,33% powierzchni gminy) i zamieszkiwany był w 2022 roku przez 626 osób (5,28% populacji). W stosunku do danych z roku 2015: 564 osób (5,09% populacji gminy) widoczny jest znaczący wzrost liczby populacji.

Sfera społeczna

Ze względu na występowanie różnych zjawisk kryzysowych obszar sołectwa Skrobów wymaga wsparcia w ramach procesu rewitalizacji w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów i barier rozwojowych oraz wzmocnienia jego wewnętrznego potencjału rozwojowego. Należy tu zwrócić szczególną uwagę na niekorzystne trendy demograficzne, w tym ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego, wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego, ubóstwo i wykluczenie społeczne, wysoki poziom bezrobocia, przestępczość i naruszenia prawa oraz niski kapitał społeczny.

Obszar rewitalizacji cechuje się wyższą aniżeli średnio w gminie gęstością zaludnienia, wynoszącą 120 osób/km² (w roku 2015 było to 108,60 osób/km²), co może świadczyć, iż rezultatami działań rewitalizacyjnych może zostać objęta większa liczba mieszkańców. Wraz ze wzrostem mieszkańców poprawiła się sytuacja demograficzna. Wskaźnik obciążenia demograficznego wyniósł w 2022 roku 47,3 osób na 100 M, przy średniej dla gminy 65/4 (dane za rok 2015: 61,78 osób/100M; średnia dla gminy – 58,2

Przeprowadzone analizy aktualizacyjne wykazują, że znacząco poprawiła się sytuacja społeczna wśród osób korzystających z pomocy społecznej. W porównaniu do roku 2015, w którym na 100 osób zamieszkujących sołectwo Skrobów 11,35 osób ubiegało się o pomoc społeczną z powodu ubóstwa i wykluczenia społecznego, tym samym przewyższając średnią dla gminy (9,90) wskaźnik spadł do poziomu 2,07 przy średniej dla gminy 2,28. Zidentyfikowanym problemem jest wciąż wysoki poziom bezrobocia 6,47% przy średniej dla gminy 5,80%. W porównaniu do roku 2015 spadł jednak udział długotrwale bezrobotnych z poziomu 64% w 2015 do 56% w roku 2022, co jest niższą wartością niż średnia dla gminy wynosząca 62,24%.

W 2015 roku obszar wyróżniał się wyższą niż w gminie liczbą założonych „Niebieskich Kart” - 0,71/100M (gmina 0,16) oraz liczbą interwencji domowych – 1,957/100M (gmina 1,03). W roku 2021 i 2022 roku nie była na terenie obszaru prowadzona żadna sprawa w oparciu o procedurę Niebieskich Kart, jednak w związku ze zmianą ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 535), która przewiduje m.in. rozszerzenie definicji przemocy oraz zastąpienie sformułowania mówiącego o przemocy w rodzinie na „przemoc domową”, a także zmiany w działalności gminnych zespołów interdyscyplinarnych nie jest wykluczone, że w kolejnych latach nie zostaną uruchomione procedury dla większej ilości spraw prowadzonych w oparciu o procedurę Niebieskich Kart, na terenie całego obszaru gminy, nie tylko podobszaru Skrobów.

Ważnym obszarem zjawisk w sferze społecznej jest poziom kapitału społecznego, który określa zdolność mieszkańców do działania wspólnotowego, współpracy i kooperacji, a także angażowania się w sprawy społeczności lokalnej. Na terenie sołectwa działa jedna organizacja pozarządowa.

Sfera gospodarcza

Obszar rewitalizacji zidentyfikowany został jako jednostka o niskim poziomie aktywności gospodarczej. W Skrobowie, w 2015 roku funkcjonowały 22 podmioty gospodarcze, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców odpowiadało 3,9 podmiotom gospodarczym/100M (średnia dla gminy 5,79). Do roku 2022 liczba podmiotów zwiększyła się do 32, przy czym aż 31 podmiotów to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Stosunkowo wysoki jest tu udział rolnictwa w strukturze sektorów gospodarczych i rozdrobnienie gospodarstw rolnych oraz uzyskiwana niska dochodowość, która nie sprzyja rozwojowi tego sektora, co jednoznacznie wpisało się w szereg niekorzystnych wyżej omówionych zjawisk.

Sfera środowiskowa

Zagrożeniem dla życia i zdrowia ludzi zamieszkujących obszary rewitalizacji są odpady zawierające wyroby azbestowe, z uwagi na chorobotwórcze działanie azbestu, a właściwie włókien azbestu zawieszonych w powietrzu. Wskaźnik opisujący ilość odpadów zawierających odpady azbestowe w przeliczeniu na km², kwalifikuje obszar rewitalizacji jako kryzysowy, o czym świadczy przekroczenie wskaźnika niemal dwukrotnie dla średniej gminy (23,91 Mg/km²) i stanowił 45,16 Mg/km². Stąd też wskazuje się na konieczność intensyfikacji działań mających na celu całkowite usunięcie wyrobów azbestowych w obszarze rewitalizacji.

Jakość środowiska, w tym powietrza atmosferycznego wpływa na komfort zamieszkania. Stopień zanieczyszczenia powietrza rakotwórczymi i mutagennymi zanieczyszczeniami benzo/a/pirenu, przekracza dopuszczalne poziomy, co spowodowane jest głównie emisją niską, a więc zanieczyszczeniami pochodzącymi z pieców domowych, gdzie spalanie odbywa się w sposób nieefektywny ma niekorzystny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego. W związku z powyższym wskazana byłaby intensyfikacja działań mająca na celu ograniczenie wykorzystania paliw kopalnych, zwiększeniu efektywności energetycznej, wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii i zastosowaniu technologii ograniczających emisję.

W latach 2017-2019 na obszarze sołectw: Annobór, Brzeziny, Nowodwór, Skrobów, Wola Lisowska i Wola Mieczysławska zrealizowano dwa projekty: „Czysta energia w Gminie Lubartów – kolektory słoneczne i kotły na biomasę - etap I” oraz „Czysta energia w Gminie Lubartów – kolektory słoneczne i kotły na biomasę - etap II”. Wartość obu projektów przekroczyła 6 mln zł.

W obszarze rewitalizacji znajdują się udokumentowane złoża piasków i żwirów: Skrobów I i Skrobów II. Złoże Skrobów II w 2015 roku było eksploatowane. Koncesje na wydobywanie kopaliny wygasły odpowiednio: w lutym 2008 roku oraz w lutym 2017 roku. Obszary i tereny górnicze zostały zniesione: Skrobów II – Pole 3 – data likwidacji OG – 10.02.2017, Skrobów II Pole 4 – data likwidacji OG – 27.08.2014, Skrobów II – Pole 1.1a – data likwidacji OG – 27.07.2011, Skrobów II- Pole 2.1a – data likwidacji OG – 30.04.2011; Skrobów I – Pole B – data likwidacji OG – 05.02.2008r. Rekultywacja i zagospodarowanie wyrobisk po eksploatacji kopalni, jest bardzo istotna z uwagi na potencjalne zagrożenie dla środowiska naturalnego.

W latach 2019-2020, ze środków własnych gmina zrealizowała projekt „Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej – etap I”. Projekt obejmował zakres: budowy sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-pompowej w miejscowości Skrobów - Skrobów-Kolonia, gm. Lubartów”, polegająca na budowie sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-pompowej wraz z przyłączami. Inwestycja wyniosła: 1 602 000,00 zł.

Sfera funkcjonalno - przestrzenna

Obszar rewitalizacji cechuje niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną, zwłaszcza w odniesieniu do sieci kanalizacyjnej i zaopatrzenia w gaz. Pilnych modernizacji wymaga sieć średniego i niskiego napięcia, w grupie których kluczowe znaczenie posiada: rozbudowa linii kablowych i napowietrznych Sn i nN, budowa stacji transformatorowej oraz przyłączanie nowych odbiorców.

Zasadniczą rolę w obsłudze komunikacyjnej sołectwa pełnią drogi powiatowe: nr 1541L, 1543L oraz droga gminna nr 103370L. Parametry techniczne i użytkowe dróg powiatowych oraz drogi gminnej nie odpowiadają standardom i wymagają modernizacji i przebudowy. Brak wydzielenia ciągów pieszych i rowerowych wpływa na pogorszenie jakości ich użytkowania. Ponadto brak oświetlenia dróg (szczególnie w niebezpiecznych i newralgicznych miejscach) świadczy o konieczności podjęcia pilnych działań naprawczych.

Poważnym zagadnieniem w obszarze wskazanym do rewitalizacji jest brak odpowiednio zagospodarowanych i ogólnodostępnych miejsc, w tym parków i terenów zielonych, umożliwiających wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców oraz integrację społeczności lokalnej. Poza tym, brak jest wyodrębnionych i zadbanych przestrzeni publicznych, gdzie koncentrowałoby się życie społeczno – gospodarcze, w tym kulturalne i rekreacyjne. Brak tych przestrzeni skutkuje trudnością w identyfikacji miejsca, a tym samym osłabia możliwość budowania jego tożsamości.

Na terenie wskazanym do rewitalizacji są świadczone usługi w zakresie wychowania przedszkolnego i oświaty. Wychowanie przedszkolne jest realizowane w oddziałach przedszkolnych przy Szkole Podstawowej w Skrobowie. W oddziale przedszkolnym dzieci mają możliwość uczestniczenia w dodatkowych, bezpłatnych zajęciach rozwijających m.in. język angielski czy też naukę rytmiki i tańca. Wyposażenie oddziału przedszkolnego spełnia wymogi w zakresie wychowania przedszkolnego. Należy podkreślić, iż w ostatnich latach zrealizowano inwestycje mające na celu poprawę infrastruktury przedszkolnej, w tym bieżące remonty pomieszczeń przedszkolnych oraz doposażenie oddziałów przedszkolnych w pomoce edukacyjne i inne nowoczesne wyposażenie, co było efektem uczestnictwa w latach 2014 – 2015 w projekcie systemowym „Modernizacja oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych” w ramach Poddziałania 9.1.1. Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Pomieszczenia zajmowane przez oddziały przedszkolne do 2019 roku muszą być dostosowane do nowych przepisów w zakresie ochrony przeciwpożarowej zapewniające bezpieczne warunki realizacji przez przedszkole zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych oraz pobytu dzieci i innych osób przebywających na terenie przedszkola. Ponadto od 1 września 2017 r. wszystkie dzieci w wieku od 3 do 5 lat mają mieć zapewnione miejsca realizacji wychowania przedszkolnego w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego, w których ustawowo, zostanie ograniczona wysokość opłat pobieranych od rodziców za korzystanie przez ich dzieci z wychowania przedszkolnego. Jednym z elementów wpływających na atrakcyjność obszaru rewitalizacji jest placówka szkolno – oświatowa, która zabezpiecza aktualne potrzeby mieszkańców. Przy szkole znajduje się baza sportowo – rekreacyjna, którą stanowią: boisko do piłki siatkowej („Orlik”), do piłki nożnej („Orlik”), bieżnie proste („Orlik”) oraz skocznia. Stan techniczny i funkcjonalność budynku oświatowego oraz urządzeń sportowych uznać należy za dobry, co jest rezultatem stałych remontów i modernizacji.

Pomimo dobrze rozbudowanej bazy sportowo – rekreacyjnej przy szkole, w obszarze rewitalizacji zauważa się braki w postaci placów zabaw dla najmłodszych.

Na terenie obszaru rewitalizacji znajduje się punkt biblioteczny, znajdujący się w Szkole Podstawowej prowadzony przez nauczycieli.

Sfera techniczna

Jednym z głównych problemów na terenie obszaru rewitalizacji są problemy techniczne wynikające z wykorzystania nieekonomicznych rozwiązań ograniczających efektywność obiektów budowlanych.

W granicach obszaru rekomendowanego do rewitalizacji znajdują się obiekty i obszary o wartościach kulturowo - historycznych, tworzących dziedzictwo kulturowe tego obszaru. Znajduje się tu budynek folwarczny z II połowy XIX wieku, wpisany do Gminnej Ewidencji Zabytków, którego stan ocenia się jako zadowalający.

Grafika 3 Budynek folwarczny z II połowy XIX wieku w Skrobowie

Źródło: materiały Urzędu Gminy Lubartów

Obszar rekomendowany do rewitalizacji położony jest w bliskim sąsiedztwie Kozłówek, gdzie zachował się folwark gospodarczy Ordynacji Kozłowieckiej i jest on ściśle powiązany z byłym folwarkiem ordynackim, w którym zachowały się rządówka i budynek dla robotników rolnych z ok. 1900 r. W związku z powyższym wskazuje się potrzebę powiązania funkcjonalno - przestrzennego obszaru rewitalizacji z Kozłówką m.in. poprzez prowadzenie zabiegów kompozycyjnych m.in. w zakresie dróg poprzez uczynienie dojazdu do d. rządówki i powiązań przestrzennych: rządówka – zespół folwarczny z domem dla robotników.

Gmina Lubartów w ramach wiązki projektu partnerskiego z Gminami partnerskimi z Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego zrealizowała projekt budowy ścieżek rowerowych. Projekty polegały na budowie obustronnych jednokierunkowych pasów ruchu dla rowerów na odcinku 2,3 km przy drodze gminnej nr 103350L Nowodwór – Skrobów-Kolonia, wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej drogi nr 103350L Nowodwór – Skrobów-Kolonia oraz na rozbudowie drogi gminnej nr 103366L Szczekarków-Brzeziny oraz drogi gminnej Nr 103368L w miejscowości Brzeziny (ścieżki rowerowe, pasy ruchu dla rowerów).

PODOBSZAR II

NOWODWÓR

Obszar rekomendowany do rewitalizacji zajmuje powierzchnię 639ha (4,1% powierzchni gminy) i zamieszkiwany jest przez 692 osoby (5,84% populacji gminy). W stosunku do roku 2015 liczba mieszkańców zwiększyła się o 55 osób z poziomu 637 osób (5,75% populacji gminy w roku 2015).

Sfera społeczna

Sołectwo Nowodwór jest obszarem koncentracji różnych zjawisk kryzysowych, w tym zwłaszcza problemów o charakterze społecznym. Wśród determinant określających obszar należy podkreślić: niekorzystne trendy demograficzne, w tym ujemny przyrost naturalny, wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego, ubóstwo i wykluczenie społeczne, zaawansowane bezrobocie, przestępczość i naruszenia prawa oraz niski kapitał społeczny. W 2015 roku udział ludności według ekonomicznych grup wieku w stosunku do ludności ogółem wskazywał na wyższy udział ludności w wieku poprodukcyjnym (starość demograficzna) niż średnia dla gminy, jak również wyższy udział ludności w wieku poprodukcyjnym (65,89 osób/100M; średnia dla gminy – 58,2 osób/100M), obecnie jest to 51,9 osób/100M w stosunku do 65,4 osób/100M średniej dla gminy. O skali problemów społecznych w obszarze rekomendowanym do rewitalizacji świadczy liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej. Skalę zjawiska potwierdza wskaźnik opisujący poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego, który w obszarze rewitalizacji kształtuje się na poziomie 3,61 osób/100M przy średniej dla gminy 2,28 osób/100M. W porównaniu do wartości wskaźników dla 2015 roku na poziomie 11,93 osób korzystających z pomocy społecznej/100M, przewyższający średnią dla gminy (9,90/100M) należy zaznaczyć, że część świadczeń OPS została przejęta przez ZUS (wypłaty świadczeń 300+ i 500+) a wskaźnik dochodu uprawniający do świadczeń pomocy społecznej, pomimo wysokiej inflacji) pozostał na nieznacznie zmienionym dochodzie – co spowodowało możliwość ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej wielu mieszkańców wciąż żyjących w ubóstwie. Głównym powodem korzystania z pomocy społecznej świadczeniobiorców zamieszkujących obszar rewitalizacji było: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz wielodzietność.

Jednym z istotniejszych wskaźników warunkujących jakość życia jest poziom bezrobocia. Jest on na takim samym poziomie jak średnia dla gminy 5,80%. W obszarze analizy, istotnym problemem jest brak kwalifikacji i umiejętności zawodowych, z uwagi na zbyt niskie wykształcenie (blisko 1/3 osób bezrobotnych), ale również znaczny udział osób z wykształceniem wyższym, zarejestrowane jako bezrobotne (blisko 1/6 osób bezrobotnych), co może świadczyć o niedopasowanych umiejętnościach i kwalifikacjach do potrzeb rynku pracy, co staje się barierą w znalezieniu zatrudnienia. W obszarze rewitalizacji bezrobocie dotyczy głównie ludzi starszych, powyżej 55 roku życia (blisko 1/5 osób bezrobotnych). W związku z powyższym szczególny nacisk winien być położony na wsparcie grup znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osób w grupie wiekowej 55+.

Poziom bezpieczeństwa jest jednym z aspektów mówiących o jakości życia mieszkańców, a określa go m.in. liczba interwencji domowych, świadcząca o występowaniu problemów rodzinnych i patologii społecznych oraz ilość założonych „Niebieskich kart”. Występowanie patologii społecznych, w tym przemocy w rodzinie, to jedna z najważniejszych cech obszaru będącego w sytuacji kryzysowej. Przemoc w rodzinach, objętych procedurą „Niebieskich Kart” bardzo rzadko jest jednorazowym zdarzeniem, a często długofalowym procesem. Zjawisko przemocy w rodzinie zazwyczaj współwystępuje ze zjawiskami uzależnienia od alkoholu, problemów socjalno-bytowych, rozpadu związku lub małżeństwa, problemów opiekuńczo-wychowawczych oraz zaburzeń lub chorób psychicznych. Statystycznie około 90% policyjnych interwencji domowych związanych jest z przemocą w rodzinie, jednak niewielki procent z nich związany jest jednocześnie ze wszczęciem procedury założenia „Niebieskiej Karty”. Liczba interwencji domowych świadczy o występowaniu problemów rodzinnych i patologii społecznych, którym należy przeciwdziałać. W 2015 roku obszar wyróżniał się wyższą niż w gminie liczbą założonych „Niebieskich Kart” - 0,33/100M (gmina 0,16/100M) oraz liczbą interwencji domowych – 1,67/100M (gmina 1,03/100M). W 2021 roku i 2022 roku prowadzono 1 sprawę w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, co stanowiło

4,76% wszystkich spraw prowadzonych w roku 2022. W odniesieniu do liczby mieszkańców wskaźnik wynosi 0,14/100M – jednak wartość wskaźnika zmalała jedynie w związku ze wzrostem liczby mieszkańców, a nie w związku z częściowym rozwiązaniem problemów zjawiska przemocy domowej.

Kluczowym obszarem analizy zjawisk w sferze społecznej na obszarze rewitalizacji jest poziom kapitału społecznego. W stosunku do roku 2015 wzrosła jednak liczba organizacji pozarządowych. Na terenie sołectwa działają 2 organizacje pozarządowe i jedno koło gospodyń wiejskich. Wysoka aktywność społeczna na tym obszarze dotyczy głównie wolontariatu związanego z działalnością schroniska.

Sfera gospodarcza

W obszarze rekomendowanym do rewitalizacji w 2015 roku funkcjonowało 57 podmiotów gospodarczych, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców odpowiadało 8,95 podmiotom gospodarczym/100M (średnia dla gminy 5,79 podmiotów/100M). Niestety w roku 2022 liczba ta spadła do 18, przy czym aż 17 podmiotów to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Sfera środowiskowa

Zagrożeniem dla życia i zdrowia ludzi zamieszkujących obszary rewitalizacji są odpady zawierające wyroby azbestowe, z uwagi na chorobotwórcze działanie azbestu, a właściwie włókien azbestu zawieszonych w powietrzu. Wskaźnik opisujący ilość odpadów zawierających odpady azbestowe pozostałych do usunięcia, kwalifikuje obszar rewitalizacji jako kryzysowy. Wskaźnik obrazujący omawiane zjawisko w 2015 roku stanowił 94,70%, przy średniej dla gminy 93,88%. Wskazuje się potrzebę intensyfikacji działań mających na celu całkowite usunięcie wyrobów azbestowych w obszarze rewitalizacji.

Przez centrum obszaru rewitalizacji, na kierunku wschód – zachód przepływa rzeka Parysówka, zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Ukierunkowanie i odpowiednie skoordynowanie działań jest szansą dla nowej jakości nadrzecznej przestrzeni publicznej i poprawy funkcjonowania dolin rzecznych, co powinno się przysłużyć podwyższeniu jakości życia mieszkańców oraz zwiększeniu potencjału turystycznego.

Obszar rewitalizacji narażony jest na przekroczenia standardów życia, z uwagi na ponadnormatywne poziomy hałasu, na co ma wpływ przebieg drogi krajowej nr 19 przez centralną część obszaru. W zasięgach oddziaływania hałasu o poziomie przekroczeń 0-5 dB znajduje się pierwsza linia zabudowa.

W obszarze rewitalizacji znajdują się 2 udokumentowane złoża piasków i żwirów. Są to: Nowodwór I oraz Nowodwór III, dla których obszary i tereny górnicze zostały zniesione. Rekultywacja i zagospodarowanie wyrobisk po eksploatacji kopalin, jest bardzo istotna z uwagi na potencjalne zagrożenie dla środowiska naturalnego.

W obszarze rewitalizacji znajduje się nieczynne składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, które z dniem 31 grudnia 2015 roku zostało zamknięte. Składowisko otacza strefa ochrony sanitarnej, podzielona na dwie części:

- wewnętrzną, tj. pas zieleni izolacyjnej szerokości 30m wzdłuż ogrodzenia składowiska od południa, las sosnowy od północy i zachodu i 5-cio metrowy pas zieleni od strony drogi (na wschodzie),
- zewnętrzną, tzw. sanitarno-produkcyjną, którą stanowią grunty orne i leśne znajdujące się w pasie szerokości do 500m od granic składowiska oraz kopalnie piasku. W strefie tej, na północny-zachód od składowiska, znajduje się zabudowa trzech gospodarstw rolnych, które są odizolowane od składowiska lasem sosnowym.

Grafika 4 Kwatera składowiska odpadów w obszarze rewitalizacji Nowodwór

źródło: Projekt rekultywacji składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Nowodwór

źródło: Projekt rekultywacji składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Nowodwór

W 2017 roku składowisko poddawano procesowi rekultywacji, celem powstrzymania degradacji środowiska wodno-gruntowego, ograniczenia ujemnego wpływu zamykanego składowiska odpadów na powietrze atmosferyczne, ograniczenia dostępu wód opadowych do złoża odpadów. Obszar poddany rekultywacji stanowił powierzchnię ok. 3,7 ha. Składowisko eksploatowane było od 1991 roku i stanowiło wyrobisko po eksploatacji piasku. Projekt rekultywacji ma na celu odzyskanie równowagi w krajobrazie poprzez umiejętne ukształtowanie powierzchni obiektu oraz wprowadzenie roślinności, mającej za zadanie osiągnięcie efektu spójności obiektu z otoczeniem. Na terenie zrehabilitowanego składowiska obowiązuje zakaz wznoszenia budowli i wykonywania wykopów oraz instalacji nadziemnych i podziemnych, niezwiązanych z funkcjonowaniem składowiska, przez 50 lat od dnia zamknięcia obiektu, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów*. Okres ten może zostać skrócony, jeżeli z ekspertyzy geotechnicznej i sanitarnej dołączonej do wniosku o zmianę decyzji o zgodzie na zamknięcie składowiska wynikać będzie, że prowadzenie na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne tych prac nie spowoduje zagrożenia dla życia, zdrowia

ludzi lub dla środowiska. Ekspertyza sanitarna powinna być pozytywnie zaopiniowana przez państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W latach 2017-2019 na obszarze sołectw: Annobór, Brzeziny, Nowodwór, Skrobów, Wola Lisowska i Wola Mieczysławska zrealizowano dwa projekty: „Czysta energia w Gminie Lubartów – kolektory słoneczne i kotły na biomasę - etap I” oraz „Czysta energia w Gminie Lubartów – kolektory słoneczne i kotły na biomasę - etap II”. Wartość obu projektów przekroczyła 6 mln zł.

Sfera funkcjonalno - przestrzenna

Obszar wskazany do rewitalizacji cechuje się bardzo słabo rozwiniętą infrastrukturą społeczną. Słaby dostęp do infrastruktury społecznej skutkuje trudnością w identyfikacji miejsca, a tym samym osłabia możliwość budowania jego tożsamości.

W centrum obszaru rewitalizacji znajduje się budynek świetlicy wiejskiej i jednocześnie strażnicy OSP pochodzący z lat 50 XX w. Budynek był w stanie katastrofalnym, co powodowało wyłączenie go z użytkowania. Degradacji uległa również przestrzeń wokół budynku. Rewitalizacja świetlicy wiejskiej w Nowodworze, zrealizowana w 2019 roku, stworzyła przyjazne miejsce spotkań miejscowej społeczności. W budynku świetlicy zlokalizowana jest filia Gminnej Biblioteki Publicznej oraz siedziba OSP. W obiekcie znajduje się ponadto sala konferencyjna wyposażona w sprzęt audiowizualny, co stwarza przestrzeń do organizowania zajęć świetlicowych oraz zaplecze sanitarne i techniczne. Zagospodarowany teren sprzyja zarówno integracji społecznej i aktywizacji mieszkańców dotychczas mniej skłonnych do angażowania się w życie lokalnej społeczności. Duże znaczenie w aktywizacji społeczności lokalnej mają częściowo wybudowane ścieżki rowerowe w sołectwie Nowodwór, czego efektem jest poszerzenie dostępu usług sportowo-rekreacyjnych. Przedsięwzięcie „Strefa rekreacji” (w realizacji) w miejscowości Nowodwór – Piaski będzie wypromowane jako nowy produkt turystyczny gminy Lubartów i jako miejsce atrakcyjne dla turystyki aktywnej i wypoczynkowej.

Grafika 5 Świetlica wiejska w Nowodworze

Źródło: materiały gminy Lubartów

Na terenie wskazanym do rewitalizacji są świadczone usługi w zakresie wychowania przedszkolnego i oświaty. Wychowanie przedszkolne jest realizowane w oddziałach

przedszkolnych (1,5) przy Szkole Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Nowodworze. W oddziale przedszkolnym dzieci mają możliwość uczestniczenia w dodatkowych, bezpłatnych zajęciach rozwijających m.in. język angielski czy też naukę rytmiki i tańca. Wyposażenie oddziału przedszkolnego spełnia wymogi w zakresie wychowania przedszkolnego. Należy podkreślić, iż w ostatnich latach zrealizowano inwestycje mające na celu poprawę infrastruktury przedszkolnej, w tym bieżące remonty pomieszczeń przedszkolnych oraz doposażenie oddziałów przedszkolnych w pomoce edukacyjne i inne nowoczesne wyposażenie, co było efektem uczestnictwa w latach 2014 – 2015 w projekcie systemowym „Modernizacja oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych” w ramach Poddziałania 9.1.1. Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Pomieszczenia zajmowane przez oddziały przedszkolne do 2019 roku muszą być dostosowane do nowych przepisów w zakresie ochrony przeciwpożarowej zapewniające bezpieczne warunki realizacji przez przedszkole zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych oraz pobytu dzieci i innych osób przebywających na terenie przedszkola.

Jednym z elementów wpływających na atrakcyjność obszaru rewitalizacji jest placówka szkolno – oświatowa, która zabezpiecza aktualne potrzeby mieszkańców. Przy szkole znajduje się baza sportowo – rekreacyjna, którą stanowi jedynie boisko do piłki nożnej.

W latach 2018-2019 Gmina Lubartów wraz z Samorządowym Zespołem Szkół w Lubartowie zrealizowała projekt w następującym zakresie modernizacji i adaptacji wybranych pomieszczeń lekcyjnych, polegających na:

- robotach rozbiórkowych i montażowych
- wymianie podłóg;
- malowaniu ścian i malowaniu sufitów;
- wymianie instalacji oświetlenia;
- wymianie instalacji komputerowej.

Ponadto zakupiono niezbędne wyposażenie, w tym sprzęt audiowizualny (tablice interaktywne, cyfrowe laboratorium przyrodnicze, wizualizer, laptopy) oraz sprzęt niezbędny do wyposażenia pracowni językowej i pracowni przyrodniczo-matematycznej.

W ramach kolejnego projektu w 2018 roku wykonano termomodernizację budynku w następującym zakresie:

- docieplenie ścian;
- ocieplenie stropodachu;
- wymiana okien i drzwi;
- modernizacja instalacji CO oraz CWU;
- modernizacja kotłowni;
- montaż instalacji fotowoltaicznej.

Koszt projektu obejmujący szkołę w Annoborze i Nowodworze wyniósł: 5 595 355,12 zł. Dofinansowanie z EFRR otrzymano w ramach RPO WL 2014-2020: 2 733 122,76 zł.

W obszarze rewitalizacji znajduje się jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej, mająca swą siedzibę w budynku wymagającym pilnych i kompleksowych działań naprawczych.

Obszar sołectwa cechuje niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną, zwłaszcza w odniesieniu do sieci kanalizacyjnej i zaopatrzenia w gaz. Pilnych modernizacji wymaga sieć średniego i niskiego napięcia, w grupie których kluczowe znaczenie posiada: rozbudowa linii kablowych i napowietrznych Sn i nn., budowa stacji transformatorowej oraz przyłączanie nowych odbiorców. Poprawie jakości życia mieszkańców w obszarze rewitalizacji służyć będzie uzbrojenie całego obszaru rewitalizacji w infrastrukturę kanalizacyjną oraz gazową.

Zasadniczą rolę w obsłudze komunikacyjnej sołectwa pełnią: droga powiatowa nr 1545L oraz drogi gminne: nr 103351L, 103372L, 103351L, 103372L, 103352L, 103350L, 103356L, 103374L, 103373L. Parametry techniczne i użytkowe drogi powiatowej oraz dróg gminnych wymagają modernizacji i przebudowy. Brak wydzielenia ciągów pieszych i rowerowych wpływa na pogorszenie jakości ich użytkowania. Ponadto niewystarczające oświetlenie dróg (szczególnie w niebezpiecznych i newralgicznych miejscach) świadczy o konieczności podjęcia pilnych działań naprawczych.

Sfera techniczna

Jednym z głównych problemów na terenie obszaru rewitalizacji są problemy techniczne wynikające z wykorzystania nieekonomicznych rozwiązań ograniczających efektywność obiektów budowlanych. W latach 2017-2018 zrealizowano projekt termomodernizacji szkoły wraz z adaptacją i modernizacją wybranych pomieszczeń lekcyjnych. Projekty zrealizowano w ramach programu regionalnego RPO WL 2014-2020.

W granicach obszaru rekomendowanego do rewitalizacji znajdują się obiekty o wartościach kulturowo - historycznych, tworzących dziedzictwo kulturowe tego obszaru. Są to 3 kapliczki przydrożne z I połowy XX wieku, stanowiące przykład małej architektury sakralnej charakterystycznej dla krajobrazu wiejskiego.

Gmina Lubartów w ramach wiązki projektu partnerskiego z Gminami partnerskimi z Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego zrealizowała projekt budowy ścieżek rowerowych. Projekty polegały na budowie obustronnych jednokierunkowych pasów ruchu dla rowerów na odcinku 2,3 km przy drodze gminnej nr 103350L Nowodwór – Skrobów-Kolonia, wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej drogi nr 103350L Nowodwór – Skrobów-Kolonia oraz na rozbudowie drogi gminnej nr 103366L Szczekarków-Brzeziny oraz drogi gminnej Nr 103368L w miejscowości Brzeziny (ścieżki rowerowe, pasy ruchu dla rowerów).

NOWODWÓR - PIASKI

Pomimo, że obszar wskazany do rewitalizacji stanowiący część sołectwa Nowodwór – Piaski jest niezamieszkały, posiada duży potencjał związany z rozwojem turystycznym, rekreacyjnym i kulturalnym gminy, przez co będzie mieć pozytywny wpływ na rozwój społeczno – gospodarczy nie tylko zamieszkałej części sołectwa Nowodwór-Piaski, ale również całej gminy. Powierzchnia obszaru stanowi 20ha, co odpowiada 0,13% powierzchni gminy. W granicach obszaru rewitalizacji zlokalizowane jest wyrobisko po eksploatacji piasków i żwirów o powierzchni 20 ha.

Na terenie gminy brak jest ogólnodostępnych miejsc spędzania wolnego czasu, organizacji imprez integracyjnych dla mieszkańców oraz miejsc, w których można byłoby uprawiać rekreacyjnie i wyczynowo sport. Jednym z przedsięwzięć przyczyniających się do zapewnienia odpowiednich warunków odpoczynku i rekreacji nie tylko dla społeczności lokalnej będzie z pewnością zagospodarowanie terenów wyrobiska po eksploatacji piasków i żwirów. W obszarze tym przewiduje się urządzenie kompleksu sportowo – wypoczynkowo - rekreacyjnego z jednoczesnym wyposażeniem tej przestrzeni w obiekty. Zakwalifikowanie obszaru jako wskazanego do rewitalizacji uzasadnia się tym, iż gmina planuje na tym terenie inwestycje w obszarze społecznym, w efekcie których powstaną odpowiednie warunki do uprawiania rekreacji, wypoczynku i sportu. Obszar wyrobiska odpowiednio zagospodarowany i zrewitalizowany ma szansę stać się wizytówką gminy, jako miejsce do uprawiania dyscyplin sportowych wymagających ponadprzeciętnych umiejętności i odwagi

(quady, motocykle), co niewątpliwie przyczyni się do stworzenia warunków sprzyjającym czynnemu wypoczynkowi nie tylko okolicznych mieszkańców, ale także turystów i niewątpliwie przełoży się na podniesienie konkurencyjności i atrakcyjności turystycznej gminy. Potencjał drzemący we wskazanym obszarze powinien być wykorzystywany w kierunku powstania szeregu usług związanych m.in. z obsługą i ruchem turystycznym. Zagospodarowanie zdegradowanych terenów wpłynie na wzrost dostępności do infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, co wiąże się z wieloma korzyściami m.in.: wzrost integracji sąsiedzkiej i zwiększenie atrakcyjności terenu, upowszechnienie sportu jako działania przeciw negatywnym zjawiskom i patologiom społecznym oraz stworzenie miejsc do odpoczynku na świeżym powietrzu.

W latach 2019-2021, ze względu na brak środków finansowych na całe przedsięwzięcie, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju KOPALNIA zrealizowało pierwszy etap projektu w zakresie: budowa placu rekreacyjnego wyposażonego w małą architekturę, urządzenia fitness, zjazd linowy, lampy solarne LED, ławki. Dofinansowanie z EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020 wyniosło 83 535,00 zł. Do roku 2033 planuje się realizację kolejnych etapów. Pozostawienie publicznych przestrzeni służących wypoczynkowi jako zdegradowanej przestrzeni będzie powodować dalsze utrudnienia w rozwoju społeczno-gospodarczym gminy. Zapewnienie możliwości spędzenia wolnego czasu na atrakcyjnie zagospodarowanym terenie, przyczyni się do poprawy jakości życia okolicznych mieszkańców i zwiększenia liczby turystów.

PODOBSZAR III

ANNOBÓR

Jako obszar kryzysowy i obszar rewitalizacji wskazany został teren całego sołectwa. Liczba populacji zamieszkującej sołectwo wynosi obecnie 304 osoby (2,56% populacji). W roku 2015 ludność sołectwa Annopol stanowiła 6,14% ludności gminy. Powierzchnia terenów objętych Programem Rewitalizacji odpowiada 2,4% powierzchni gminy.

Sfera społeczna

Sołectwo Annobór jest obszarem koncentracji różnych zjawisk kryzysowych, w tym zwłaszcza problemów o charakterze społecznym. Wśród determinant określających obszar należy podkreślić: niekorzystne trendy demograficzne, w tym niski wskaźnik przyrostu naturalnego, ubóstwo i wykluczenie społeczne, zaawansowane bezrobocie, przestępczość i naruszenia prawa oraz niski kapitał społeczny.

O problemach społecznych w obszarze rekomendowanym do rewitalizacji świadczy liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej. Skalę zjawiska potwierdza wskaźnik opisujący poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego, który w obszarze rewitalizacji kształtuje się na poziomie 8,22 osób korzystających z pomocy społecznej/100M przy średniej dla gminy na poziomie 2,28 osób/100M. W porównaniu do roku 2015 wskaźniki wynosiły 14,12 osób korzystających z pomocy społecznej/100M, znacznie przewyższając średnią dla gminy (9,90) – jednak należy zaznaczyć, że część świadczeń OPS została przejęta przez ZUS (wyплаты świadczeń 300+ i 500+) a wskaźnik dochodu uprawniający do świadczeń pomocy społecznej, pomimo wysokiej inflacji) pozostał na nieznacznie zmienionym dochodzie – co spowodowało możliwość ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej wielu mieszkańców wciąż żyjących w ubóstwie. Głównym

powodem korzystania z pomocy społecznej świadczeniobiorców zamieszkujących obszar rewitalizacji było: ubóstwo, bezrobocie i bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Ponadto odnotowano wysoki poziom długotrwałego bezrobocia 57% oraz wysokie bezrobocie na poziomie 7,73% (przy średniej dla gminy wynoszącej 5,80%). Zarówno w 2015 roku jak i w chwili obecnej, mieszkańcy sołectwa zgłaszają brak poczucia bezpieczeństwa z uwagi na występowanie naruszeń prawa, o czym świadczy wysoki poziom przestępstw, w tym kryminalnych (w 2015 roku wskaźnik wynosił 2,06/100M przy średniej dla gminy 1,26/100M i z lekkimi wahaniami pozostaje na zbliżonym poziomie).

Kluczowym obszarem analizy zjawisk w sferze społecznej na obszarze rewitalizacji jest poziom kapitału społecznego. W sołectwie zarejestrowana jest 1 organizacja pozarządowa, jednak wciąż ocenia się, że poziom zaangażowania mieszkańców sołectwa w życie społeczności lokalnej odbiega znacznie od oczekiwanej, co oznacza bardzo niski kapitał społeczny.

Jak wcześniej wspomniano obszar wskazany do rewitalizacji cechuje się bardzo słabo rozwiniętą infrastrukturą społeczną. Biorąc pod uwagę dostęp do infrastruktury społecznej w zakresie edukacji oraz urządzeń rekreacyjno – sportowych w gminie, w 2015 roku najgorsza sytuacja miała miejsce w szkole podstawowej w Annoborze (sołectwo Annobór). W roku 2018 zrealizowano projekt z listy projektów kluczowych Termomodernizacja budynków Szkoły Podstawowej w Annoborze i Nowodworze.

Sfera gospodarcza

Obszar rewitalizacji zidentyfikowany został jako jednostka o niskim poziomie aktywności gospodarczej. W Annoborze w 2015 roku funkcjonowało 13 podmiotów gospodarczych, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców odpowiada 5,00 podmiotom gospodarczym/100M (średnia dla gminy 5,79 podmiotów/100M). Do roku 2022 liczba przedsiębiorstw wzrosła do 7, przy czym wszystkie zarejestrowane podmioty to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Sfera środowiskowa

Zagrożeniem dla życia i zdrowia ludzi zamieszkujących obszary rewitalizacji są odpady zawierające wyroby azbestowe, z uwagi na chorobotwórcze działanie azbestu, a właściwie włókien azbestu zawieszonych w powietrzu. Wskaźnik opisujący ilość odpadów zawierających odpady azbestowe kwalifikuje obszar rewitalizacji jako kryzysowy, co wymaga intensyfikacji działań mających na celu całkowite usunięcie wyrobów azbestowych w obszarze rewitalizacji.

Jakość środowiska, w tym powietrza atmosferycznego wpływa na komfort zamieszkania. W obszarze rewitalizacji stopień zanieczyszczenia powietrza rakotwórczymi i mutagennymi zanieczyszczeniami benzo/a/pirenu, przekracza dopuszczalne poziomy, co spowodowane jest głównie emisją niską, a więc zanieczyszczeniami pochodzącymi z pieców domowych, gdzie spalanie odbywa się w sposób nieefektywny, co istotnie wpływa na jakość powietrza atmosferycznego. Stąd też wskazana jest intensyfikacja działań mająca na celu ograniczenie wykorzystania paliw kopalnych, zwiększenie efektywności energetycznej dzięki wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii i zastosowaniu technologii ograniczających emisję. W sołectwie Annobór odnotowano ponadnormatywny poziom hałasu, co przyczynia się do negatywnego wpływu na poziom życia mieszkańców.

W latach 2017-2019 na obszarze sołectw: Annobór, Brzeziny, Nowodwór, Skrobów, Wola Lisowska i Wola Mieczysławska zrealizowano dwa projekty: „Czysta energia w Gminie Lubartów – kolektory słoneczne i kotły na biomasę - etap I” oraz „Czysta energia w Gminie

Lubartów – kolektory słoneczne i kotły na biomasę - etap II”. Wartość obu projektów przekroczyła 6 mln zł.

Sfera funkcjonalno - przestrzenna

Obszar rewitalizacji cechuje niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną, zwłaszcza w odniesieniu do sieci gazowej. Istotną rolę w obsłudze komunikacyjnej sołectwa pełni droga powiatowa nr 1539L oraz drogi gminne nr 1033680L, 103366L. Parametry techniczne i użytkowe drogi powiatowej oraz dróg gminnych nie odpowiadają standardom i wymagają modernizacji i przebudowy. Brak wydzielania ciągów pieszych i rowerowych wpływa na pogorszenie jakości ich użytkowania. Ponadto brak oświetlenia dróg (szczególnie w niebezpiecznych i newralgicznych miejscach) świadczy o konieczności podjęcia pilnych działań naprawczych. Poprawa stanu dróg przyczyni się do zwiększenia dostępności komunikacyjnej zarówno obszaru rewitalizacji jak i całego sołectwa.

Niska jakość terenów publicznych, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do funkcji obszaru, wskazują na potrzebę podejmowania działań, celem wyeliminowania niekorzystnych zjawisk. Brak miejsc spotkań uniemożliwia angażowanie się mieszkańców, a przede wszystkim młodzieży w sprawy społeczności lokalnej m.in. organizację wolnego czasu, podejmowanie inicjatyw dotyczących działalności kulturalno - sportowo - turystycznej. Konieczne jest zatem, zapewnienie odpowiedniej infrastruktury w tej sferze. Zagospodarowanie zdegradowanych terenów wpływać będzie na wzrost dostępności do infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, co wiąże się z wieloma korzyściami m.in.: wzrost integracji sąsiedzkiej i zwiększenie atrakcyjności terenu, upowszechnienie sportu jako działania przeciw negatywnym zjawiskom i patologiom społecznym oraz stworzenie miejsc do odpoczynku na świeżym powietrzu. Pozostawienie publicznych przestrzeni służących wypoczynkowi jako zdegradowanej przestrzeni powoduje znaczące utrudnienia w rozwoju społeczno-gospodarczym sołectwa Annobór. Zapewnienie możliwości spędzenia wolnego czasu na atrakcyjnie zagospodarowanym terenie, przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Sfera techniczna

Jednym z głównych problemów na terenie obszaru rewitalizacji są problemy techniczne wynikające z wykorzystania nieekonomicznych rozwiązań ograniczających efektywność obiektów budowlanych. Zdegradowana tkanka mieszkaniowa przyczynia się do obniżenia jakości przestrzeni, w szczególności przestrzeni publicznych i nie zachęca do przebywania w niej, zarówno mieszkańców, jak i potencjalnych inwestorów. Na terenie sołectwa znajdują się przede wszystkim obiekty i budynki, według stopnia nefunkcjonowania rozwiązań technicznych, uniemożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w zakresie energooszczędności. W roku 2018 zrealizowano termomodernizację w budynku Szkoły Podstawowej w Annoborze. Gmina Lubartów realizowała projekt w następującym zakresie:

- docieplenie ścian;
- ocieplenie stropodachu;
- wymiana okien i drzwi;
- modernizacja instalacji CO oraz CWU;
- modernizacja kotłowni;
- montaż instalacji fotowoltaicznej.

Koszt projektu obejmujący szkołę w Annoborze i Nowodzworze wyniósł: 5 595 355,12 zł. Dofinansowanie z EFRR otrzymano w ramach RPO WL 2014-2020: 2 733 122,76 zł.

Grafika 6 Budynek Szkoły Podstawowej w Annoborze

Źródło: materiały Urzędu Gminy Lubartów

W 2018 roku Gmina Lubartów realizowała przebudowę drogi wewnętrznej na odcinku 410 m zlokalizowanej przy budynku świetlicy wiejskiej. Koszty projektu sfinansowanego ze środków własnych, wyniósł 650 016,50 zł.

PROJEKTY SPOŁECZNE ZREALIZOWANE W LATACH 2017-2023

W latach 2017-2023 zrealizowano szereg projektów nieinwestycyjnych, z których efektów korzystają wszyscy mieszkańcy Gminy Lubartów, w tym podobszarów rewitalizacji i sołectw w granicach obszaru rewitalizacji. Wśród tych projektów znalazły się:

- Edukacja na 5+. Projekt obejmował: stworzenie w szkołach warunków do nauczania eksperymentalnego oraz stosowania TIK w nauczaniu różnych przedmiotów, dzięki szkoleniom dla nauczycieli oraz doposażeniu pracowni matematycznych, przyrodniczych i komputerowych; organizację 2770 godz. zajęć przyczyniających się do rozwoju kompetencji kluczowych na rynku pracy oraz właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej; poprawę kompetencji i umiejętności stosowania TIK wśród uczniów i nauczycieli; poprawę kompetencji nauczycieli w zakresie nowoczesnych metod nauczania oraz kompetencji w zakresie pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych (szkolenia).
- „Książka moim drogowskazem”. Projekt dotyczył: organizacji cyklu warsztatów edukacyjnych (muzycznych, produkcji muzycznej, filmowych, aktorskich, dziennikarskich i plastycznych) mających na celu ożywienie przestrzeni publicznej na wsi wokół idei czytelnictwa i współczesnej roli biblioteki; pokazanie nowych form zainteresowania poezją, nagranie płyty z rapowanym utworem oraz teledyskiem;

maraton czytania i selfie z ulubioną książką; wydanie folderu promującego czytelnictwo i książkę.

- Aktywizacja społeczna osób starszych. Projekt obejmował modernizację i wyposażenie części świetlicy wiejskiej w Szczekarkowie na potrzeby utworzenia Klubu Senior+. Utworzenie Klubu miało za zadanie wyjść naprzeciw wzrastającym potrzebom seniorów z terenu gminy, dotyczącym aktywnej partycypacji w życiu społecznym, rozwoju działań samopomocowych, poprawy jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych. Adresatami tych działań są nie tylko aktywni, ale przede wszystkim bierni starsi mieszkańcy gminy, jak również cała społeczność lokalna. Działania klubu obejmą swoim oddziaływaniem wszystkich mieszkańców gminy.
- Stop nałogom i przemocy. W ramach projektu uruchomiono funkcjonowanie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w budynku Urzędu Gminy przez 3 dni w tygodniu. W Punkcie prowadzono poradnictwo i konsultacje, obejmujące problematykę uzależnień i przemocy w rodzinie. Punkt funkcjonował przez 192 godziny, w tym czasie udzielono 200 porad dla 65 osób.
- Razem przeciw wykluczeniu! W ramach projektu zaoferowano mieszkańcom gminy Lubartów: indywidualne poradnictwo zawodowe; szkolenia ICT i kursy zawodowe; staże zawodowe; pracę socjalną i motywacyjne zasiłki celowe.
- Senior – to brzmi dumnie! Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie realizował projekt w następującym zakresie: zwiększenie dostępności usług społecznych poprzez aktywizację zdrowotną i społeczną seniorów, zagospodarowanie czasu wolnego (m.in. rozwijanie umiejętności i indywidualnych zainteresowań np. zajęcia kulinarne, zajęcia plastyczne, zajęcia z rękodzieła itp.); aktywizację uczestników poprzez spotkanie w plenerze, a także wspólne wyjazdy integracyjne; zwiększenie aktywności i uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym.

POWIĄZANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY LUBARTÓW, POWIATU LUBARTOWSKIEGO I WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Dokument aktualizowanego Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033 stanowi interdyscyplinarną płaszczyznę łączącą różne dyscypliny polityk. Jest dokumentem o charakterze operacyjnym, którego podstawowym założeniem jest wyznaczenie ram dla skutecznej interwencji publicznej ukierunkowanej na wyznaczone obszary kryzysowe/problemowe. W swych założeniach uwzględnia występujące problemy oraz identyfikuje cele pozwalające na zniwelowanie kluczowych deficytów obszarów problemowych, które w ramach polityki gospodarczej, społecznej i ekologicznej powinny korespondować z założeniami na poziomie lokalnym, regionalnym oraz krajowym. Wobec powyższego, należy podkreślić, iż niniejszy Program jest z jednej strony zgodny z podstawowymi dokumentami o charakterze planistycznym i programowym oraz z drugiej strony, tworzy płaszczyznę zgodności pomiędzy poszczególnymi dokumentami z różnych dziedzin funkcjonowania społeczności lokalnej i samorządu.

Wprowadzie ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.), jak i Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 Ministerstwa Rozwoju, ani „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych

w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027” nie obligują do badania zgodności projektu GPR z dokumentami obowiązującymi na szczeblu regionalnym, niemniej jednak ze względu na położenie gminy Lubartów w Lubelskim Obszarze Funkcjonalnym, władze gminy uznały za zasadne uwzględnienie tych dokumentów. Poniżej wymieniono najważniejsze dokumenty strategiczne i planistyczne poziomu krajowego, regionalnego i lokalnego z wyszczególnieniem celów i kierunków działania powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017- 2030. Tak integracyjne podejście zapewni trwałę i efektywne zmiany na określonych obszarach gminy Lubartów. Podejmowana interwencja wiązać się będzie z wdrożeniem szeregu projektów rewitalizacyjnych integrujących działania na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i gospodarki.

Poziom krajowy

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033 jest spójny z następującymi obowiązującymi dokumentami:

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030). Celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy SOR – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

I cel szczegółowy KSRR2030 jest spójny z I celem strategicznym GPR Gminy Lubartów, tj.: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wsparcie rozwoju zasobów ludzkich, promocję integracji i włączenia społecznego, przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym oraz wzmacnianie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej. II i III Cel strategiczny GPR Gminy Lubartów tj.: Cel II Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno -

Ekonomicznego i Cel III Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Lubartów są spójne z II celem szczegółowym KSRR2030 tj.: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych”.

Wszystkie cele realizowane lokalnie są spójne z celem III KSRR2030 tj. „Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie”.

- Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (PEP2030)

Celem głównym Polityki Ekologicznej Państwa 2030 jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, który odpowiada wprost celowi z obszaru „Środowisko” w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR). PEP2030 doprecyzowuje zapisy SOR i przedstawia praktyczne rozwiązania dla poszczególnych kierunków interwencji. Ujęto je w trzech celach środowiskowych, dodatkowo wspieranych przez dwa cele horyzontalne:

Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;

Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska;

Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych;

2 cele horyzontalne: (1) Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa, (2) Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Zgodność GPR Gminy Lubartów z PEP2030 zapewniona jest poprzez realizację Celu szczegółowego 3.1, tj. Kształtowanie atrakcyjnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych, służących zaspokojeniu potrzeb mieszkańców oraz poprawa jakości środowiska.

➤ **Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. (PEP2040)**

Celem Polityki Energetycznej Polski do 2040 r. jest bezpieczeństwo energetyczne - przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko - biorąc pod uwagę optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych. Cel główny doprecyzowuje osiem kierunków polityki podzielonych na obszary i dodatkowo uszczegółowionych przez dwanaście projektów strategicznych. Stanowią one rozszerzenie listy projektów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju z obszaru „Energia”.

Kierunek 1: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych;

Kierunek 2: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej;

Kierunek 3: Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej oraz paliw ciekłych;

Kierunek 4: Rozwój rynków energii;

Kierunek 5: Wdrożenie energetyki jądrowej;

Kierunek 6: Rozwój odnawialnych źródeł energii;

Kierunek 7: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji;

Kierunek 8: Poprawa efektywności energetycznej gospodarki.

Zgodność GPR Gminy Lubartów z PEP2040 zapewniona jest poprzez realizację Celu szczegółowego 3.1, tj. Kształtowanie atrakcyjnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych, służących zaspokojeniu potrzeb mieszkańców oraz poprawa jakości środowiska, szczególnie w kontekście zaplanowanych kierunków działań tj. poprawa dbałości o jakość środowiska naturalnego w gminie (zmniejszenie tzw. „niskiej emisji”, zapobieganie nadmiernemu hałasowi i emisji komunikacyjnej) wraz z poprawą świadomości ekologicznej; poprawa jakości powietrza; termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej; tworzenie warunków do wykorzystania i rozwoju energii odnawialnej; działania na rzecz wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców oraz propagowanie działań przyjaznych środowisku;

➤ **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR**

SOR jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020. Jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Dokument formułuje model rozwoju kraju będący odpowiedzią na wyzwania stojące przed polską gospodarką. Wyzwania te określono formułą pięciu pułapek rozwojowych: średniego dochodu, braku równowagi, przeciętnego produktu, demograficznej oraz słabości instytucjonalnej. Niezależnie od nich za bariery dla rozwoju Państwa uznano rozwarstwienie społeczne i utrzymujące się zróżnicowania przestrzenne w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego. Strategia określa podstawowe uwarunkowania,

cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. SOR przedstawia nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Jest on oparty o indywidualny potencjał terytorialny, inwestycje, innowacje, rozwój, eksport oraz wysoko przetworzone produkty. Nowy model rozwoju zakłada odchodzenie od dotychczasowego wspierania wszystkich sektorów/branż na rzecz wspierania sektorów strategicznych, mogących stać się motorami polskiej gospodarki. SOR zmierza do zmiany struktury gospodarki na rzecz uczynienia jej bardziej innowacyjną, efektywnie wykorzystującą zasoby kapitału rzeczowego i ludzkiego. Na podkreślenie zasługuje dążenie do zwiększenia odpowiedzialności instytucji państwa za kształtowanie procesów gospodarczych, społecznych i terytorialnych.

Celem głównym SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W Strategii wyszczególniono także cele szczegółowe:

I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna);

II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie);

III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE)

oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii: Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe.

Wszystkie cele realizowane lokalnie w ramach GPR Gminy Lubartów są spójne z wyżej wymienionymi w SOR2030 celami szczegółowymi.

➤ **Strategia Produktyności 2030 (SP2030).**

Celem głównym Strategii Produktyności 2030 jest wzrost produktywności w warunkach gospodarki niskoemisyjnej, o obiegu zamkniętym i opartej na danych. Strategia przewiduje realizację założeń wskazanych w trzech celach szczegółowych SOR, czemu służyć mają działania zaprojektowane w ramach siedmiu obszarów interwencji, wraz z przypisanymi do nich celami szczegółowymi:

Obszar I. Zasoby naturalne (ziemia i surowce): (a) Wzrost wydajności surowcowej gospodarki, (b) Wzrost wykorzystania surowców odnawialnych i biomasy w gospodarce;

Obszar II. Praca i kapitał ludzki: (a) Szybki rozwój praktycznego kształcenia przez całe życie, (b) Przygotowanie kompetentnych kadr na potrzeby scyfryzowanej gospodarki;

Obszar III. Inwestycje (kapitał trwały i finansowy): (a) Trwałe zwiększenie stopy inwestycji prywatnych, (b) Automatyzacja, robotyzacja i cyfryzacja przedsiębiorstw;

Obszar IV. Organizacja i instytucje: (a) Podniesienie jakości zarządzania w przedsiębiorstwach i instytucjach publicznych, (b) Stymulowanie mechanizmów współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi;

Obszar V. Wiedza: Wzrost intensywności wykorzystania wiedzy i nowych technologii w gospodarce;

Obszar VI. Dane: Szybki rozwój algorytmicznej gospodarki opartej na danych;

Obszar VII. Umieędzynarodowienie: (a) Zwiększenie liczby eksporterów, w szczególności na rynki pozaeuropejskie, (b) Zwiększenie eksportu towarów w obszarze wysokich technologii i kanałami e-commerce.

Wszystkie cele realizowane lokalnie w ramach GPR Gminy Lubartów są spójne z wyżej wymienionymi w SP2030 celami szczegółowymi

➤ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL2030)

Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Odpowiada to celowi szczegółowemu II Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR): Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, przede wszystkim w obszarze „Spójność społeczna”. Cel nawiązuje także do zagadnień wymienionych w ramach obszaru horyzontalnego SOR „Kapitału ludzki i społeczny”.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 wyznacza ponadto cztery cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;

Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;

Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;

Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Zgodność GPR Gminy Lubartów z SRKL2030 zapewniona jest poprzez realizację I Celu strategicznego, tj. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wsparcie rozwoju zasobów ludzkich, promocję integracji i włączenia społecznego, przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym oraz wzmacnianie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej.

➤ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (SRKS2030)

Cel główny Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 stanowi wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, który odnosi się do zagadnień jednego z obszarów wpływających na osiągnięcie celów SOR: Kapitał ludzki i społeczny. Jest on również powiązany z realizacją działań wskazanych w poszczególnych obszarach dla wszystkich trzech celów szczegółowych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Cel główny SRKS2030 doprecyzowują trzy cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;

Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Zgodność GPR Gminy Lubartów z SRKS2030 zapewniona jest poprzez realizację I Celu strategicznego, tj. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wsparcie rozwoju zasobów ludzkich, promocję integracji i włączenia społecznego, przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym oraz wzmacnianie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej.

➤ Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030 (SZRWRIr 2030)

Celem głównym Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030 jest rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego.

SZRWRiR 2030 będzie realizowała założenia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) przez działania w ramach:

Celu szczegółowego I. Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej;

Celu szczegółowego II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska;
Celu szczegółowego III. Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa

A także trzech obszarów wpływające na realizację celów strategii: (1) Sprawne zarządzanie rozwojem, (2) Stabilne finansowanie rozwoju, (3) Trwała zdolność kreacji i uczenia się.

Wszystkie cele realizowane lokalnie w ramach GPR Gminy Lubartów są spójne z wyżej wymienionymi w SZRWiR2030 celami szczegółowymi.

➤ Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. (SRT2030)

Cel główny Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. stanowi zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Nawiązuje on jednocześnie do celu wyznaczonego dla obszaru „Transport” w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), którym będzie zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa warunków świadczenia usług związanych z przewozem towarów i pasażerów. Cel główny doprecyzowują kierunki interwencji, uwzględniające również zapisy SOR:

Kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;

Kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;

Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;

Kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;

Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;

Kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Zgodność GPR Gminy Lubartów z SRT2030 zapewniona jest poprzez realizację Celu szczegółowego 3.1, tj. Poprawa jakości życia na obszarach rewitalizowanych, szczególnie w ramach kierunku interwencji: budowa i rozwój sieci dróg i ścieżek rowerowych oraz pieszych oraz poprawa bezpieczeństwa pożarowego, przeciwpowodziowego i komunikacyjnego (chodniki, oświetlenie) i dostępności komunikacyjnej obszarów zdegradowanych.

➤ Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027.

„Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027” są dokumentem ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, którego przygotowanie wynika bezpośrednio z zapisów Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, w której wskazano, że poza zapisami podrozdziału 2.1.5. Cel „Europa bliższa obywatelom” oraz załączonego do niej rozdziału 8 Instrumenty terytorialne, które opisują zasady wdrażania instrumentów terytorialnych w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027.

W umowie partnerstwa wskazano działania rewitalizacyjne, jako realizowane w ramach innych instrumentów terytorialnych (IIT). Zgodnie z dokumentem działania w ramach GPR muszą być jednocześnie kompleksowe, zintegrowane, skoncentrowane i komplementarne. Każda z cech jest konsekwencją i uzupełnieniem kolejnej. Podejście zintegrowane podkreśla, że wspieranie rozwoju wymaga ścisłej koordynacji działań w ramach danej polityki publicznej. Przyjęcie podejścia zintegrowanego w rewitalizacji wymaga od decydentów stworzenia GPR, które odpowiadają na autentyczne potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wymaga to

określenia celów w oparciu o analizę wyzwań i potencjałów, przed jakimi stoi dany obszar. Tym samym GPR zawiera działania uwzględniające aspekt społeczny, gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, techniczny oraz środowiskowy obszaru rewitalizacji zgodnie z przeprowadzoną diagnozą.

Jednocześnie podejście zintegrowane ma zabezpieczyć przed realizacją pojedynczych, niepowiązanych ze sobą przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. W odniesieniu do przedsięwzięć rewitalizacyjnych oznacza to, że realizacja inwestycji infrastrukturalnych musi być wpisana w szerszą koncepcję działań rewitalizacyjnych, a zatem nie może być celem samym w sobie. Przedsięwzięcia infrastrukturalne powinny korespondować z planowanymi działaniami społecznymi, które razem będą stanowiły kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane na danym obszarze sfery problemowe i staną się źródłem szerszego oddziaływania.

Koncentracja interwencji i potrzeba hierarchizacji potrzeb powodują, że GPR dotyczy terenu o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmującego całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętego szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Działania rewitalizacyjne skierowane są na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar rewitalizacji, przy założeniu zastosowania adekwatnych narzędzi.

Co do zasady, przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane są na obszarach rewitalizacji. Do objęcia wsparciem można jednak dopuszczać także przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane poza tym obszarem, jeżeli wynika to z ich specyfiki i służą realizacji celów wynikających z GPR.

Wymogi koniecznym dla wspierania przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania. Komplementarność źródeł finansowania ma zagwarantować finansowanie GPR z kilku źródeł, skłonić to tworzenia montażu finansowych, aby uniezależnić realizację GPR od dostępności finansowania z jednego źródła. W praktyce oznacza to, że przedsięwzięcia rewitalizacyjne opierać się mają na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia z różnych funduszy i programów unijnych, szczególności EFRR i EFS+. Komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanych zmian.

Mając na uwadze powyższe GPR Gminy Lubartów do roku 2030 uzupełniono o przedsięwzięcia możliwe do sfinansowania ze źródeł komplementarnych, a planowane przedsięwzięcia ukierunkowane są na obszary problemowe i zintegrowane tak, aby efekt przedsięwzięć rewitalizacyjnych dotyczył aspektu społecznego, gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego oraz środowiskowego obszaru rewitalizacji zgodnie z przeprowadzoną diagnozą i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zgłoszonymi przez społeczność gminy.

Aktualizacja GPR wymaga uzyskania ponownej opinii IZ programem regionalnym i aktualizacji informacji zawartych w wykazie. Gmina przekazując zaktualizowany GPR do ponownego opiniowania ma obowiązek przekazać jego tekst jednolity wraz z wykazem wprowadzonych zmian i/lub wersję w trybie śledzenia zmian.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033 jest spójny z następującymi obowiązującymi dokumentami:

- **Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku.** Strategię przyjęto uchwałą nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 roku.

Zgodnie z obowiązującym w Polsce modelem programowania oraz zarządzania rozwojem, dokumentem będącym podstawą prowadzenia polityki rozwoju na poziomie regionalnym jest: Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku wraz z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, które stanowią ramy dla realizacji polityk rozwojowych.

Dokument wyznacza kluczowe długoterminowe cele i kierunki rozwoju województwa lubelskiego i jest głównym dokumentem umożliwiającym racjonalne organizowanie działań i prowadzenie skoordynowanej polityki rozwoju w horyzoncie czasowym objętym Strategią. Jest jednocześnie tzw. „dokumentem matką”, stanowiącym obligatoryjne odniesienie i wskazanie dla dokumentów regionalnych o charakterze sektorowym i operacyjnym, takich jak Regionalna Strategia Innowacji, Strategia Współpracy Transgranicznej, Strategia Polityki Społecznej oraz innych.

- **„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL).**

Uwzględniając zapisy SRWL, w Planie wyznaczone zostały obszary funkcjonalne wskazane do integrowania działań przestrzennych zapewniających ich właściwe funkcjonowanie oraz możliwości rozwoju w dłuższej perspektywie. Obszary funkcjonalne w niektórych przypadkach obejmują swym zasięgiem większe obszary niż zasięg OSI wynikający ze SRWL. Wyodrębnione zostały obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym i dotyczy to kształtującego się Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego (LOM) oraz obszarów wiejskich uczestniczących w procesach rozwojowych obejmujących m.in. teren gminy Lubartów, która znajduje się w fazie postępującej integracji funkcjonalnej z najważniejszymi ośrodkami miejskimi, a także charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną do usług wyższego rzędu oraz dobrym potencjałem rolniczym wykorzystywanym rynkowo i miejscami pracy w obsłudze rolnictwa.

W Planie założono rozwój zagospodarowania przestrzennego LOM m.in. poprzez wzmocnienie powiązań funkcjonalno- przestrzennych ośrodków osadniczych i krystalizowanie struktury przestrzennej LOM w kierunku jej optymalizacji funkcjonalnej. Natomiast w strukturze funkcjonalno – przestrzennej gmina Lubartów położona jest w Lubelskim Obszarze Funkcjonalnym (LOF) uczestniczącym w procesie rozwojowym, którego terytorium wpisuje się w Lubelski Obszar Metropolitalny. W odniesieniu do LOF założono, że w dalszym ciągu będzie następować integracja funkcjonalna z ośrodkiem wojewódzkim i zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej. Poza tym zostaną stworzone warunki dla rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej oraz dywersyfikacji sektorowej gospodarki rolnej.

W odniesieniu do obszaru funkcjonalnego o znaczeniu ponadregionalnym „Obszary wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych” jako cele rozwoju zagospodarowania przestrzennego przyjęto:

- stworzenie warunków dla integracji funkcjonalnej z miastami - włączenie obszarów wiejskich otaczających miasta w procesy rozwojowe;
- zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej;
- stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej;
- dywersyfikacja sektorowa gospodarki rolnej.

W PZPWL zamieszczony został wykaz zadań i inwestycji celu publicznego, w odniesieniu do gminy Lubartów, a są to:

1. **budowa, rozbudowa i przebudowa dróg publicznych, dróg rowerowych oraz obiektów łączności publicznej:**
  - budowa drogi ekspresowej S19 granica województwa –Międzyrzec Podlaski – Lubartów –Lublin –Kraśnik –granica województwa;
  - rozbudowa drogi nr 815 Wisznice –Parczew –Siemień –Lubartów od km 26+662 do km 61+015;
  - rozbudowa drogi nr 829 Łucka –Łęczna –Biskupice od km 0+067 do km 21+962;
2. **budowa, rozbudowa i przebudowa linii kolejowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą**
  - modernizacja linii kolejowej Nr 30 Lubartów –Parczew;
3. **gospodarka odpadami**
  - budowa / rozbudowa instalacji przekształcania odpadów (inwestycja zrealizowana).

Część z wymienionych inwestycji jest obecnie w trakcie realizacji i nie kolidują z planowanymi projektami w obszarach wskazanych do rewitalizacji.

Poziom lokalny

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033 jest spójny z obowiązującymi dokumentami Gminy.

➤ Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021-2030 (przyjęta do realizacji uchwałą nr XXXIX/278/22 Rady Gminy Lubartów z dnia 25 listopada 2022 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030)

Celem strategicznym dokumentu jest Zrównoważony rozwój Gminy Lubartów na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców i warunków prowadzenia działalności gospodarczej poprzez wykorzystanie zasobów i potencjałów gminy, wzmacnianie powiązań funkcjonalno - przestrzennych z otoczeniem i realizację działań wspierających społeczny i gospodarczy rozwój z poszanowaniem stanu środowiska naturalnego. Do realizacji celu wyznaczono następujące cele operacyjne:

CO.1. Przyjazna przestrzeń i rozwój infrastruktury sprzyjającej ochronie walorów środowiska naturalnego w Gminie Lubartów.

CO.2. Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i wspieranie kapitału społecznego Gminy Lubartów.

CO.3. Zrównoważony rozwój lokalnej przedsiębiorczości i budowanie konkurencyjnej oferty inwestycyjnej Gminy Lubartów.

Zdefiniowane w Dokumencie Cele Operacyjne nawiązują do idei zrównoważonego rozwoju i kierunków polityki rozwoju zdefiniowanych na poziomie krajowym i regionalnym. Obejmują trzy podstawowe filary: przestrzenny, społeczny i gospodarczy. Przyjęta zasada zintegrowanego podejścia pozwala na zachowanie koordynacji działań w wymienionych wyżej obszarach oraz ich wzajemnego oddziaływania, co w przyszłości pozwoli osiągnąć lepsze rezultaty.

Zgodność GPR Gminy Lubartów z e Strategią Rozwoju Gminy zapewniona jest poprzez realizację wszystkich wymienionych powyżej celów operacyjnych.

➤ Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obszar gminy posiada pokrycie obowiązującymi miejscowymi planami praktycznie w 100 %, w związku z powyższym nie została wydawana żadna decyzja o lokalizacji celu publicznego oraz żadna decyzja o ustalenie warunków zabudowy.

Tabela 2 *Kalendarium przyjmowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych na terenie gminy Lubartów.*

Nazwa	Nr uchwały Rady Gminy Lubartów	Nr dziennika Urzędowego województwa lubelskiego
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów budownictwa zagrodowego, jednorodzinnego i usług Chlewiska	Uchwała Nr XXIV/126/96 Rady Gminy Lubartów z dnia 28.10.1996 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 33 poz.190, 191 z dnia 27.XII.1996 r.
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr VIII/49/99 Rady Gminy Lubartów z dnia 17 maja 1999 r. – I etap Uchwała Nr XVII/94/2000 Rady Gminy Lubartów z dnia 13 marca 2000 r.- II etap – tekst jednolity	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr.47, poz.767 z dnia 28 września 1999 r. Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 25 poz.366 z dnia 29.06. 2000 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XXXII/161/2001 Rady Gminy Lubartów z dnia 29.08.2001 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 81, poz.1209 z dnia 05.10.2001 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów budownictwa zagrodowego, jednorodzinnego i usług Chlewiska	Uchwała Nr XLII/223/2002 Rady Gminy Lubartów z dnia 29 08.2002 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 150, poz.3458 z dnia 29.11.2002 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XLIV/231/2002 Rady Gminy Lubartów z dnia 09.10.2002 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr138, poz.2876 z dnia 13.11.2002 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr VIII/39/03 Rady Gminy z dnia 06.06.2003 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 115, poz. 2763 z dnia 31.07.2003 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XI/83/03 Rady Gminy Lubartów z dnia 29.09.2003 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 175, poz.3534 z dnia 14.11.2003 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XXV/173/05 Rady gminy Lubartów z dnia 28.02,2005 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 92, poz.1838 z dnia 23.05.2005 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XX/142/04 Rady Gminy Lubartów z dnia 27.09.2004 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 209, poz.2763 z dnia 01.12.2004 r.

Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów budownictwa zagrodowego , jednorodzinnego i usług Chlewiska	Uchwała Nr XXVII/186/05 Rady Gminy Lubartów z dnia 25 .04.2005 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 163, poz.2902 z dnia 04.08.2005 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Uchwała Nr XXIX/195/ 05 Rady Gminy Lubartów z dnia 27.06.2005 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 190, poz.3231 z dnia 16.09.2005 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XXIX/197/05 Rady gminy Lubartów z dnia 27.06.2005 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 191,poz.3241 z dnia 16.09.2005 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XXXIX/258/06 Rady Gminy Lubartów z dnia 29.06.2006 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 143, poz.2344 z dnia 30.08.2006 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr IX/54/07 Rady Gminy Lubartów z dnia 29.10.2007 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 189, poz.3409 z dnia 28.12.2007 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XI/70/07 Rady Gminy Lubartów z dnia 10.12.2007r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 25, poz.824 z dnia 26.02.2008 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XVI/108/08 Rady Gminy Lubartów z dnia 25.06.2008 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 99, poz.2550 z dnia 14.08.2008 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XVI/109/08 Rady Gminy Lubartów z dnia 25.06.2008 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 99, poz.2551 z dnia 14.08.2008 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XVIII/127/08 Rady Gminy Lubartów z dnia 29.09.2008 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 121, poz.2904 z dnia 14.11.2008 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XXI/139/08 Rady Gminy Lubartów z dnia 27.11.2008 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 17, poz.620, z dnia 13.02.2009 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XXXIII/211/09 Rady Gminy Lubartów z dnia 28.12.2009 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 34, poz.751 z dnia 22.03.2010 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XXXI/198/09 Rady Gminy Lubartów z dnia 30.10.2009 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 146, poz.3141 z dnia 31.12.2009 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr IX/55/11 Rady Gminy Lubartów z dnia 22.07.2011 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 157, poz.2514 z dnia 17.10.2011 r.
Zmiana miejscowego planu	Uchwała Nr XXI/144/12 Rady	Dziennik Urzędowy Województwa

zagospodarowania gminy Lubartów przestrzennego gminy Lubartów	Gminy Lubartów z dnia 15.11.2012 r.	Lubelskiego poz.4506 z dnia 21.12.2012 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XXI/145/12 Rady Gminy Lubartów z dnia 15.11.2012 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego poz.4561 z dnia 31.12.2012 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XXII/155/12 Rady Gminy Lubartów z dnia 18.XII.2012 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego poz. 477 z dnia 31.01.2013 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XXIX/212/13 Rady Gminy Lubartów z dnia 15.11.2013 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego poz.5432 z dnia 20.12.2013 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XXXIII/246/14 Rady Gminy Lubartów z dnia 28.02.2014 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego poz.1616 z dnia 11.04.2014 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XXXIII/247/14 Rady Gminy Lubartów z dnia 28.02.2014 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego poz. 1617 z dnia 11.04.2014 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr VI/42/2015 Rady Gminy Lubartów z dnia 22.04.2015 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego poz. 2127 z dnia 02.07.2015 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XXV/172/17 Rady Gminy Lubartów z dnia 10.01.2017 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego poz. 614 z dnia 09.02.2017 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XXXIV/241/17 Rady Gminy Lubartów z dnia 27.11.2017 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego poz. 191 z dnia 11.01.2018 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XXXVI/258/18 Rady Gminy Lubartów z dnia 14.02.2018 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego poz. 1190 z dnia 20.03.2018 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XXXVI/260/18 Rady Gminy Lubartów z dnia 14.02.2018 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego poz. 1191 z dnia 20.03.2018 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XXXVI/262/18 Rady Gminy Lubartów z dnia 14.02.2018 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego poz. 1226 z dnia 22.03.2018 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XXXIX/286/18 Rady Gminy Lubartów z dnia 23.05.2018 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego poz. 2937 z dnia 15.06.2018 r.

Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr II/13/18 Rady Gminy Lubartów z dnia 30.11.2018 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego poz. 427 z dnia 16.01.2019 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr V/40/19 Rady Gminy Lubartów z dnia 29.03.2019 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego poz. 3061 z dnia 10.05.2019 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XII/99/19 Rady Gminy Lubartów z dnia 19.12.2019 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego poz. 149 z dnia 20.03.2020 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XVI/142/20 Rady Gminy Lubartów z dnia 12.08.2020 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego poz. 4535 z dnia 11.09.2020 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów	Uchwała Nr XLV/313/23 Rady Gminy Lubartów z dnia 14.03.2023 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego poz. 2250 z dnia 28.03.2023 r.
Uwaga dot. Uchwały Nr XLV/313/23 Rady Gminy Lubartów z dnia 14.03.2023 r. ROZSTRZYGNIECIE NADZORCZE stwierdziło nieważność uchwały Nr XLV/313/23 Rady Gminy Lubartów z dnia 14 marca 2023 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów w części obejmującej jej: - § 5 ust. 1 pkt 7) i pkt 8), - § 6 pkt 1), - § 12 ust. 1 pkt 1) lit. a) i c), - § 12 ust. 1 pkt 2) i 3), - § 18, - § 19 ust. 9 pkt 1) w zakresie słów: „2KDW” oraz - w całości teren oznaczony na załączniku graficznym nr 1 do uchwały symbolem 1PG, - część terenu oznaczonego na załączniku graficznym nr 1 symbolem 1PE w zakresie działek nr ew. 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 i 16 obręb Nowodwór Piaski, - oznaczenia graficzne zastosowane na rysunku planu oraz w legendzie do rysunku planu w brzmieniu: „granice obszaru górniczego”, „granice terenu górniczego”, „Złoże „Nowodwór Piaski V” KN 17594”, „Złoże „Nowodwór Piaski VII” KN 19820”		
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów dla terenów położonych w obrębach ewidencyjnych Baranówka, Rokitno, Wólka Rokicka i Wólka Rokicka Kolonia	Uchwała Nr XLVI/324/23 Rady Gminy Lubartów z dnia 08.05.2023 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego poz. 3596 z dnia 23.05.2023 r.

Źródło: Biuletyn Informacji Publicznej Gminy Lubartów <https://uglubartow.bip.lubelskie.pl/index.php?id=277>

Według stanu na październik 2023 roku, obecnie trwają prace nad aktualizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubartów od roku 2023. Poprzednią Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubartów na lata 2014-2022 przyjęto uchwałą Nr XXXIII/253/14 Rady Gminy Lubartów z dnia 28 lutego 2014 r. w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubartów na lata 2014-2020, zmieniona uchwałą Nr XVIII/149/20 Rady Gminy Lubartów z dnia 6 listopada 2020 r.

➤ **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2026 uchwalony uchwałą NR XLI/296/22 RADY GMINY LUBARTÓW z dnia 16 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2026**

Celem głównym Programu jest: przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez spójne działanie wszystkich służb oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie. W Programie określono następujące cele szczegółowe:

1) podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej oraz zaangażowania społeczności lokalnej w sprawach związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie poprzez systematyczne

pogłębianie wiedzy na temat zjawiska oraz informowanie o instytucjach udzielających specjalistycznej pomocy,

2) zwiększenie dostępności oraz efektywności działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

3) zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,

4) zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy,

5) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.

Gminny Program Rewitalizacji gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033, uwzględnia wszystkie wymienione powyżej cele, co znajduje odzwierciedlenie w planowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych oraz działaniach GOPS Lubartów w ramach udzielanych świadczeń w Ustawy o pomocy społecznej, Ustawy o pomocy rodzinie oraz pozostałych programów i obowiązków realizowanych przez pracowników GOPS.

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubartowskim na lata 2021 -2027 uchwalona uchwałą Nr XXVIII/235/21 Rady Powiatu w Lubartowie z dnia 29 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubartowskim na lata 2021-2027”

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubartowskim na lata 2021 - 2027 opiera się na realizacji 4 celów strategicznych:

I. Opieka nad dzieckiem i rodziną, w tym nad rodzinami zastępczymi w powiecie lubartowskim.

II. Wspieranie i aktywizacja osób niepełnosprawnych i starszych w powiecie lubartowskim.

III. Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego w powiecie lubartowskim.

IV. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej w powiecie lubartowskim.

Gminny Program Rewitalizacji gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033, uwzględnia wszystkie wymienione powyżej cele, co znajduje odzwierciedlenie w planowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych oraz działaniach PCPR Lubartów na terenie całego powiatu, w tym na terenie gminy Lubartów i terenie objętym niniejszym Gminnym Programem Rewitalizacji.

WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizja obszaru rewitalizacji w gminie Lubartów została sformułowana jako zbiór działań, których przebieg warunkuje nie tylko osiągnięcie zakładanych efektów ale również stanowić będą podstawę dla długofalowego ożywienia podobszarów poddanych rewitalizacji. W sformułowanej wizji uwzględniono wszystkie niezbędne aspekty rewitalizacji tj. społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe.

Wizja:

W 2033 roku obszary objęte Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033, po przeprowadzeniu zaplanowanych procesów, zostaną efektywnie przeobrażone zarówno społecznie, przestrzennie, jak i gospodarczo i uzyskają pierwotną funkcjonalność oraz użyteczność publiczną. Odnowiona zabudowa i wyposażona w niezbędną infrastrukturę przestrzeń gminy wzmocni odczuwaną przez mieszkańców jakość życia oraz korzystnie wpłynie na atrakcyjność osiedleńczą, gospodarczą i turystyczną obszarów zdegradowanych. Na zrewitalizowanych terenach zmniejszy się poziom wykluczenia społecznego, a zjawiska stygmatyzujące środowiska defaworyzowane zastąpi zaradność gospodarcza, silne poczucie wspólnoty lokalnej oraz aktywna postawa obywatelska.

W działania na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru do rewitalizacji zaangażowane zostaną wszystkie zasoby i potencjały lokalne gminy Lubartów, przede wszystkim te, które zlokalizowane są na terenie objętym programem. Dużą rolę w skutecznej rewitalizacji odegrają przede wszystkim mieszkańcy, którzy wspólnie z lokalnym samorządem będą kreować korzystne zmiany i zwalczać zjawiska kryzysowe oraz przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe. Proces rewitalizacyjny będzie postępował w sposób zapewniający zrównoważoną odnowę zdegradowanej infrastruktury, jak też poprawę jakości życia i wzrost kapitału społecznego, przy zachowaniu zasad partnerstwa i równości szans. Obszar rewitalizowany stanie się strefą dynamicznych działań społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a efektem rewitalizacji będzie odbudowa więzi sąsiedzkich i międzypokoleniowych oraz wzmocnienie wspólnoty lokalnej. Dzięki dostarczeniu infrastruktury wysokiej jakości, stworzony zostanie mechanizm zachęt do podejmowania wspólnych inicjatyw lokalnych, społecznych i gospodarczych. Wszelkie działania rewitalizacyjne realizowane będą przez mieszkańców i dla mieszkańców, dzięki wdrożonym na szeroką skalę narzędziom partycypacji społecznej i współdecydowania o dalszym rozwoju obszaru rewitalizowanego przez jego użytkowników. Obszar, na którym prowadzona będzie rewitalizacja, zyska nowych mieszkańców oraz lepszy wizerunek. Rozwinie się także pod względem gospodarczym oraz pod względem oferty społecznej. Pojawią się nowi przedsiębiorcy i inwestorzy tworzący nowe miejsca pracy oraz turyści, których przyciągać będzie przyjazna atmosfera, ład architektoniczny oraz bogata, różnorodna oferta tego miejsca. Społeczność lokalna poczuje się silnie zintegrowana wokół miejsc i obiektów, którym – dzięki procesom rewitalizacji – nadane zostaną nowe funkcje. Wzmocniona zostanie spójność społeczna, ograniczone zostanie wykluczenie społeczne oraz ubóstwo. Nastąpi to dzięki aktywizacji mieszkańców oraz rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości i tworzeniu nowych miejsc pracy. Szczególna uwaga w procesie rewitalizacji zwrócona będzie na pomoc mieszkańcom wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem społecznym (osoby niepełnosprawne, ubogie, bezrobotne, starsze i samotne). Ich włączenie społeczne będzie możliwe dzięki poprawie komfortu życia, integracji ze społecznością za pomocą realizacji inicjatyw lokalnych oraz wyrównywania szans. Wzrośnie

także liczba inicjatyw lokalnych i partycypacja społeczna w sprawach publicznych. Mieszkańcy obszaru rewitalizowanego będą zadowoleni z oferty spędzania wolnego czasu, atrakcyjnej przestrzeni publicznej, nowych miejsc spotkań, odpoczynku i rekreacji oraz możliwości szerokiego zaspokojenia potrzeb wspólnoty lokalnej i turystów.

Zakłada się, iż w wyniku wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji w gminie Lubartów nastąpi poprawa wskaźników dotyczących sfery społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, które zdefiniowano w dalszej części dokumentu jako wskaźniki objęte monitoringiem i ewaluacją Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów do roku 2033.

CELE REWITALIZACJI ORAZ KIERUNKI INTERWENCJI

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017–2030 z perspektywą do roku 2033 (zwany dalej GPR) stanowi odpowiedź na rzeczywiste potrzeby rewitalizacyjne, które zostały zidentyfikowane w trakcie procesu programowania rewitalizacji. Potrzeby i aspiracje społeczności lokalnej zostały uwzględnione w procesie doprecyzowania celów strategicznych Programu. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017–2030 z perspektywą do roku 2033, oparta jest na kompleksowym ujęciu procesu rewitalizacji, obejmującym działania zarówno ze sfery społecznej np. aktywizujące i integrujące mieszkańców jak również ze sfery gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej. Założono, że partycypacyjny model opracowania Programu Rewitalizacji będzie się przekształcał w partycypacyjny model wdrażania, a wokół grupy uczestniczącej w pracach nad dokumentem będą pojawiały się kolejne podmioty lokalne angażujące się w działania rewitalizacyjne. GPR zbudowany został w oparciu o hierarchiczną strukturę celów, w tym celu głównego, celów strategicznych, podlegających im celów szczegółowych oraz wiodących kierunków interwencji. Cel główny i cele strategiczne nawiązują bezpośrednio do wizji obszaru rewitalizacji, stanowiąc jej rozwinięcie.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU REWITALIZACJI

Ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk i procesów na obszarze rewitalizacji w gminie Lubartów oraz wzmocnienie wewnętrznego potencjału tego obszaru w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju całej gminy.

Cel główny realizowany będzie przez trzy cele strategiczne obejmujące wszystkie sfery procesu rewitalizacji. Osiągnięcie celów strategicznych nastąpi z kolei poprzez realizację celów szczegółowych i kierunkowe działania rewitalizacyjne, dzięki którym negatywne zjawiska zostaną znacznie ograniczone lub całkowicie wyeliminowane.

CEL STRATEGICZNY 1

Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wsparcie rozwoju zasobów ludzkich, promocję integracji i włączenia społecznego, przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym oraz wzmocnienie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej

Cel szczegółowy	Wiodące kierunki interwencji
1.1. Wzmocnienie procesu integracji oraz promocja włączenia społecznego	⇒ rozwój systemu wsparcia społecznego dla mieszkańców obszaru rewitalizowanego; ⇒ integracja społeczna, aktywizacja mieszkańców oraz wzrost ich zaangażowania w sprawy lokalne, kulturę, sport i rekreację. ⇒ rozszerzenie zasobu przestrzeni na cele społeczne oraz cele związane z ofertą spędzania czasu wolnego. ⇒ modernizacja i budowa infrastruktury wspierającej działania na rzecz osób wykluczonych; ⇒ wzmocnienie działań profilaktycznych na rzecz wsparcia funkcjonowania rodziny; ⇒ aktywizacja społeczno-zawodowa osób z grup defaworyzowanych; ⇒ wzmacnianie roli trzeciego sektora w realizacji usług społecznych.
1.2. Zwiększenie aktywnego udziału seniorów w życiu społeczności lokalnej	⇒ rozwijanie i wspieranie funkcjonujących klubów i organizacji seniorskich; ⇒ tworzenie oferty i infrastruktury rekreacyjnej dedykowanej osobom starszym

Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wsparcie rozwoju zasobów ludzkich, promocję integracji i włączenia społecznego, przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym oraz wykorzystanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej ma pobudzać zarówno samorząd, różne instytucje, jak i samych mieszkańców do podejmowania aktywności na rzecz swoich wspólnot lokalnych i zauważania problemów, z którymi boryka się część mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Pierwszy cel szczegółowy zachęca do budowania poczucia społecznej odpowiedzialności i udzielania wsparcia osobom, które znalazły się w sytuacjach kryzysowych. To ogromne pole do działania nie tylko dla instytucji samorządowych, ale także szeregu innych, w tym organizacji pozarządowych czy instytucji kościelnych. Ważne także, aby podjąć próbę wypracowania takiego modelu wsparcia i pomocy, aby angażować w te działania bezpośrednich odbiorców wsparcia, tak aby byli oni czynnie zaangażowani w proces zmian, a nie tylko permanentnymi odbiorcami pomocy dostarczanej z zewnątrz. Przedsięwzięcia w ramach tego celu dotyczą m.in. zapobiegania wykluczeniu różnych grup społecznych, w tym osób bezrobotnych borykających się z trudnościami w życiu codziennym, ubogich. Myślą przewodnią wsparcia osób znajdujących się w złej sytuacji życiowej jest „pomoc dla samopomocy”. Oznacza to przeorientowanie modelu uprawiania pracy socjalnej z nastawienia opiekuńczego, wyrażającego się w przejmowaniu odpowiedzialności za podopiecznych, a tym samym pogłębianiu ich bezradności, niewykorzystywania własnej zaradności, na nastawienie pomocowe, polegające na usamodzielnieniu, maksymalnym wykorzystaniu własnej aktywności ludzi potrzebujących pomocy, zapewnieniu ich współdziałania w procesach rozwiązywania swych problemów i zaspokajania potrzeb. Pomoc udzielana przez OPS powinna charakteryzować się systemowym podejściem do rodzin, rozszerzeniem i pogłębieniem pracy socjalnej, aktywizowaniem lokalnego środowiska poprzez ścisłą współpracę z organizacjami, wolontariuszami i wspólnotami sąsiedzkimi. Wsparcie łączące zarówno reintegrację społeczną, jak i uzyskanie zatrudnienia, jest dużo bardziej efektywne i trwałe, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na obszarze rewitalizacji.

Drugi cel szczegółowy koncentruje się na zwiększeniu aktywnego udziału seniorów w życiu społeczności lokalnej. Problem ten został zasygnalizowany w szczególny sposób i dotyczy on w gruncie rzeczy całego obszaru rewitalizacji, a także obszarów zdegradowanych na terenie gminy. W sposób systematyczny rośnie bowiem liczba osób starszych, a w perspektywie najbliższych lat udział tych osób w całej populacji będzie znaczący. Ponadto w gminie znacząca jest liczba młodych emerytów. Wiele kobiet w wieku 55 lat i wielu mężczyzn w wieku 60 lat korzysta z systemu emerytalnego, część z nich podejmuje aktywność zawodową, pewna grupa angażuje się w pomoc na rzecz własnych rodzin czy też podejmuje działalność społeczną. Istnieje ogromny, niewykorzystany potencjał młodych, sprawnych pod względem psychofizycznym osób, które pozostając bierne, wyłączają się z życia społecznego, aż czasem tracą zdolność do funkcjonowania w dynamicznie rozwijającym się społeczeństwie. Wśród problemów, z którymi najczęściej borykają się osoby starsze, w trakcie konsultacji społecznych wymieniano: utratę poczucia bezpieczeństwa, co związane jest ze spadkiem dochodów przy stale zwiększających się wydatkach egzystencjonalnych, analfabetyzm techniczny i funkcjonalny, poczucie nieużyteczności, osamotnienie spowodowane rozluźnieniem więzów rodzinnych oraz problemy zdrowotne. Pomoc dla samodzielnych, starszych osób powinna służyć aktywizacji, mobilizowaniu mieszkańców do samoorganizacji i podejmowania inicjatyw oddolnych, podtrzymania umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych. Przede wszystkim poprzez tworzenie systemu wsparcia, w tym organizowanie ośrodków wsparcia dziennego dla osób w podeszłym wieku m.in. świetlice czy kluby seniora. Na rodzinie nadal spoczywa główna odpowiedzialność za opiekę nad osobami starszymi. Międzypokoleniowa więź i zasada wzajemności zapewniają ciągłość tej opieki. Jednakże członkowie rodzin coraz częściej nie są w stanie wypełnić tradycyjnej misji zapewnienia opieki wszystkim swoim członkom. Dlatego tak potrzebne jest formalne wsparcie rodziny, wzmocnienie oficjalnego systemu opieki poprzez wykorzystanie grup samopomocowych czy organizacji pozarządowych.

CEL STRATEGICZNY 2	
Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno - ekonomicznego	
Cel szczegółowy	Wiodące kierunki interwencji
1.1. Ożywienie lokalnej przedsiębiorczości i rozwój nowej oferty dopasowanej do potrzeb odbiorców oraz budowanie partnerstwa na rzecz rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych obszaru rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości w tradycyjnych i nowych branżach; ⇒ wspieranie rozwoju gospodarczego opartego na lokalnych potencjałach (krajobraz, przyroda, zasoby i produkt lokalny); ⇒ poprawa mobilności zawodowej mieszkańców, promocja zatrudnienia oraz rozwój oferty kształcenia ustawicznego; ⇒ rozwijanie dialogu samorządu ze środowiskiem przedsiębiorców; ⇒ wdrożenie instrumentów ułatwiających prowadzenie działalności gospodarczej na obszarze rewitalizacji zgodnej z wiodącym profilem turystyczno-rekreacyjnym; ⇒ rozwijanie partnerstwa publiczno-prywatnego na rzecz rozwoju gospodarczego; ⇒ podejmowanie działań na rzecz wzmocnienia turystyki, jako potencjału tworzenia nowych

	miejsc pracy; ⇒ aktywizacja zawodowa mieszkańców w oparciu o wiodący profil turystyczno-rekreacyjny.
1.2. Podnoszenie jakości i dostępności usług wychowawczych i edukacyjnych, jako element tworzenia atrakcyjnej przestrzeni do zamieszkania	⇒ zapewnienie dostępu opieki dla najmłodszych mieszkańców (przedszkola); ⇒ poprawa wyposażenia placówek edukacyjnych; ⇒ poprawa jakości kształcenia w szkołach na obszarze rewitalizacji (m.in. organizacja zajęć pozalekcyjnych, tworzenie funduszy stypendialnych dla uzdolnionych uczniów); ⇒ promocja przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży; ⇒ wspieranie działań w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałania powstawaniu patologii; ⇒ przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu poprzez podnoszenie świadomości i umiejętności korzystania z nowych narzędzi komunikacji; ⇒ rozwijanie edukacji zawodowej zgodnej z profilem turystyczno-rekreacyjnym.
1.3. Wzmocnienie obecności kultury i wykorzystanie jej potencjału w procesie rewitalizacji	⇒ modernizacja placówek i instytucji kultury; ⇒ rewitalizacja obiektów zabytkowych na cele związane z kulturą; ⇒ wspieranie działań na rzecz pielęgnowania rodzimej tradycji i wielokulturowości; ⇒ poprawa dostępności oraz atrakcyjności oferty i instytucji kultury dla mieszkańców obszaru rewitalizacji; ⇒ rozwijanie mecenatu nad artystami i twórcami lokalnymi.

Cel strategiczny 2. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego, dotyczy fundamentalnie ważnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji kwestii wykorzystania dostępnych instrumentów i narzędzi rozwojowych do rozwoju gospodarki, dobrej jakości edukacji, która przygotowuje mieszkańców do wyzwań rozwojowych.

W ramach pierwszego celu szczegółowego zdefiniowano wiodące kierunki interwencji, które winny przyczynić się do budowanie partnerstwa na rzecz rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych obszaru rewitalizacji, w tym w szczególności poprzez wzmocnianie dialogu środowisk gospodarczych i samorządowych oraz wdrożenie instrumentów ułatwiających prowadzenie działalności gospodarczej na obszarze rewitalizacji zgodnych z funkcją turystyczną i rekreacyjną. Ważnym aspektem włączania przedsiębiorców (a co za tym idzie także prywatnego kapitału) w procesy rewitalizacyjne jest dostrzeżenie drżającego potencjału w partnerstwie publiczno-prywatnym, które może zdynamizować procesy rozwojowe w sytuacji mających maleć w nieodległej perspektywie czasowej transferów zewnętrznych płynących do samorządu. Także tutaj znalazły się działania związane z rozwijaniem turystyki, jako tego sektora, który ma duży wpływ na tworzenie nowych, stabilnych miejsc pracy. Zrealizowane projekty dotyczące wsparcia rozwoju przedsiębiorczości oraz udostępnienie infrastruktury, będą stwarzać i przyczyniać się do

dywersyfikacji działalności gospodarczej w kierunku pozarolniczym oraz rozwój sektora usługowego i handlowego związanego m.in. z walorami przyrodniczymi, kulturowymi oraz produktami lokalnymi.

Drugi z celów szczegółowych dotyczy kwestii kształcenia rozumianej zarówno jako poprawa infrastruktury kształcenia, ale także poprawa dostępności opieki przedszkolnej, czy rozwijania kształcenia zawodowego. W efekcie przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych zwiększony zostanie poziom dostępności oraz jakości świadczonych usług publicznych (zwłaszcza wychowawczych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowych i turystyczno - rekreacyjnych) dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wśród zamierzeń GPR ważne miejsce zajmują inicjatywy dotyczące poprawy dostępności oraz jakości infrastruktury społecznej. W ramach działań zrealizowane zostaną projekty związane z rozwojem placówek wychowania przedszkolnego, co będzie sprzyjać dostępności opiekunów dzieci do usług opiekuńczych i wychowawczych, a tym samym umożliwiać będzie powrót opiekunów na rynek pracy. W wyniku realizowanych działań rewitalizacyjnych zmodernizowana zostanie baza lokalowa instytucji i podmiotów świadczących usługi społeczne na rzecz mieszkańców.

Trzeci z celów szczegółowych artykułuje wzmocnienie obecności kultury i wykorzystaniu jej potencjału w procesie rewitalizacji – jako ważny element wpływający na rozwijanie profilu turystycznego, a w konsekwencji stwarzanie atrakcyjnego rynku pracy dla mieszkańców. Stąd tak ważna jest na obszarze rewitalizacji modernizacja ważnych placówek i instytucji kultury czy rewitalizacja obiektów zabytkowych na cele związane z kulturą. Bardzo ważne – w procesie odbudowywania wzajemnego zaufania wewnątrz wspólnoty lokalnej, ale też tworzenia wspólnej tożsamości obszarów objętych kryzysem jest pielęgnowanie rodzimej tradycji i wielokulturowości.

CEL STRATEGICZNY 3	
Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Lubartów	
Cel szczegółowy	Wiodące kierunki interwencji
3.1. Kształtowanie atrakcyjnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych, służących zaspokojeniu potrzeb mieszkańców oraz poprawa jakości środowiska	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ poprawa estetyki otoczenia miejsc atrakcyjnych turystycznie; ⇒ wdrożenie instrumentów porządkujących zagospodarowanie przestrzeni publicznej; ⇒ przywrócenie do życia obiektów ważnych dla lokalnej społeczności i nadanie im nowych funkcji; ⇒ poprawa dbałości o jakość środowiska naturalnego w gminie (zmniejszenie tzw. „niskiej emisji”, zapobieganie nadmiernemu hałasowi i emisji komunikacyjnej) wraz z poprawą świadomości ekologicznej; ⇒ poprawa jakości powietrza; ⇒ termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej; ⇒ tworzenie warunków do wykorzystania i rozwoju energii odnawialnej; ⇒ działania na rzecz wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców oraz propagowanie

	<p>działań przyjaznych środowisku;</p> <p>⇒ działania służące ochronie środowiska oraz lepszemu wykorzystaniu potencjału krajobrazowego i kulturowego obszaru rewitalizowanego.</p>
3.2. Poprawa jakości życia na obszarach rewitalizowanych	<p>⇒ odnowa zasobu mieszkaniowego;</p> <p>⇒ odbudowa relacji społecznych;</p> <p>⇒ rewitalizacja przestrzeni publicznych służących nawiązywaniu relacji społecznych (parki, skwery, zieleńce, przestrzenie spotkań, place zabaw);</p> <p>⇒ rozwijanie i wzbogacanie różnorodnych form opieki nad dzieckiem w różnym wieku i uatrakcyjnienie oferty spędzania czasu wolnego;</p> <p>⇒ współdziałanie organizacji pozarządowych z samorządem na rzecz rozwijania usług opiekuńczych dla osób starszych i samotnych;</p> <p>⇒ rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej służącej poprawie jakości życia;</p> <p>⇒ budowa i rozwój sieci dróg i ścieżek rowerowych oraz pieszych;</p> <p>⇒ poprawa jakości życia mieszkańców poprzez umożliwienie dostępu do podstawowej infrastruktury komunalnej na obszarze rewitalizacji;</p> <p>⇒ poprawa bezpieczeństwa pożarowego, przeciwpowodziowego i komunikacyjnego (chodniki, oświetlenie) i dostępności komunikacyjnej obszarów zdegradowanych.</p>

Cel strategiczny 3.

Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Lubartów zakłada działania rewitalizacyjne dostosowane do specyfiki i potrzeb obszarów poddanych rewitalizacji.

Działania zapisane w ramach celu szczegółowego 1 w większym stopniu dotyczą porządkowania i modernizacji przestrzeni publicznych. To w ramach tego celu przewidziano wdrożenie instrumentów porządkujących zagospodarowanie przestrzeni publicznej, a także działania dla wzmocnienia funkcji turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej. Istotą działań jest wykorzystanie potencjału. Dbłość o ożywienie przestrzeni publicznych, w tym porządkowanie przestrzeni i jej nowoczesną aranżację powinna być takim elementem, który, przełoży się na wzrost konkurencyjności gminy, a mieszkańcom dostarczy trwałych i atrakcyjnych miejsc pracy, czyniąc z gminy Lubartów dobre miejsce do życia. Realizacja przedsięwzięć ukierunkowanych na zachowanie i poprawę stanu środowiska naturalnego (m.in. poprzez rekultywację terenów zdegradowanych) i sensowne jego użytkowanie dla potrzeb społecznych powinna wywrzeć korzystny wpływ na jakość środowiska. Ponadto podejmowane przedsięwzięcia termomodernizacyjne budynków użyteczności publicznej winny sprzyjać poprawie jakości powietrza atmosferycznego w skali lokalnej, jak również poprawie efektywności energetycznej.

Drugi z celów szczegółowych dotyczy ważnych problemów i relacji społecznych, które zachodzą na obszarze rewitalizacji. W wiodących kierunkach interwencji zdefiniowano

zarówno potrzebę odnowy zasobu mieszkaniowego, jak i odbudowy relacji społecznych wśród społeczności lokalnej. Ważną kwestią jest tutaj zauważenie zmian demograficznych, które zachodzą wśród mieszkańców. Oznacza to z jednej strony świadome tworzenie infrastruktury i oferty, co uczyni te miejsca atrakcyjnymi do zamieszkania (m.in. dostępność miejsc opieki dla najmłodszych mieszkańców), z drugiej zauważanie dużej liczby osób starszych, często samotnych i wymagających wsparcia, dla których powinno się rozbudowywać infrastrukturę i ofertę opieki, ale także takich systemów, które zapewnią im poczucie bezpieczeństwa w ich własnych domach. To także doskonałe pole do współdziałania organizacji pozarządowych z samorządem na rzecz rozwijania różnorodnej oferty wsparcia dla seniorów i wspierania tym samym przez samorząd procesów wzmacniających trzeci sektor. Zaplanowane w ramach celu 2 działania, winne w dłuższej perspektywie czasu doprowadzić do przełamania poczucia marginalizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji i stworzenia atrakcyjnej przestrzeni do życia i rozwoju społeczno-ekonomicznego. Stąd ważna jest zarówno rozbudowa podstawowej infrastruktury komunalnej, jak i modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej sprzyjającej integracji mieszkańców tych obszarów. Niezwykle ważna z punktu widzenia odczuć mieszkańców jest poprawa bezpieczeństwa zarówno przeciwpożarowego, przeciwpowodziowego i komunikacyjnego (chodniki, oświetlenie), jak i dostępności komunikacyjnej, tak aby możliwe było podejmowanie aktywności zawodowej w miejscu. Ważnym jest też wsparcie mieszkańców tych obszarów w rozwijaniu lokalnej gospodarki w oparciu i z wykorzystaniem potencjałów tego obszaru, w tym unikatowej przyrody, walorów krajobrazowych. Tereny o znaczącym potencjale przyrodniczym zostaną wypromowane jako miejsca atrakcyjne dla turystyki aktywnej i wypoczynkowej, z przygotowanymi i odpowiednio oznakowanymi szlakami rowerowymi i pieszymi, zapleczem gastronomicznym oraz bazą noclegową oraz miejscami do uprawiania wędkarstwa.

LISTA PODSTAWOWYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH WRAZ Z ICH OPISAMI

Na podstawie wyznaczonych celów oraz w procesie konsultacji społecznych z mieszkańcami gminy określono listę projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych planowanych do realizacji na obszarze rewitalizacji. Projekty i przedsięwzięcia odpowiadają kryteriom SMART, ponieważ są:

- ⇒ S – Sprecyzowane –zawierają sprecyzowany zakres planowanych do realizacji zadań oraz odnoszą się do konkretnego miejsca w gminie;
- ⇒ M –Mierzalne –możliwe do zmierzenia;
- ⇒ A –Osiągalne –technicznie wykonalne;
- ⇒ R –Realistyczne –projekty i przedsięwzięcia zostały zweryfikowane w kontekście realności ich zrealizowania;
- ⇒ T –Terminowe –planowane są do zrealizowania w okresie obowiązywania GPR Gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033.

PRZEDSIĘWZIĘCIE REALIZACYJNE 1	
Tytuł przedsięwzięcia inwestycyjnego	Strefa rekreacji
Miejsce realizacji	Nowodwór-Piaski

Wnioskodawcy/ Partnerzy	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju KOPALNIA /Gmina Lubartów	
Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	<p>W roku 2018 zrealizowano I etap przedsięwzięcia. Wybudowano plac rekreacyjny wyposażony w małą architekturę, urządzenia fitness, zjazd linowy, lampy solarne LED oraz ławki. Przedsięwzięcie zrealizowano częściowo ze środków EFRRROW w ramach PROW na lata 2014-2020 na kwotę 83 535 zł.</p> <p>Kolejne etapy przewidziane do realizacji to zagospodarowanie terenów wyrobiska o powierzchni 6,01 ha w sposób zwiększający jego wartość rekreacyjno-wypoczynkową, a zarazem sprzyjający integracji społecznej. Zakres rzeczowy kolejnych etapów będzie obejmować m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowę: <ul style="list-style-type: none"> ⇒ toru do motocrossu; ⇒ toru rowerowego; ⇒ górki dla sanek i nauki jazdy na nartach; ⇒ placu grillowo rekreacyjnego z wyznaczonymi miejscami do palenia ognisk i używania grilla; ⇒ wiaty przeciwdeszczowej i przeciwwiatrowej; ⇒ infrastruktury niezbędnej dla potrzeb lotniczego klubu modelarskiego; ⇒ utwardzonego parkingu dla samochodów w miejscu byłego wjazdu ciężkiego sprzętu na kopalnię. <p>Planuje się także:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ utworzenie ścieżki edukacyjno-przyrodniczej wraz z tablicami i gramami; ⇒ ogrodzenia placu do wyprowadzania zwierząt. <p>Realizacja projektu ma na celu rozbudzenie aktywności i kreatywności przede wszystkim młodych ludzi, ukierunkowanie ich energii i pomysłowości w zgodzie z ich zainteresowaniami i preferencjami spędzania wolnego czasu. Celem częściowym działania jest zagospodarowanie czasu wolnego poprzez zajęcia sportowe, preferując nowe formy zainteresowań i umożliwiając ich prawidłowy rozwój społeczny. Projekt przyczyni się do rozwinięcia współczesnych form aktywności, a odpowiednio ukierunkowany ma szansę być realizowany w kierunkach społecznie użytecznych. Przedmiotowy projekt pozwoli na kompleksową rewitalizację obszaru, pod względem infrastrukturalnym, gospodarczym, a przede wszystkim społecznym. Odpowiednia infrastruktura techniczna umożliwi organizację cyklicznych zajęć sportowych, treningów oraz spotkań sportowych, a tym samym przyczyni się do popularyzacji sportu i zdrowego stylu życia i będzie spełniała funkcje wychowawcze i zapobiegawcze rodzenia się patologii i przestępczości wśród młodego pokolenia. Powstanie miejsce zapewniające integrację międzypokoleniową. Stworzona w ramach niniejszego zadania infrastruktura rekreacyjno-sportowa umożliwi niewątpliwie realizację wielu przedsięwzięć o charakterze miękkim. Projekt ten jest przedsięwzięciem o charakterze kompleksowym oraz zintegrowanym, bowiem łączy zadania inwestycyjne z działaniami społecznymi ukierunkowanymi na rozwój kapitału ludzkiego. Realizacja projektu może wpłynąć pozytywnie zarówno na dalszy proces przekształceń obszaru, jak i jego rozwój gospodarczy. Rozpatrywane przedsięwzięcie z uwagi na swój interdyscyplinarny charakter może się także przyczynić do osiągnięcia innych celów rozwojowych, wśród których należy wymienić poprawę dostępności do wysokiej jakości usług. Poprawa dostępności i jakości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej przyczyni się do wzrostu aktywności zarówno dla wszystkich mieszkańców gminy jak i gmin sąsiednich, w tym miasta Lublina.</p>	
Odniesienie do celów programu rewitalizacji innych planów i programów obowiązujących w gminie Lubartów	<p>Projekt przyczynia się do realizacji celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów, w szczególności wykazuje zgodność z Celem strategicznym 2 Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i celem strategicznym 3 Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Lubartów; ➤ <i>Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030, w szczególności: obszaru strategicznego CO.2 Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i wspieranie kapitału społecznego Gminy Lubartów</i> 	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem	Wskaźniki rezultatu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu. 2. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach.

ich oceny i zmierzenia przy pomocy wskaźników		3. Powierzchnia terenów przygotowanych pod działalność gospodarczą. 4. Zwiększenia dostępności do obszarów wypoczynkowo - rekreacyjno - sportowych. 5. Poprawa jakości przestrzeni wypoczynkowo-rekreacyjno - sportowej. 6. Podniesienie stopnia integracji (wewnątrzpokoleniowej i międzypokoleniowej) mieszkańców gminy, w szczególności osób starszych. 7. Liczba nowoutworzonych miejsc pracy przy zastosowaniu klauzul społecznych podczas ogłaszania przetargów na roboty przy obiekcie co będzie stwarzać możliwość zatrudnienia osób bezrobotnych z terenu gminy Lubartów w firmach wyłonionych w przetargu.
	Wskaźniki produktu	1. Liczba osób korzystających z nowo powstałej infrastruktury rocznie 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. 3. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją. 4. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych. 5. Kompleksowo odnowiona i zagospodarowana przestrzeń wypoczynkowo-rekreacyjna. 6. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. 7. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją.
Sposób pomiaru i oceny rezultatów projektu	stałe monitorowanie, opracowanie raportów z monitoringu, sporządzenie ewaluacji po zakończeniu realizacji programu	
Szacunkowa wartość	Etap I- 3 747 085,00 zł Etap II - Z uwagi, iż projekt jest na etapie zlecenia opracowania dokumentacji projektowej, na chwilę obecną nie jest możliwe oszacowanie kosztów realizacji zadania	
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Lubelskiego (Etap II): Działanie FELU.11.04 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie PROW 2014 – 2020 (Etap I): M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20) M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS rozwój lokalny kierowany przez społeczność) (art. 35 rozporządzenia (UE) nr 303/2013) Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (Etap III – działania uzupełniające) LEADER Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) Środki prywatne Budżet Gminy Lubartów	
Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2018 rok
	Termin zakończenia	2030 rok
Sfery procesu rewitalizacji, w które wpisuje się projekt	sfera społeczna sfera gospodarcza sfera funkcjonalno – przestrzenna sfera środowiskowa	

PRZEDSIĘWZIĘCIE REWITALIZACYJNE Nr 2	
Tytuł przedsięwzięcia inwestycyjnego	Przebudowa i modernizacja budynku świetlicy dla stworzenia przyjaznego miejsca spotkań społeczności lokalnej wraz z zagospodarowaniem otoczenia obiektu

Miejsce realizacji	Wola Lisowska	
Wnioskodawcy/ Partnerzy	Gmina Lubartów	
Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	<p>Przedmiotem przedsięwzięcia jest gruntowna przebudowa i modernizacja świetlicy pełniącej funkcje społeczne wraz z zakupem wyposażenia, a także zagospodarowaniem jej najbliższego otoczenia, co przyczyni się do stworzenia funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej, integrującej społeczność lokalną, w większym niż dotychczas stopniu. Modernizacja zdewastowanego obiektu świetlicy wiejskiej i zdegradowanych i niezagospodarowanych wokół nich przestrzeni umożliwi korzystanie ze wykonanej infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej (boiska sportowego, placu zabaw dla dzieci, siłowni zewnętrznej) sprzyjającego zarówno integracji społecznej i aktywizacji mieszkańców dotychczas mniej skłonnych do angażowania się w życie lokalnej społeczności. Efektem zrealizowanej inwestycji będzie zapewnienie korzystania z usług kulturalnych mieszkańców, w tym osobom starszym i niepełnosprawnym właściwego dostępu do tych usług, a tym samym będą wzmacniać się postawy integrujące osoby niepełnosprawne.</p>	
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania	<p>Budynek i jego otoczenie zostanie dostosowany do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami, szczegółowe informacje uwzględniono w dokumentacji projektowej.</p>	
Odniesienie do celów programu rewitalizacji innych planów i programów obowiązujących w gminie Lubartów	<p>Projekt przyczynia się do realizacji celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów, w szczególności wykazuje zgodność z Celem strategicznym 1 <i>Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wsparcie rozwoju zasobów ludzkich, promocję integracji i włączenia społecznego, przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym oraz wzmacnianie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej</i> i Celem strategicznym 2 <i>Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego;</i> strategicznym 3 <i>Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Lubartów</i> ➤ Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030, w szczególności: <i>obszaru strategicznego CO.2 Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i wspieranie kapitału społecznego Gminy Lubartów;</i> ➤ Projekt realizuje cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubartów na lata 2014-2022 II cel strategiczny <i>Skuteczny system opieki nad rodziną;</i> oraz III cel strategiczny <i>Promocja zdrowego trybu życia, profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień;</i> 	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia przy pomocy wskaźników	Wskaźnik i rezultatu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyrównanie braków i zaległości szkolnych. 2. Poprawa relacji z rówieśnikami, rodzicami (opiekunami). 3. Zwiększenie zainteresowania zdobywaniem wiedzy i nauką. 4. Podnoszenie umiejętności funkcjonowania w rodzinie i grupie. 5. Rozwinięcie indywidualnych pasji i zainteresowań.
	Wskaźnik i produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób korzystających z zajęć organizowanych w świetlicy 2. Liczba zmodernizowanych pomieszczeń. 3. Liczba wyposażenia zakupionego w ramach projektu.
Sposób pomiaru i oceny rezultatów projektu	stałe monitorowanie, opracowanie raportów z monitoringu, sporządzenie ewaluacji po zakończeniu realizacji programu	
Szacunkowa wartość	Z uwagi, iż projekt jest na etapie wstępnego planowania (zarysowania koncepcji), na chwilę obecną nie jest możliwe oszacowanie kosztów realizacji zadania	
Źródła finansowania	<p>Fundusze Europejskie dla Lubelskiego : Działanie FELU.11.04 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie Działanie FELU.10.01 Skuteczna edukacja Regiony Rewitalizacji 3.0 (Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-</p>	

	2027) Środki własne	
Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2025 rok
	Termin zakończenia	2028 rok
Sfery procesu rewitalizacji, w które wpisuje się projekt	sfera społeczna sfera funkcjonalno – przestrzenna	

PRZEDSIĘWZIĘCIE REWITALIZACYJNE nr 3		
	Budowa dróg gminnych w Skrobowie-Kolonii i Skrobowie, gm. Lubartów:	
Miejsce realizacji	Skrobów	
Wnioskodawcy/ Partnerzy	Gmina Lubartów	
Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	<p>Przedmiotem inwestycji jest budowa dróg:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ gminnej nr 112602L w Skrobowie na odcinku od skrzyżowania z drogą powiatową nr 1541L do granicy z Miastem Lubartów, km roboczy 1787 m, faktyczny 1784,45 m; zakres robót budowlanych wykonywanych na skrzyżowaniu obejmuje włączenie drogi do drogi powiatowej nr 1541 L; na drodze zaprojektowane jest jedno przejście zwykle zlokalizowane przy skrzyżowaniu z planowaną drogą gminną; w celu poprawy stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego niechronionych uczestników ruchu na całej długości drogi wykonana zostanie ścieżka pieszo-rowerowa o długości 1787 m i szerokości 3 m; ➤ planowanej gminnej - odcinek objęty inwestycją rozpoczyna się na skrzyżowaniu z drogą gminną nr 103370L i kończy na skrzyżowaniu z drogą gminną nr 112602L km roboczy 605 m, faktyczny 604,80 m; zakres robót budowlanych wykonywanych na skrzyżowaniach obejmuje włączenie planowanej drogi gminnej do dróg gminnych nr 103370L i nr 112602L; w celu poprawy stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego niechronionych uczestników ruchu na całej długości drogi wykonana zostanie ścieżka pieszo-rowerowa o długości 605 m i szerokości 3 m. <p>Budowa dróg z przyległymi ścieżkami pieszo-rowerowymi sprzyjać będzie do bezpiecznego poruszania się mieszkańców zamieszkujących tereny rewitalizowane do miejsc pracy, kultury czy handlu.</p>	
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania	Projektowana infrastruktura zostanie dostosowany do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami, szczegółowe informacje uwzględniono w dokumentacji projektowej.	
Odniesienie do celów programu rewitalizacji innych planów i programów obowiązujących w gminie Lubartów	<p>Projekt przyczynia się do realizacji celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów, w szczególności wykazuje zgodność z Celem strategicznym 1 <i>Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wsparcie rozwoju zasobów ludzkich, promocję integracji i włączenia społecznego, przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym oraz wzmacnianie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej i</i> Celem strategicznym 2 <i>Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego;</i> ➤ Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego do roku 2030 Cel Strategiczny 3: Rozwój i wzmocnienie zrównoważonej mobilności w LOM ➤ Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030, w szczególności: <i>obszaru strategicznego CO.1. Przyjazna przestrzeń i rozwój infrastruktury sprzyjającej</i> 	

	<p>ochronie walorów środowiska naturalnego w Gminie Lubartów;</p> <p>➤ Projekt realizuje cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubartów na lata 2014-2022 III cel strategiczny Promocja zdrowego trybu życia, profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień;</p>	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia przy pomocy wskaźników	Wskaźniki rezultatu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa dostępności oferty usług sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży. 2. Poprawa dostępności oferty usług sportowo-rekreacyjnych dla osób starszych. 3. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne
	Wskaźniki produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Długość utworzonych szlaków turystycznych 2. Długość wybudowanych dróg dla rowerów 3. Liczba utworzonych punktów informacji turystycznej i info kiosków zapewniających obsługę w min. 2 językach obcych 4. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 5. Długość wyznaczonych ścieżek rowerowych.
Sposób pomiaru i oceny rezultatów projektu	stałe monitorowanie, opracowanie raportów z monitoringu, sporządzenie ewaluacji po zakończeniu realizacji programu	
Szacunkowa wartość	11 135 100,78	
Źródła finansowania	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg Budżet Gminy	
Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2024 rok
	Termin zakończenia	2025 rok
Sfery procesu rewitalizacji, w które wpisuje się projekt	sfera społeczna sfera gospodarcza sfera funkcjonalno – przestrzenna sfera środowiskowa	

PRZEDSIĘWZIĘCIE REALIZACYJNE nr 4	
Tytuł przedsięwzięcia inwestycyjnego	Budowa ścieżek rowerowych
Miejsce realizacji	Annobór, Brzeziny, Nowodwór, Skrobów, Wola Lisowska, Wola Mieczysławska
Wnioskodawcy/ Partnerzy	Gmina Lubartów w ramach projektu partnerskiego z Gminami partnerskimi z Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego <i>(część projektu partnerskiego pn. Poprawa spójności przestrzennej, społecznej i kulturowej Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez rewitalizację realizowanego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych)</i>
Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	<p>W latach 2017-2020 zrealizowano I etap przedsięwzięcia polegający na budowie obustronnych jednokierunkowych pasów ruchu dla rowerów na odcinku 2,3 km przy drodze gminnej nr 103350L Nowodwór – Skrobów-Kolonia oraz wykonano nową nawierzchnię asfaltową drogi nr 103350L Nowodwór – Skrobów-Kolonia. W 2018 roku rozpoczęto etap II: rozbudowę drogi gminnej nr 103366L Szczekarków-Brzeziny oraz drogi gminnej Nr 103368L w miejscowości Brzeziny (ścieżki rowerowe, pasy ruchu dla rowerów)</p> <p>Kolejne etapy będą polegały na wytyczeniu tras rowerowych biegnących w pobliżu miejsc atrakcyjnych turystycznie przez obszar rewitalizacji. Wzdłuż tras powinny znaleźć się takie elementy, jak: wiaty oraz ławki przeznaczone do wypoczynku, altany, samoobsługowe stacje naprawy rowerów, info kioski czy tablice informacyjne.</p>

	Wybudowanie tras stworzy warunki do odbywania nie tylko jednodniowych rowerowych wycieczek.	
Odniesienie do celów programu rewitalizacji innych planów i programów obowiązujących w gminie Lubartów	<p>Projekt przyczynia się do realizacji celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów, w szczególności wykazuje zgodność z Celem strategicznym 1 <i>Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wsparcie rozwoju zasobów ludzkich, promocję integracji i włączenia społecznego, przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym oraz wzmacnianie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej</i> i Celem strategicznym 2 <i>Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego</i>; ➤ Zgodność ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lubartów uchwalonym Uchwałą Nr XXX/152/2001 Rady gminy Lubartów z dnia 18 czerwca 2001 r. z późn.zm., aktualizowane Uchwałą Nr XVII/103/12 Rady Gminy Lubartów z dn. 8 maja 2012 r. 	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia przy pomocy wskaźników	Wskaźniki rezultatu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa dostępności oferty usług sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży. 2. Poprawa dostępności oferty usług sportowo-rekreacyjnych dla osób starszych. 3. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne
	Wskaźniki produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Długość utworzonych szlaków turystycznych 2. Długość wybudowanych dróg dla rowerów 3. Liczba utworzonych punktów informacji turystycznej i info kiosków zapewniających obsługę w min. 2 językach obcych 4. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 5. Długość wyznaczonych ścieżek rowerowych.
Sposób pomiaru i oceny rezultatów projektu	stałe monitorowanie, opracowanie raportów z monitoringu, sporządzenie ewaluacji po zakończeniu realizacji programu	
Szacunkowa wartość	Z uwagi, iż projekt jest na etapie wstępnego planowania (zarysowania koncepcji), na chwilę obecną nie jest możliwe oszacowanie kosztów realizacji zadania	
Źródła finansowania	<p>Fundusze Europejskie dla Lubelskiego (Etap II): Działanie FELU.05.02 Niskoemisyjny transport miejski w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Działanie FELU.11.02 Ochrona dziedzictwa naturalnego, bezpieczeństwo i zrównoważony rozwój turystyki obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Działanie FELU.11.04 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie Regiony Rewitalizacji 3.0 (Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027) Budżet Gminy</p>	
Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2017 rok
	Termin zakończenia	2033 rok
Sfery procesu rewitalizacji, w które wpisuje się projekt	sfera społeczna sfera gospodarcza sfera funkcjonalno – przestrzenna sfera środowiskowa	

PRZEDSIĘWZIĘCIE REALIZACYJNE nr 5	
Tytuł przedsięwzięcia inwestycyjnego	Funkcjonowanie świetlicy środowiskowej w budynku Szkoły Podstawowej

Miejsce realizacji	Brzeziny	
Wnioskodawcy/ Partnerzy	Gminna Lubartów	
Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	<p>Przy Szkole Podstawowej w Brzezinach funkcjonuje świetlica szkolna, w wymiarze 15 godzin tygodniowo, która zapewnia podstawową opiekę na dziećmi w godzinach pozaszkolnych. Jej działalność finansowana jest z budżetu gminy.</p> <p>Przedmiotem proponowanego przedsięwzięcia jest modernizacja pomieszczeń na potrzeby świetlicy środowiskowej, zakup niezbędnego wyposażenia oraz uruchomienie dodatkowych zajęć dla uczestników świetlicy. W ramach przedsięwzięcia planuje się:</p> <p>⇒ prowadzenie zajęć profilaktycznych, dydaktycznych, wychowawczych dla dzieci i młodzieży polegających na zagospodarowaniu czasu wolnego w ramach świetlicy środowiskowej, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc w nauce i w uzupełnianiu zaległości edukacyjnych; • organizowanie czasu wolnego – prowadzenie zajęć tematycznych w placówce i poza nią umożliwiających dziecku opanowanie zdrowego stylu życia; • rozwijanie zainteresowań; • rozwój umiejętności interpersonalnych; • rozpoznanie sytuacji dziecka w kontekście jego sytuacji rodzinnej; • opracowanie szczegółowych planów pracy, na podstawie diagnozy wewnętrznej; • prowadzenie pracy z grupą tak aby mogła stać się konstruktywną grupą rówieśniczą, poprzedzone planowaniem pracy w zespole pracowników; • indywidualne spotkania z dziećmi organizowane poza pracą z grupą; • stała i systematyczna współpraca z rodziną (nawiązywanie kontaktów z rodzicami lub opiekunami dziecka, prowadzenie rozmów indywidualnych i zajęć grupowych, zachęcanie rodziców do działań na rzecz dzieci i świetlicy); • prowadzenie dokumentacji pracy z dzieckiem i grupą. 	
Odniesienie do celów programu rewitalizacji innych planów i programów obowiązujących w gminie Lubartów	<p>Projekt przyczynia się do realizacji celów:</p> <p>➤ Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów, w szczególności wykazuje zgodność z Celem strategicznym 1 <i>Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wsparcie rozwoju zasobów ludzkich, promocję integracji i włączenia społecznego, przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym oraz wzmacnianie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej</i> i Celem strategicznym 2 <i>Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego</i>; strategicznym 3 <i>Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Lubartów</i></p> <p>➤ Zgodność ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lubartów uchwalonym Uchwałą Nr XXX/152/2001 Rady gminy Lubartów z dnia 18 czerwca 2001 r. z późn.zm., aktualizowane Uchwałą Nr XVII/103/12 Rady Gminy Lubartów z dn. 8 maja 2012 r.</p>	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia przy pomocy wskaźników	Wskaźniki rezultatu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyrównanie braków i zaległości szkolnych. 2. Poprawa relacji z rówieśnikami , rodzicami (opiekunami). 3. Zwiększenie zainteresowania zdobywaniem wiedzy i nauką. 4. Podnoszenie umiejętności funkcjonowania w rodzinie i grupie. 5. Rozwinięcie indywidualnych pasji i zainteresowań.
	Wskaźniki produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób korzystających z zajęć organizowanych w świetlicy 2. Liczba zmodernizowanych pomieszczeń. 3. Liczba wyposażenia zakupionego w ramach projektu. 4. Liczba warsztatów.
Sposób pomiaru i oceny rezultatów projektu	stałe monitorowanie, opracowanie raportów z monitoringu, sporządzenie ewaluacji po zakończeniu realizacji programu	
Szacunkowa wartość	Z uwagi, iż projekt jest na etapie wstępnego planowania (zarysowania koncepcji), na chwilę obecną nie jest możliwe oszacowanie kosztów realizacji zadania	

Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Lubelskiego Działanie FELU.10.01 Skuteczna edukacja Regiony Rewitalizacji 3.0 (Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027) Środki własne	
Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2018 rok
	Termin zakończenia	2033 rok
Sfery procesu rewitalizacji, w które wpisuje się projekt	sfera społeczna sfera funkcjonalno - przestrzenna	

PRZEDSIĘWZIĘCIE REWITALIZACYJNE nr 6		
Tytuł przedsięwzięcia inwestycyjnego	EKO - ZDROWO I SPORTOWO	
Miejsce realizacji	Nowodwór-Piaski	
Wnioskodawcy/ Partnerzy	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju KOPALNIA	
Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	<p>Zakres rzeczowy projektu będzie obejmować m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacja 10 - dniowych „półkolonii na Kopalni” dla 45 osobowej grupy dzieci w wieku 6 – 12 lat w okresie wakacji; • organizacja 10 akcji ekologicznych zachęcających młodzież do angażowania się w wolontariat (1) wycieczka do lasu połączona ze sprzątaniem lasu i rekreacją na świeżym powietrzu po ścieżce edukacyjnej w Lasach Kozłowieckich, 2) organizacja przestrzeni na terenie KOPALNI poprzez zapoznanie młodzieży z różnymi gatunkami krzewów i ich nasadzenie, 3) wycieczka do pobliskiego schroniska dla psów, uczestnictwo w spacerze z czteronożnymi przyjaciółmi, zajęcia z wiedzy związanej z opieką i ochroną zwierząt). <p>Przedsięwzięcie jest komplementarne z przedsięwzięciem pn.: „Strefa rekreacji – II etap”. Miejsce, na którym planuje się realizację projektu posiada plac rekreacyjny wyposażony w małą architekturę, urządzenia fitness, zjazd linowy i lampy solarne, plac z przeznaczeniem do organizowania wypoczynku przy ognisku i grillowania, boisko plażowe wielofunkcyjne. Głównym celem realizacji przedsięwzięcia jest rozbudzenie aktywności i kreatywności przede wszystkim wśród młodych ludzi, ukierunkowanie ich energii i pomysłowości w zgodzie z ich zainteresowaniami i preferencjami spędzania wolnego czasu. Celem częściowym działania jest zagospodarowanie czasu wolnego poprzez zajęcia na świeżym powietrzu, preferujące nowe formy zainteresowań i umożliwiające ich prawidłowy rozwój społeczny.</p>	
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania	Miejsce i sposób realizacji proponowanych działań pozwolą na uczestnictwo osób ze szczególnymi potrzebami (lub dostęp alternatywny np. pomoc innych osób). Stowarzyszenie planuje w ramach projektu rozbudowę strony www o możliwość powiększania czcionek na stronie i dodanie wersji z wysokim kontrastem.	
Odniesienie do celów programu rewitalizacji innych planów i programów obowiązujących	<p>Projekt przyczynia się do realizacji celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów, w szczególności wykazuje zgodność z Celem strategicznym 2 Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i celem strategicznym 3 Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Lubartów; 	

w gminie Lubartów	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030, w szczególności: <i>obszaru strategicznego CO.2 Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i wspieranie kapitału społecznego Gminy Lubartów;</i> ➤ Projekt realizuje cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubartów na lata na lata 2014-2022 III cel strategiczny Promocja zdrowego trybu życia, profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz IV cel strategiczny Integracja społeczna i zawodowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu 	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia przy pomocy wskaźników	Wskaźniki rezultatu	Integracja i aktywizacja dzieci i młodzieży.
	Wskaźniki produktu	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem. Liczba osób korzystających z zajęć edukacyjnych.
Sposób pomiaru i oceny rezultatów projektu	stałe monitorowanie, opracowanie raportów z monitoringu, sporządzenie ewaluacji po zakończeniu realizacji programu	
Szacunkowa wartość	100.000,00 zł	
Źródła finansowania	Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 LEADER Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) Środki prywatne	
Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2023 rok
	Termin zakończenia	2030 rok
Sfery procesu rewitalizacji, w które wpisuje się projekt	sfera społeczna sfera gospodarcza sfera funkcjonalno – przestrzenna sfera środowiskowa	

PRZEDSIĘWZIĘCIE REWITALIZACYJNE nr 7	
Tytuł przedsięwzięcia inwestycyjnego	Budowa boiska szkolnego przy Szkole Podstawowej w Brzezinach
Miejsce realizacji	Brzeziny
Wnioskodawcy/ Partnerzy	Gmina Lubartów
Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	<p>Przedmiotem projektu rewitalizacyjnego jest budowa boiska szkolnego o wymiarach 23 x 46 m. Boisko będzie wyposażone w bramki aluminiowe, kosze do koszykówki, słupki do siatkówki, siatki do tenisa. Przy obiektach zostaną zamontowane stojaki na rowery, kosze na śmieci. Zaprojektowano ogrodzenie boisk o wysokości 6,0 m. Na terenie inwestycji przewiduje się wykonanie utwardzenia terenu wykończone kostką betonową gr. 6cm na podbudowie z kruszyw łamanych oporowane obrzeżami betonowymi. Przewidziano strefę utwardzenia zapewniającą swobodny dostęp do projektowanych elementów zagospodarowania.</p> <p>Realizacja tego przedsięwzięcia przyczyni się do upowszechnienia aktywności fizycznej wśród dzieci, młodzieży i osób starszych. Służyć będzie lokalnej społeczności do</p>

	<p>integracji i aktywnego spędzania czasu wolnego. Umożliwi uprawianie różnych dyscyplin sportu: piłki nożnej, siatkówki, piłki ręcznej, koszykówki, tenisa oraz lekkoatletyki. Możliwość uczestnictwa w zajęciach sportowych wpłynie pozytywnie na zapobieganie zachowaniom patologicznym. Dzięki realizacji inwestycji nastąpi wyrównanie szans w dostępie do bazy sportowej środowiska wiejskiego w stosunku do miejskiego.</p> <p>Zakres tego projektu obejmował będzie budowę/ wykonanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - boiska do piłki ręcznej, mini piłki nożnej o wym. 20 m x 40 m, - 2 boisk do koszykówki o wym. 13 m x 22 m, - boiska do siatkówki o wym. 18 m x 9 m - pola gry do tenisa o wym. 23,78 m x 10,97 m. - skoczni do skoku w dal - obiekt niezintegrowany z boiskiem wielofunkcyjnym. 	
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania	<p>Projektowana infrastruktura zostanie dostosowany do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami, szczegółowe informacje uwzględnione zostaną w dokumentacji projektowej.</p>	
Odniesienie do celów programu rewitalizacji innych planów i programów obowiązujących w gminie Lubartów	<p>Projekt przyczynia się do realizacji celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów, w szczególności wykazuje zgodność z Celem strategicznym 2 Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno - ekonomicznego; ➤ Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030, w szczególności: <i>obszaru strategicznego CO.2 Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i wspieranie kapitału społecznego Gminy Lubartów</i>; ➤ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lubartów na lata 2014-2022 II Cel strategiczny: Skuteczny system opieki nad rodziną ➤ Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego do roku 2030 Cel Strategiczny 2: Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości edukacji i usług społecznych w LOM. 	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia przy pomocy wskaźników	Wskaźniki rezultatu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rzeczywista liczba użytkowników infrastruktury sportowej 2. Poprawa jakości usług podnoszących aktywność fizyczną wśród dzieci, młodzieży i osób starszych
	Wskaźniki produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury sportowej 2. Liczba osób korzystających z powstałej infrastruktury sportowej
Sposób pomiaru i oceny rezultatów projektu	<p>Liczba uczniów w szkole objętego projektem. Liczba mieszkańców zameldowanych w miejscowości Brzeziny.</p> <p>Liczba uczniów korzystających w ciągu roku z infrastruktury sportowej.</p>	
Szacunkowa wartość	900 000,00 zł	
Źródła finansowania	FEL 2021- 2027 Program Sportowa Polska Program Rozwoju Lokalnej Infrastruktury Sportowej Rządowy Fundusz Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych Budżet Gminy	
Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2023 rok
	Termin zakończenia	2024 rok
Sfery procesu rewitalizacji, w które wpisuje się projekt	<p>sfera społeczna</p> <p>sfera funkcjonalno – przestrzenna</p>	

PRZEDSIĘWZIĘCIE REWITALIZACYJNE nr 8

Tytuł przedsięwzięcia inwestycyjnego	Budowa dostępnego placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Brzezinach	
Miejsce realizacji	Brzeziny	
Wnioskodawcy/ Partnerzy	Gmina Lubartów	
Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	<p>Przedmiotem projektu rewitalizacyjnego jest budowa dostępnego (również dla osób ze szczególnymi potrzebami) placu zabaw.</p> <p>Realizacja tego przedsięwzięcia przyczyni się do podniesienia jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjności miejscowości Brzeziny poprzez budowę placu zabaw. Zakres tego przedsięwzięcia obejmował będzie wykonanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - montażu urządzeń zabawowych spełniających wymagania dzieci z różnymi rodzajami niepełnosprawności; - montażu małej architektury typu: ławki, kosze na śmieci, stojak na rowery, tablica informacyjna; - ogrodzenia terenu. 	
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania	Projektowana infrastruktura zostanie dostosowany do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami, szczegółowe informacje uwzględnione zostaną w dokumentacji projektowej.	
Odniesienie do celów programu rewitalizacji innych planów i programów obowiązujących w gminie Lubartów	<p>Projekt przyczynia się do realizacji celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030, w szczególności: <i>obszaru strategicznego CO.2 Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i wspieranie kapitału społecznego Gminy Lubartów;</i> ➤ <i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lubartów na lata 2014-2022 II Cel strategiczny: Skuteczny system opieki nad rodziną</i> ➤ Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Lubelskiego Obszaru Rewitalizacyjnego do roku 2030 Cel strategiczny 2: Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości edukacji i usług społecznych w LOM 	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia przy pomocy wskaźników	Wskaźniki rezultatu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rzeczywista liczba użytkowników powstałej infrastruktury 2. Poprawa jakości usług podnoszących aktywność fizyczną wśród dzieci.
	Wskaźniki produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury rekreacyjnej 2. Liczba osób korzystających z powstałej infrastruktury
Sposób pomiaru i oceny rezultatów projektu	Liczba uczniów w szkole objętej projektem. Liczba mieszkańców zameldowanych w miejscowości Brzeziny.	
Szacunkowa wartość	100 000,00 zł	
Źródła finansowania	FEL 2021- 2027 PFRON Program „Dostępna przestrzeń publiczna” PROW 2014 – 2020 Budżet Gminy	
Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2023 rok
	Termin zakończenia	2030 rok
Sfery procesu rewitalizacji, w które wpisuje się projekt	sfera społeczna sfera funkcjonalno – przestrzenna sfera gospodarcza	

PRZEDSIĘWZIĘCIE REWITALIZACYJNE nr 9		
Tytuł przedsięwzięcia inwestycyjnego	Aktywizacja społeczna osób starszych	
Miejsce realizacji	Annobór, Brzeziny, Skrobów, Nowodwór, Wola Lisowska, Wola Mieczysławska	
Wnioskodawcy/ Partnerzy	Gmina Lubartów/ Gminna Biblioteka Publiczna/ GOPS	
Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	<p>Celem proponowanego przedsięwzięcia jest poprawa poziomu i jakości życia osób starszych, a także ich szersza integracja (w wymiarze wewnątrzpokoleniowym i międzypokoleniowym) oraz aktywizacja przez tworzenie infrastruktury i przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb rosnącej liczby osób w podeszłym wieku. Zakres rzeczowy tego zadania obejmował będzie m.in. następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ odnowa przestrzeni publicznych służących integracji wewnątrzpokoleniowej i międzypokoleniowej osób starszych; ⇒ niwelowanie różnego rodzaju barier architektonicznych i przestrzennych; ⇒ tworzenie stref rekreacji, wypoczynku i aktywności dla osób starszych; ⇒ aktywizacja społeczna osób starszych poprzez organizację zajęć edukacyjnych oraz kulturalnych, wyjazdy kulturalne i turystyczne. 	
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania	<p>Wszystkie prace wykończeniowe, modernizacyjne oraz działania wizerunkowe będą zaprojektowane i zrealizowane zgodnie z wymogami Ustawy, a komunikacja będzie prowadzona w języku dostępnym</p>	
Odniesienie do celów programu rewitalizacji innych planów i programów obowiązujących w gminie Lubartów	<p>Projekt przyczynia się do realizacji celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów, w szczególności wykazuje zgodność z Celem strategicznym 1 <i>Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wsparcie rozwoju zasobów ludzkich, promocję integracji i włączenia społecznego, przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym oraz wzmacnianie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej oraz celem strategicznym 3</i> <i>Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Lubartów</i> ➤ Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030, w szczególności: <i>obszaru strategicznego CO.2 Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i wspieranie kapitału społecznego Gminy Lubartów;</i> ➤ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lubartów na lata 2014-2022 IV cel strategiczny <i>Integracja społeczna i zawodowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;</i> 	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia przy pomocy wskaźników	Wskaźniki rezultatu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa poziomu i jakości życia osób starszych. 2. Integracja i aktywizacja osób starszych. 3. Poprawa dostępności osób starszych do usług społecznych.
	Wskaźniki produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób, które wezmą udział w zajęciach edukacyjnych 2. Liczba osób, które wezmą udział w wyjazdach kulturalno-turystycznych 3. Liczba osób pow. 60 r.ż. objętych wsparciem
Sposób pomiaru i oceny rezultatów projektu	stałe monitorowanie, opracowanie raportów z monitoringu, sporządzenie ewaluacji po zakończeniu realizacji programu.	
Szacunkowa wartość	Z uwagi, iż projekt jest na etapie wstępnego planowania (zarysowania koncepcji), na chwilę obecną nie jest możliwe oszacowanie kosztów realizacji zadania	

Źródła finansowania	FEL 2021 – 2027 Programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025 Program wieloletni "Senior+" na lata 2021-2025 Regiony Rewitalizacji 3.0 (Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027) Budżet Gminy	
Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2024 rok
	Termin zakończenia	2027 rok
Sfery procesu rewitalizacji, w które wpisuje się projekt	sfera społeczna sfera funkcjonalno - przestrzenna	

PRZEDSIĘWZIĘCIE REWITALIZACYJNE nr 10		
Tytuł przedsięwzięcia inwestycyjnego	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	
Miejsce realizacji	Skrobów, Nowodwór, Wola Lisowska, Brzeziny, Annobór,	
Wnioskodawcy/ Partnerzy	Gmina Lubartów	
Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	<p>Przedmiotem projektu jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gdzie nie została doprowadzona kanalizacja. Działania w ramach projektu wpływać będą z korzyścią na podniesienie jakości życia mieszkańców i rozwój działalności gospodarczej, co w konsekwencji przełoży się na przyrost nowych miejsc pracy. Poprzez kompleksowe funkcjonowanie systemu gospodarki ściekowej nastąpi poprawa jakości środowiska przyrodniczego.</p> <p>Zakres rzeczowy proponowanego przedsięwzięcia obejmował będzie następujące działania:</p> <p>⇒ budowa przydomowych oczyszczalni ścieków;</p>	
Odniesienie do celów programu rewitalizacji innych planów i programów obowiązujących w gminie Lubartów	<p>Projekt przyczynia się do realizacji celów dokumentów strategicznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów, w szczególności wykazuje zgodność z Celem strategicznym 3 Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Lubartów ➤ Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030 CO.1. Przyjazna przestrzeń i rozwój infrastruktury sprzyjającej ochronie walorów środowiska naturalnego w Gminie Lubartów. 	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia przy pomocy wskaźników	Wskaźniki rezultatu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba gospodarstw domowych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków. 2. Liczba nowoutworzonych miejsc pracy przy zastosowaniu klauzul społecznych podczas ogłaszania przetargów na roboty przy obiekcie co będzie stwarzać możliwość zatrudnienia osób bezrobotnych z terenu gminy Lubartów w firmach wyłonionych w przetargu.
	Wskaźniki produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków
Sposób pomiaru i oceny rezultatów projektu	stałe monitorowanie, opracowanie raportów z monitoringu, sporządzenie ewaluacji po zakończeniu realizacji programu	
Szacunkowa wartość	1 700 000,00 zł	

Źródła finansowania	PROW 2014 – 2020: Poddziałanie „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” FEL 2021 - 2027 Budżet Gminy Środki prywatne – wkład finansowy mieszkańców	
Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2023 rok
	Termin zakończenia	2033 rok
Sfery procesu rewitalizacji, w które wpisuje się projekt	sfera społeczna sfera gospodarcza sfera funkcjonalno – przestrzenna sfera środowiskowa	

PRZEDSIĘWZIĘCIE REWITALIZACYJNE nr 11		
Tytuł przedsięwzięcia inwestycyjnego	Rozbudowa i modernizacja Oczyszczalni Ścieków w m. Skrobów – Kolonia, Gmina Lubartów	
Miejsce realizacji	Skrobów - Kolonia	
Wnioskodawcy/ Partnerzy	Gmina Lubartów	
Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Celem przedsięwzięcia jest przebudowa i modernizacja Oczyszczalni Ścieków. Działania w ramach projektu wpływać będą z korzyścią na podniesienie jakości życia mieszkańców i rozwój działalności gospodarczej, co w konsekwencji przełoży się na przyrost nowych miejsc pracy. Poprzez kompleksowe funkcjonowanie systemu gospodarki ściekowej nastąpi poprawa jakości środowiska przyrodniczego. Rozbudowa i modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków realizowana będzie w formie zaprojektuj i wybuduj. Zadanie będzie polegało na: <ul style="list-style-type: none"> ➤ opracowaniu dokumentacji technicznej i prawnej, ➤ uzyskaniu pozwolenia na budowę oraz rozbudowie i modernizacji części technologicznej, budowlano – konstrukcyjnej, instalacyjnej oraz budowie niezbędnej infrastruktury technicznej, w tym m.in. budowa kanału odprowadzającego ścieki oczyszczone, wykonanie instalacji higienizacji ścieku oczyszczonego, rozbudowa zaplecza technicznego, modernizacja zaplecza socjalnego, budowa linii zasilającej, zagospodarowanie terenu, ogrodzenie i utwardzenie terenu oczyszczalni. 	
Odniesienie do celów programu rewitalizacji innych planów i programów obowiązujących w gminie Lubartów	Projekt przyczynia się do realizacji celów dokumentów strategicznych: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów, w szczególności wykazuje zgodność z Celem strategicznym 3 <i>Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Lubartów</i> ➤ Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030 CO.1. Przyjazna przestrzeń i rozwój infrastruktury sprzyjającej ochronie walorów środowiska naturalnego w Gminie Lubartów. 	

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia przy pomocy wskaźników	Wskaźniki rezultatu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przewidywana liczba osób korzystających z ulepszanego systemu oczyszczania ścieków. 2. Liczba nowoutworzonych miejsc pracy przy zastosowaniu klauzul społecznych podczas ogłaszania przetargów na roboty przy obiekcie co będzie stwarzać możliwość zatrudnienia osób bezrobotnych z terenu gminy Lubartów w firmach wyłonionych w przetargu.
	Wskaźniki produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość zmodernizowanych oczyszczalni ścieków.
Sposób pomiaru i oceny rezultatów projektu	Stałe monitorowanie, opracowanie raportów z monitoringu, sporządzenie ewaluacji po zakończeniu realizacji projektu.	
Szacunkowa wartość	14 500 000,00 zł	
Źródła finansowania	Rządowy Fundusz Polski Ład „Program Inwestycji Strategicznych” Budżet Gminy	
Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2023 rok
	Termin zakończenia	2025 rok
Sfery procesu rewitalizacji, w które wpisuje się projekt	sfera społeczna sfera gospodarcza sfera funkcjonalno – przestrzenna sfera środowiskowa	

PRZEDSIĘWZIĘCIE REWITALIZACYJNE nr 12	
Tytuł przedsięwzięcia inwestycyjnego	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Skrobów i Skrobów-Kolonia oraz sieci wodociągowej na terenie gm. Lubartów wraz z rozbudową ujęcia wody w m. Wandzin
Miejsce realizacji	Przedsięwzięcie zrealizowane będzie częściowo w podobszarze I w sołectwach: Skrobów i Brzeziny
Wnioskodawcy/ Partnerzy	Gmina Lubartów
Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	<p>Celem głównym planowanego projektu jest poprawa jakości środowiska dzięki uporządkowaniu gospodarki wodociągowej i budowie sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie Lubartów. W ramach projektu wykonane zostaną prace polegające na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-pompowej w miejscowości Skrobów i Skrobów-Kolonia; - rozbudowa sieci wodociągowej łączącej miejscowość Łucka-Kolonia z Majdanem Kozłowieckim; - rozbudowa sieci wodociągowej łączącej miejscowość Brzeziny i Trójnia; - rozbudowie ujęcia wody w Wandzinie. <p>Rezultatem wprowadzonych działań będzie wzrost liczby osób korzystających z ulepszanego zaopatrzenia w wodę oraz wzrost liczby osób korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-pompowej w miejscowości Skrobów i Skrobów-Kolonia. Realizacja projektu będzie zaspokajała potrzeby grupy docelowej jaką są mieszkańcy gminy oraz przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą na jej terenie poprzez poprawę jakości życia, a także polepszenie dostępu do infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, co jednocześnie podniesie atrakcyjność inwestycyjną obszaru i stworzy korzystne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej i</p>

	mieszkalnictwa przy jednoczesnej poprawie stanu środowiska naturalnego.	
Odniesienie do celów programu rewitalizacji innych planów i programów obowiązujących w gminie Lubartów	Projekt przyczynia się do realizacji celów dokumentów strategicznych: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów, w szczególności wykazuje zgodność z Celem strategicznym 3 <i>Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Lubartów</i> ➤ Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030 CO.1. Przyjazna przestrzeń i rozwój infrastruktury sprzyjającej ochronie walorów środowiska naturalnego w Gminie Lubartów. 	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia przy pomocy wskaźników	Wskaźniki rezultatu	1. Przewidywana liczba gospodarstw domowych korzystających z ulepszanego zaopatrzenia w wodę 2. Liczba gospodarstw domowych przyłączonych do sieci wodociągowej. 3. Liczba gospodarstw domowych przyłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej
	Wskaźniki produktu	1. Długość wybudowanej sieci wodociągowej 2. Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej
Sposób pomiaru i oceny rezultatów projektu	Stałe monitorowanie, opracowanie raportów z monitoringu, sporządzenie ewaluacji po zakończeniu realizacji projektu.	
Szacunkowa wartość	16 385 603,00 zł	
Źródła finansowania	Rządowy Fundusz Polski Ład „Program Inwestycji Strategicznych” Budżet Gminy	
Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2023 rok
	Termin zakończenia	2025 rok
Sfery procesu rewitalizacji, w które wpisuje się projekt	sfera społeczna sfera gospodarcza sfera funkcjonalno – przestrzenna sfera środowiskowa	

PRZEDSIĘWZIĘCIE REWITALIZACYJNE nr 13	
Tytuł przedsięwzięcia inwestycyjnego	Szkoła lepszych szans
Miejsce realizacji	Przedsięwzięcie zrealizowane będzie częściowo w podobszarze I w sołectwach: Skrobów, Brzeziny, w podobszarze II obejmującym swym zasięgiem sołectwo Annobór
Wnioskodawcy/ Partnerzy	Gmina Lubartów/ Samorządowy Zespół Administracyjny Szkół w Lubartowie
Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Przedsięwzięcie zrealizowane zostanie we wszystkich szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Lubartów w tym w trzech szkołach położonych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji tj.: w Skrobowie, Brzezinach i Annoborze. Celem głównym projektu jest lepsza jakość oferty edukacyjnej oraz poprawiony dostęp do edukacji, dzięki wdrożeniu programów rozwojowych szkół, ukierunkowanych na

	<p>wsparcie edukacyjne i psychopedagogiczne uczniów oraz doskonaleniu zawodowemu nauczycieli.</p> <p>Przedmiotem projektu będzie wdrożenie programów rozwojowych obejmujących następujące działania:</p> <p>a) dostosowanie szkół i realizowanego nauczania do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów oraz do potrzeb n-l z niepełnosprawnościami, w tym upowszechnienie modelu dostępnej szkoły,</p> <p>b) organizację i realizację dodatkowej oferty eduk., przyczyniającej się do rozwoju kompetencji społ.-emocj., umiej. podstawowych, przekrojowych i zawodowych niezbędnych na rynku pracy, w tym kompetencji cyfrowych, zielonych oraz rozwijającej talenty i zainteresowania uczniów (w tym uczniów ze środowisk defaworyzowanych i zdolnych),</p> <p>c) zakupy wyposażenia i pomocy, co przyczyni się do rozwoju umiejętności uczniów poprzez wsparcie potencjału dydaktycznego szkół,</p> <p>d) organizację i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów;</p> <p>e) doradztwo edukacyjno-zawodowe lub zawodowe dla uczniów (w tym indywidualne oraz na każdym etapie kształcenia zajęcia zawodoznawcze u pracodawców);</p> <p>f) doskonalenie zawodowe nauczycieli.</p>	
<p>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania</p>		<p>Budynki szkolne będą spełniać minimalne wymagania określone w rozdziale 3 Standardów dostępności dla polityki spójności 2021–2027, stanowiących załącznik nr 2 do Wytucznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027.</p> <p>Prace, które zostaną wykonane ze względu na zidentyfikowane w diagnozie bariery dostępności pomieszczeń dla OzN:</p> <p>a) wyrównanie poziomów posadzek i podłóg w celu likwidacji barier architektonicznych oraz pokrycie płytkami ceramicznymi antypoślizgowymi dostosowanie rozmiarów otworów drzwiowych z wymianą stolarki oraz wykonanie wejścia z zewnątrz budynku do sali gimnastycznej na poziomie gruntu z wykonaniem chodnika i poszerzeniem drzwi wejściowych w SP w Annoborze;</p> <p>b) dostosowanie toalet przy sali gimnastycznej do potrzeb OzN w SP w Łucce.</p>
<p>Odniesienie do celów programu rewitalizacji innych planów i programów obowiązujących w gminie Lubartów</p>	<p>Projekt przyczynia się do realizacji celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów, w szczególności wykazuje zgodność z Celem strategicznym 2 Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno - ekonomicznego; ➤ Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030, w szczególności: <i>obszaru strategicznego CO.2 Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i wspieranie kapitału społecznego Gminy Lubartów</i>; ➤ <i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lubartów na lata 2014-2022 II Cel strategiczny: Skuteczny system opieki nad rodziną</i> ➤ Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego do roku 2030 Cel Strategiczny 2: Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości edukacji i usług społecznych w LOM. 	
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia przy pomocy wskaźników</p>	<p>Wskaźniki rezultatu</p>	<p>1. Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu ze szkół położonych na obszarze rewitalizowanym.</p> <p>2. Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu, ze szkół położonych na obszarze rewitalizowanym.</p> <p>3. Dostosowanie szkół położonych na obszarze rewitalizowanym, do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</p>
	<p>Wskaźniki produktu</p>	<p>1. Liczba uczniów objętych wsparciem ze szkół położonych na obszarze rewitalizowanym.</p> <p>2. Liczba nauczycieli objętych wsparciem ze szkół położonych na obszarze rewitalizowanym.</p> <p>3. Liczba szkół prowadzących nauczanie ogólne, a położonych w sołectwach objętych obszarem rewitalizowanym, objętych wsparciem.</p>
<p>Sposób pomiaru i oceny rezultatów projektu</p>	<p>Pomiar na podstawie dokumentacji rekrutacyjnej oraz dzienników zajęć z listami obecności na zajęciach.</p> <p>Pomiar na podstawie protokołów odbioru prac w zakresie dostosowania budynków do</p>	

	potrzeb osób z niepełnosprawnościami; pomiar w momencie rozliczenia wydatku związanego z dostosowaniem obiektów poprzez rozwiązania służące osobom z niepełnosprawnościami w ramach projektu.	
Szacunkowa wartość	3 066 520,00 zł	
Źródła finansowania	FEL 2021- 2027 FELU.10.03 Wsparcie na rzecz szkolnictwa podstawowego i średniego (z wyłączeniem infrastruktury) Budżet Gminy	
Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2024 rok
	Termin zakończenia	2026 rok
Sfery procesu rewitalizacji, w które wpisuje się projekt	sfera społeczna sfera funkcjonalno – przestrzenna	

LISTA POZOSTAŁYCH (UZUPEŁNIAJĄCYCH) RODZAJÓW PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH REALIZUJĄCYCH KIERUNKI DZIAŁAŃ, MAJĄCYCH NA CELU ELIMINACJĘ LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK

Poza przedsięwzięciami podstawowymi wymienionymi w rozdziale 6 Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na obszarze zdegradowanym gminy i poza nim realizowane będą również inne przedsięwzięcia pozwalające na wyprowadzenie tego obszaru ze stanu kryzysowego. Oznacza to konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy przedsięwzięciami/projektami rewitalizacyjnymi, przewidzianymi do realizacji na obszarze rewitalizacji jak i znajdującymi się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na wszystkich obszarach nie tylko na zdegradowanych, ale również na pozostałym obszarze gminy. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych sprawi, że program rewitalizacji będzie oddziałował na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym oraz środowiskowym), a tym samym będzie wpływać kompensująco albo naprawczo na zjawiska zdiagnozowane w gminie Lubartów jako kryzysowe. Pozostałe (uzupełniające) przedsięwzięcia te mają głównie charakter społeczny i infrastrukturalny.

PRZEDSIĘWZIĘCIE REWITALIZACYJNE UZUPEŁNIAJĄCE	
Tytuł przedsięwzięcia inwestycyjnego	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Skrobów i Skrobów-Kolonia oraz sieci wodociągowej na terenie gm. Lubartów wraz z rozbudową ujęcia wody w m. Wandzin
Miejsce realizacji	Przedsięwzięcie zrealizowane będzie częściowo na obszarze zdegradowanym w sołectwie: Skrobów-Kolonia
Wnioskodawcy/	Gmina Lubartów

Partnerzy		
Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	<p>Celem głównym planowanego projektu jest poprawa jakości środowiska dzięki uporządkowaniu gospodarki wodociągowej i budowie sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie Lubartów. W ramach projektu wykonane zostaną prace polegające na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-pompowej w miejscowości Skrobów i Skrobów-Kolonia; - rozbudowa sieci wodociągowej łączącej miejscowość Łucka-Kolonia z Majdanem Kozłowieckim; - rozbudowa sieci wodociągowej łączącej miejscowość Brzeziny i Trójnia; - rozbudowie ujęcia wody w Wandzinie. <p>Rezultatem wprowadzonych działań będzie wzrost liczby osób korzystających z ulepszanego zaopatrzenia w wodę oraz wzrost liczby osób korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-pompowej w miejscowości Skrobów i Skrobów-Kolonia . Realizacja projektu będzie zaspokajała potrzeby grupy docelowej jaką są mieszkańcy gminy oraz przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą na jej terenie poprzez poprawę jakości życia, a także polepszenie dostępu do infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, co jednocześnie podniesie atrakcyjność inwestycyjną obszaru i stworzy korzystne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej i mieszkalnictwa przy jednoczesnej poprawie stanu środowiska naturalnego.</p>	
Odniesienie do celów programu rewitalizacji innych planów i programów obowiązujących w gminie Lubartów	<p>Projekt przyczynia się do realizacji celów dokumentów strategicznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów, w szczególności wykazuje zgodność z Celem strategicznym 3 Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Lubartów ➤ Strategia Rozwoju Gminy Lubartów na lata 2021 – 2030 CO.1. Przyjazna przestrzeń i rozwój infrastruktury sprzyjającej ochronie walorów środowiska naturalnego w Gminie Lubartów.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia przy pomocy wskaźników	Wskaźniki rezultatu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przewidywana liczba gospodarstw domowych korzystających z ulepszanego zaopatrzenia w wodę 2. Liczba gospodarstw domowych przyłączonych do sieci wodociągowej. 3. Liczba gospodarstw domowych przyłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej
	Wskaźniki produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Długość wybudowanej sieci wodociągowej 2. Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej
Sposób pomiaru i oceny rezultatów projektu	Stałe monitorowanie, opracowanie raportów z monitoringu, sporządzenie ewaluacji po zakończeniu realizacji projektu.	
Szacunkowa wartość	16 385 603,00 zł	
Źródła finansowania	Rządowy Fundusz Polski Ład „Program Inwestycji Strategicznych” Budżet Gminy	
Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2023 rok
	Termin zakończenia	2025 rok
Sfery procesu rewitalizacji, w które wpisuje się projekt	sfera społeczna sfera gospodarcza sfera funkcjonalno – przestrzenna sfera środowiskowa	

MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA TERENIE GMINY

Gminny Program Rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektów społecznego, ekonomicznego, przestrzennego, technicznego, środowiskowego i kulturowego, związanych zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Układ wzajemnie uzupełniających się celów, które obejmują wszystkie ważne elementy z punktu widzenia ożywienia obszarów objętych kryzysem, a także wielość zadań zarówno z listy podstawowej, jak i dodatkowej oraz różnorodność podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu, gwarantują komplementarność działań podejmowanych na obszarze gminy Lubartów. Program złożony jest z różnorodnych projektów, zarówno infrastrukturalnych jak i miękkich, co jest warunkiem niezbędnym do osiągnięcia kompleksowej interwencji na obszarze zdegradowanym. Koncentracja interwencji i konieczność hierarchizacji potrzeb powodują, że projekty rewitalizacyjne dotyczą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju całej gminy, a obejmują obszary dotknięte szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Interwencja Programu obejmuje wiele różnych obiektów i przestrzeni, których dysponenti deklarują realizację przedsięwzięć, a które z jednej strony poprawiają sytuację na obszarze rewitalizacji, z drugiej – poprzez efekt synergii - wpływają na ożywienie i rozwój całej gminy, przyczyniając się w ten sposób do budowy pozycji konkurencyjnej gminy Lubartów. Działania ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji obejmują zasięgiem całość obszaru zdegradowanego i dotkniętego szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych.

Głównym celem zapewnienia powiązań pomiędzy poszczególnymi zadaniami, projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi jest efektywniejsze wykorzystanie potencjału przestrzeni rewitalizowanej oraz przede wszystkim potencjału społeczności, mieszkańców, którzy są użytkownikami tej przestrzeni. Komplementarność jest jednym z nadrzędnych aspektów Gminnego Programu Rewitalizacji. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkuje lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Warto zwrócić uwagę jak wiele zadań i projektów zdefiniowanych na poziomie listy zadań dodatkowych wpisuje się w więcej niż jeden cel Gminnego Programu Rewitalizacji, co jest potwierdzeniem ich przekrojowości i szerokiego oddziaływania na szereg zjawisk związanych z rozwojem gminy. Komplementarność ma doprowadzić do efektu synergii również w wymiarze proceduralno-instytucjonalnym, tj. zarządzania wdrażaniem programu rewitalizacji oraz w wymiarze finansowym, tj. lepszym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Komplementarność przestrzenna – oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, przewidzianymi do realizacji na obszarze rewitalizacji jak i znajdującymi się poza nim, ale oddziałującymi na obszar rewitalizacji. Wszystkie podstawowe projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Są odpowiedzią na główne problemy dla tego terenu. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na wszystkich obszarach zdegradowanych, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli mieszkańcy obszaru całej gminy, jak i regionu. Ich

realizacja będzie zapobiegać przenoszeniu się różnych problemów na dalsze obszary gminy. Kluczem do definiowania działań i projektów było to, aby się wzajemnie dopełniały i aby ich rozkład przestrzenny nie pomijał żadnego obszaru zdegradowanego, co mogłoby powodować pogłębianie się sytuacji kryzysowej w określonej jednostce urbanistycznej. Komplementarność przestrzenna skutkuje ciągłą analizą następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia (np. przeznaczanie nowych terenów pod zabudowę) dla skuteczności programu rewitalizacji. Narzędziem osiągnięcia komplementarności przestrzennej jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów.

Komplementarność problemowa – oznacza konieczność realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno - funkcjonalnym, technicznym oraz środowiskowym), a tym samym będzie wpływać kompensująco albo naprawczo na zjawiska zdiagnozowane w gminie Lubartów jako kryzysowe. Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru. Skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna – oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. System zarządzania programem rewitalizacji został wpisany w struktury Urzędu Gminy w Lubartowie, a także bardzo mocno angażuje czynnik społeczny, co pozwoli na efektywne współdziałanie na rzecz rewitalizacji różnych środowisk oraz ich wzajemne uzupełnianie się. W systemie zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji zdefiniowano czytelne procedury oraz przypisano zakres odpowiedzialności do poszczególnych organów. Zasadnicze elementy systemu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów oraz jego osadzenie w systemie zarządzania gminą opisano w dalszej części opracowania.

Komplementarność międzyokresowa - dokonując wyboru projektów, ważnym kryterium była ciągłość programowa. Zdefiniowane projekty są naturalną kontynuacją i rozwinięciem działań oraz przedsięwzięć realizowanych przez samorząd Lubartowa, partnerów społecznych i instytucjonalnych na przestrzeni ostatnich lat, w tym z wykorzystaniem środków zewnętrznych. Doświadczenie zdobyte podczas realizacji poprzednich działań rewitalizacyjnych pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie środków finansowych. Stąd też projekty zaplanowane w GPR są komplementarne wobec przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach perspektywy finansowej 2014-2021. Działania te dotyczą przede wszystkim walki z bezrobociem, ubóstwem, negatywnym zjawiskiem patologii, wspieraniem przedsiębiorczości - poprzez organizację kursów doszkalających dla mieszkańców. W zakresie środowiska naturalnego programy są związane z termomodernizacją budynków mieszkalnych, obiektów użyteczności publicznej, dofinansowania do wymiany kotłów na niskoemisyjne. W zakresie sfery technicznej oraz działań mających na celu poprawę funkcjonalności przestrzeni publicznej, wymienić należy: inwestycje w zakresie infrastruktury drogowej poprawiająca mobilność mieszkańców, podłączeń do infrastruktury kanalizacyjnej oraz wodociągowej, poprawa jakości przestrzeni publicznych. Projekty rewitalizacyjne wpisują się w długoterminowe plany strategiczne gminy, których celem jest podniesienie jakości życia mieszkańców.

Komplementarność źródeł finansowania - zróżnicowanie tematyczne projektów wpisanych do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033 przewidzianych do realizacji ze wsparciem UE, będzie skutkować (pod warunkiem uzyskania dofinansowania) połączeniem wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego ze wsparciem z Europejskiego Funduszu Społecznego + lub Funduszu Spójności. Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2021-2027 oznacza, że projekty rewitalizacyjne, a wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków UE z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania.

INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE PROJEKTÓW/ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Wdrożenie Gminnego Programu Rewitalizacji wymaga zapewnienia zdywersyfikowanych źródeł finansowania zaplanowanych przedsięwzięć. Biorąc pod uwagę różnorodność zaplanowanych celów interwencji oraz określonych rezultatów, ma to kluczowe znaczenie dla efektywnej realizacji GPR. Montaż finansowy zakłada możliwość pozyskania środków pochodzących ze wszystkich możliwych do wykorzystania źródeł. Szansą jest tutaj zaangażowanie podmiotów prywatnych i publicznych. Kluczową rolę odgrywać tu będą zdolności administracyjne i gotowość do absorpcji środków, a także ich dostępność. Podstawowym źródłem finansowania są środki pochodzące ze źródeł Unii Europejskiej, a dedykowane wprost na przedsięwzięcia dotyczące rewitalizacji lub inne możliwe do wykorzystania na jej rzecz. Biorąc jednak pod uwagę ograniczoność tych środków, dużą konkurencję podczas procedur konkursowych oraz ograniczony czas możliwości ich pozyskiwania, głównym wyzwaniem będzie zaangażowanie środków pochodzących ze źródeł prywatnych i partnerstwa publiczno - prywatnego (PPP). Mogą one stanowić istotne dopełnienie i wpłynąć na przyspieszenie procesu rewitalizacji, bazującego na potencjale endogennym. Istotne znaczenie dla zapewnienia finansowania procesu rewitalizacji będzie miała koordynacja zapewniona ze strony Komitetu Rewitalizacji Gminy Lubartów. W ramach prac Komitetu prowadzony będzie stały monitoring możliwych do wykorzystania źródeł finansowania, a także włączanie różnorodnych interesariuszy do udziału w montażu finansowym.

Środki publiczne UE

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, ze względu na swój kompleksowy oraz interdyscyplinarny charakter mogą być wdrażane przy wsparciu ze strony wielu różnych źródeł finansowania, obejmujących fundusze zagraniczne, a także krajowe. Poniżej szczegółowo zaprezentowano potencjalne źródła finansowania działań zaproponowanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Lubartów. Informacje dotyczące potencjalnych źródeł finansowania projektów o charakterze rewitalizacyjnym odnoszą się do polityk Unii Europejskiej w okresie programowania 2021 – 2027 oraz aktualnie realizowanych programów krajowych.

Głównym źródłem finansowania realizacji Programu Rewitalizacji są środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego+ przewidziane w **Programie Fundusze Europejskie dla Lubelskiego na lata 2021-2027**. Projekty rewitalizacyjne wspierane będą w toku wdrażania następujących działań:

Działanie FELU.11.04 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Typy projektów:

1. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych, realizowana na podstawie GPR. Kluczowe warunki realizacji projektów:

Wsparcie ukierunkowane zostanie w szczególności na:

a) Przebudowę, rozbudowę lub modernizację zdegradowanych budynków, w tym m.in. budynków przemysłowych, powojennych w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np. społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem. Za zdegradowany budynek uważa się obiekt wyłączony z użytkowania z uwagi na stan techniczny lub niespełniający warunków technicznych umożliwiających jego użytkowanie. Za zdegradowany można też uznać obiekt, który w wyniku długiego użytkowania utracił parametry racjonalnych kosztów eksploatacji (np. awaryjność sieci wewnętrznych budynku, niedostateczne parametry termoizolacyjności) lub nie spełnia zmienionych w międzyczasie wymogów funkcjonalnych stawianych tego typu obiektom.

b) Roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej oraz budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym nie będących w rejestrze zabytków i ich wyposażenia niezbędnego dla wprowadzenia funkcji, jaką będzie pełnić budynek po realizacji projektu w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np. społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem,

c) Uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni publicznych (przebudowa, lub modernizacja) w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np. społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych,

d) Zakup wyposażenia - wyłącznie jako element projektów dotyczących adaptacji budynków na cele np. gospodarcze, społeczne, turystyczne lub kulturalne i bezpośrednio związanego z funkcją, jaką będzie pełnić budynek po realizacji projektu. Wysokość wydatków na zakup wyposażenia nie może przekroczyć 20% kosztów kwalifikowanych.

e) Roboty budowlane i modernizacyjne infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjna, ciepłownicza, elektryczna, gazowa, telekomunikacyjna oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami) - wyłącznie jako element kompleksowych projektów rewitalizacyjnych. Wydatki na pozostałą zewnętrzną infrastrukturę techniczną (wodno-kanalizacyjna, ciepłownicza, elektryczna, gazowa, telekomunikacyjna oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami) nie mogą przekroczyć 25% kosztów kwalifikowalnych projektu,

f) Rozwój terenów zielonych - wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych,

g) Przebudowę lub modernizację budynków w celu adaptacji na działalność przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw społecznych wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego do prowadzenia niniejszej działalności,

h) Fizyczną odnowę i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych, tj. w szczególności: zwiększanie odporności lokalnej gospodarki, w tym infrastruktury, na nieprzewidziane sytuacje kryzysowe.

i) Rozwój powiązany z przywróceniem lub nadaniem nowych funkcji użytkowych, infrastruktury publicznej w celu poprawy wykorzystania walorów gminy uzdrowskiej.

j) Rozwój infrastruktury i wyposażenia podmiotów świadczących usługi sanatoryjne i/lub uzdrowskie na terenie gmin uzdrowskich oraz obszarów ochrony uzdrowskiej.

Inwestycje w zakresie rozwoju infrastruktury i wyposażenia podmiotów świadczących usługi sanatoryjne i/lub uzdrowskie muszą być związane z przywróceniem lub nadaniem nowych funkcji użytkowych

Działanie FELU.08.01 Aktywizacja społeczna i zawodowa

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny +

Typy projektów:

1. Kompleksowe programy na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób, rodzin, środowisk lokalnych zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo, w szczególności osób defaworyzowanych na rynku pracy, wykorzystujące instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej oraz wsparcie towarzyszące w postaci: poprawy kompetencji w zakresie spędzania czasu wolnego i rekreacji oraz uczestnictwa w kulturze, a także poprawy warunków mieszkaniowych, w tym w ramach podmiotów reintegracyjnych (CIS i KIS) włącznie z tworzeniem nowych podmiotów.
2. Kompleksowe programy na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami, w szczególności wykorzystujące instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej, z uwzględnieniem potrzeb w zakresie asystencji osobistej, w tym także w ramach podmiotów reintegracyjnych (WTZ, ZAZ, CIS, KIS) włącznie z tworzeniem nowych podmiotów, za wyjątkiem WTZ.
3. Podnoszenie świadomości na temat przepisów i polityk antydyskryminacyjnych; współpraca ze społecznościami lokalnymi, społeczeństwem obywatelskim (w tym organizacjami pozarządowymi) i partnerami społecznymi w celu zwalczania dyskryminacji, w tym działania promocyjne, kampanie informacyjne i inicjatywy informacyjne z udziałem „ambasadorów” (osób uznanych i szanowanych w społeczności docelowej).
4. Projekty bezpośrednio związane ze zwalczaniem wszelkich form dyskryminacji – stworzenie systemu wsparcia dla osób dyskryminowanych (np. ofiar mowy nienawiści lub przemocy ze względu na orientację seksualną, pochodzenie etniczne, niepełnosprawność i inne powody).
5. Budowanie potencjału partnerów społecznych w obszarze włączenia społecznego w zakresie podnoszenia świadomości polityk i przepisów antydyskryminacyjnych, aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia.
6. Budowanie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego w obszarze włączenia społecznego w zakresie podnoszenia świadomości polityk i przepisów antydyskryminacyjnych, aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia.

Działanie FELU. 08.02 Ekonomia społeczna

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny +

Typy projektów:

1. Wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy i utrzymania tych miejsc w PS.
2. Usługi wsparcia rozwoju ES dla PES i PS, w tym usługi animacyjne, inkubacyjne i biznesowe OWES.
3. Wsparcie realizacji indywidualnego procesu reintegracji w PS.
4. Usługi wspierające rozwój PS realizowane w szczególności za pośrednictwem BUR.
5. Działania w zakresie podnoszenia kwalifikacji i doświadczenia zawodowego pracowników PES.
6. Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego w zakresie działań wspierających ekonomię społeczną.

Działanie FELU.08.03 Integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny +

Typy projektów:

1. Wsparcie integracji obywateli państw trzecich, w szczególności migrantów zarobkowych, w procesie integracji na rynku pracy oraz zatrudniających ich przedsiębiorców, w tym utworzenie i funkcjonowanie Centrum Integracji.
2. Usługi, które pozwolą na lepsze funkcjonowanie w polskim społeczeństwie, m.in. kursy języka polskiego, szkolenia z zakresu wartości i kultury polskiej, szkolenia zawodowe, dostarczanie praktycznych informacji dotyczących różnych aspektów życia w Polsce, w tym

m.in. legalizacji pobytu i zasad rekrutacji na uczelnie wyższe, pomoc w poszukiwaniu zakwaterowania i zatrudnienia, wsparcie w zakresie kontaktów z lokalnymi instytucjami i społecznością lokalną, wsparcie psychologiczne, wsparcie tłumacza.

3. Budowanie zdolności instytucjonalnej w administracji lokalnej, instytucjach publicznych w tym m. in. Poprzez zatrudnienie osób z Ukrainy znających język polski w stopniu co najmniej komunikatywnym, jako osób pracujących w podmiotach opieki zdrowotnej, placówkach oświatowych, podmiotach/instytucjach świadczących usługi społeczne, zawodowe, celem zwiększenia komunikacji pomiędzy obywatelami państw trzecich a pracownikami ww. instytucji.

4. Budowanie zdolności podmiotów gospodarki społecznej oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych zajmujących się integracją społeczno- ekonomiczną obywateli państw trzecich, w tym m. in. Poprzez zatrudnienie osób z Ukrainy znających język polski w stopniu co najmniej komunikatywnym, jako osób pracujących w podmiotach gospodarki społecznej oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych, celem zwiększenia komunikacji pomiędzy obywatelami państw trzecich a pracownikami ww. instytucji

Działanie FELU.08.04 Integracja społeczno-gospodarcza społeczności marginalizowanych

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny +

Typy projektów:

1. Kompleksowe programy na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej oraz wykształcenia członków społeczności marginalizowanych obejmujące m.in. działania w zakresie edukacji dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych,
2. Działania antydyskryminacyjne na rzecz osób i instytucji z otoczenia środowiska Romów,
3. Działania w zakresie edukacji prozdrowotnej (jako działania uzupełniające i wspierające funkcjonowanie w społeczeństwie oraz na rynku pracy),
4. Działania w zakresie komunikacji społecznej (jako działania uzupełniające),
5. Poprawa dostępu do podstawowych usług społecznych, w szczególności usług pomocy społecznej i opieki zdrowotnej.
6. Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego w zakresie działań wspierających integrację społeczno -gospodarczą społeczności marginalizowanych.

Działanie FELU. 08.05 Usługi społeczne lub FELU.08.07 Usługi społeczne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny +

Typy projektów:

1. Projekty w zakresie:

- a) rozwoju usług opiekuńczych świadczonych w społeczności lokalnej, w formach dziennych i całodobowych
  - b) wsparcia tworzenia warunków i usług w zakresie opieki osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w miejscu zamieszkania
  - c) wsparcia opiekunów faktycznych (nieformalnych) osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym opieka wytchnieniowa, poradnictwo, kształcenie potrzebne do opieki
  - d) szkolenia kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej
  - e) wsparcia dla tworzenia lub funkcjonowania placówek świadczących usługi społeczne w społeczności lokalnej i ich usług, w tym CUS
  - f) wsparcia procesu deinstytucjonalizacji instytucji całodobowych
2. Rozwój usług asystenckich wspierających aktywność społeczną, edukacyjną lub zawodową osób z niepełnosprawnościami.

3. Wsparcie w zakresie tworzenia i funkcjonowania mieszkań chronionych i wspomaganych, w tym wsparcie kadry tych mieszkań, rozwój mieszkalnictwa adaptowalnego oraz innych rozwiązań łączących wsparcie społeczne i mieszkaniowe.

4. Wsparcie procesu usamodzielniania osób przebywających w placówkach całodobowych.

Działanie FELU.08.06 Usługi zdrowotne

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny +

Typy projektów:

1. Opracowanie i realizacja programów profilaktycznych dotyczących profilaktyki chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu.

2. Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji opieki medycznej, w tym:

a) na podstawie modeli wypracowanych na poziomie krajowym,

b) w zakresie psychiatrii osób dorosłych*,

c) wdrażanie standardów dostępności w POZ i AOS,

d) wdrażanie modeli opieki koordynowanej,

e) rozwój rozwiązań regionalnych z zakresu telemedycyny, które otrzymały pozytywną opinię w procesie oceny MZ,

f) kompleksowe programy opieki długoterminowej.

Działanie FELU.08.08 Wsparcie rodziny i pieczy zastępcze

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny +

Typy projektów:

1. Rozwój usług:

a) dla rodzin wychowujących dzieci, w tym przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,

b) w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie.

2. Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej oraz innych całodobowych instytucji opieki nad dziećmi i rodziną oraz szkolenie kadr.

3. Rozwój usług wsparcia dla dzieci i młodzieży przebywającej w różnego rodzaju ośrodkach / instytucjach całodobowych.

4. Kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą oraz inne instytucje opieki całodobowej, w których przebywają dzieci i młodzież.

5. Działania wspierające system adopcji (w tym wsparcie kandydatów na rodziców adopcyjnych) oraz działania na rzecz wsparcia preadopcyjnego i postadopcyjnego.

6. Rozwój usług specjalistycznych i interwencyjnych dla osób doświadczających kryzysu, przemocy, dyskryminacji, poprzez m.in. tworzenie i rozwój ośrodków interwencji kryzysowej i punktów interwencji kryzysowej (m.in. poradnictwo psychologiczne, socjalne, terapeutyczne, prawne lub innych specjalistów, grupy wsparcia, telefony zaufania/telefoniczna interwencja kryzysowa).

7. Działania ukierunkowane na łagodzenie skutków społecznych ubóstwa, w tym działania integracyjne, aktywizacyjne, wspierające skierowane do dzieci i rodzin

Działanie FELU.08.09 Integracja społeczna osób najbardziej potrzebujących wsparcia

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny +

Typy projektów:

1. Aktywizacja społeczna osób najbardziej zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób starszych.

2. Rozwój usług dla osób w kryzysie bezdomności oraz zagrożonych bezdomnością lub wykluczeniem mieszkaniowym.

3. Wsparcie działań na rzecz integracji społeczności zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym realizacja działań na rzecz rozwoju lokalnego.

Działanie FELU.09.02 Aktywizacja zawodowa

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny +

Typy projektów:

1. Poprawa sytuacji na rynku pracy osób ubogich pracujących oraz osób zatrudnionych na umowach krótkoterminowych, cywilnoprawnych.
2. Realizacja ukierunkowanych schematów mobilności transnarodowej (USMT) w ramach sieci EURES - realizacja tego typu działań ma mieć charakter warunkowy, uzależniony od zdiagnozowanych potrzeb regionalnych rynków pracy.
3. Programy obejmujące instrumenty aktywizacji zawodowej osób młodych w wieku 18-29 lat należących do grupy NEET, które znajdują się w trudnej sytuacji na rynku pracy w ramach inicjatywy ALMA.

Działanie FELU.09.04 Zrównoważony rynek pracy

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny +

Typy projektów:

1. Kompleksowa aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy, ukierunkowana na wsparcie zrównoważonego udziału w rynku pracy, a zwłaszcza kobiet, poprzez wsparcie m.in. psychologiczne, doradcze, szkoleniowe, mechanizm referencji.
2. Wsparcie w zakresie sprawowania opieki nad dzieckiem lub członkiem rodziny potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (wsparcie towarzyszące działaniom skierowanym na aktywizację zawodową).
3. Upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia i pracy w obniżonym wymiarze czasu oraz inne działania zapewniające większą równowagę między życiem zawodowym, a prywatnym, poprzez działania świadomościowe wśród pracodawców i pracowników.
4. Wzmacnianie kompetencji kadry zarządzającej w zakresie stosowania elastycznych form zatrudnienia i czasu w obniżonym wymiarze i dostosowania środowiska pracy do potrzeb pracowników.
5. Wsparcie kosztów readaptacji osób powracających do pracy po długotrwałej nieobecności u danego pracodawcy.

Działanie FELU.09.05 Ochrona środowiska pracy

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny +

Typy projektów:

1. Opracowanie i realizacja programów
  - a. profilaktycznych dotyczących chorób związanych ze środowiskiem pracy
  - b. rehabilitacyjnych dotyczących chorób związanych ze środowiskiem pracy;
2. Programy kompleksowej rehabilitacji ułatwiające powrót do pracy.
3. Eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy w tym programy przekwalifikowania pracowników pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie, działania zapewniające zdrowe i dobrze przystosowane środowisko pracy, niwelujące zagrożenia dla zdrowia wynikające ze środowiska pracy, profilaktyka chorób wynikających ze środowiska pracy.

Działanie FELU.09.06 Adaptacyjność pracodawców i pracowników do zmian

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny +

Typy projektów:

1. Kompleksowe działania służące wydłużeniu zdolności do pracy osób starszych, uwzględniające zarządzanie wiekiem, w przedsiębiorstwach poprzez upowszechnianie mentoringu w miejscu pracy, rozwijanie kompetencji osób starszych, promowanie zdrowego i aktywnego starzenia się.
2. Wsparcie pracodawców we wprowadzaniu elastycznych form zatrudnienia, w tym we wprowadzaniu pracy zdalnej.
3. Zastosowanie instrumentów służących ochronie pracowników, zagrożonych utratą zatrudnienia w wyniku zaistniałej sytuacji kryzysowej, m.in.:

- a) poradnictwo psychologiczne,
  - b) doradztwo zawodowe,
  - c) dodatki motywacyjne dla osób realizujących mentoring w miejscu zatrudnienia,
  - d) środki finansowe na kontynuację zatrudnienia,
  - e) dostosowanie stanowisk pracy do potrzeb pracowników i pracodawców,
  - f) formy wsparcia dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestników projektu (np. profilaktyka chorób wynikających ze środowiska pracy),
  - g) refundacja kosztów opieki nad dzieckiem lub członkiem rodziny potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
4. Usługi rozwojowe w Podmiotowym Systemie Finansowania dla pracodawców i ich pracowników, zgodne z ich zidentyfikowanymi potrzebami (system popytowy w oparciu o BUR).

Działanie FELU.09.07 Outplacement

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny +

Typ projektu:

1. Outplacement dla pracowników zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia, zwolnionych z przyczyn nie dotyczących pracownika lub osób odchodzących z rolnictwa.

Działanie FELU.10.01 Skuteczna edukacja

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny +

Typy projektów:

1. Programy systemowego wsparcia doradztwa zawodowego lub edukacyjno- zawodowego, w tym m.in. podnoszenie kompetencji doradców zawodowych i edukacyjnych oraz ich dostępność dla uczniów, wsparcie budowania i rozwoju sieci współpracy doradców zawodowych.
2. Program systemowego wsparcia efektywności nauczania języka angielskiego w regionie: dodatkowe zajęcia z języka angielskiego dla uczniów szkół osiągających wyniki egzaminów z języka angielskiego, niższe niż średnia wojewódzka.
3. Promocja i upowszechnienie informacji w zakresie kształcenia w regionie, w tym kształcenia zawodowego, m.in. poprzez targi edukacyjne, spotkania zawodoznawcze / wizyty studyjne w liceach, technikach, szkołach prowadzących kształcenie zawodowe, na uczelniach i u pracodawców.
4. Działania na rzecz upowszechnienia idei uczenia się przez całe życie.

Działanie FELU.10.02 Edukacja przedszkolna

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny +

Typy projektów:

1. Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego i związanej z tym bazy lokalowej i dydaktycznej.
2. Unowocześnianie istniejącej bazy lokalowej i dydaktycznej w zakresie edukacji włączającej przedszkolnej.
3. Programy rozwojowe OWP, uwzględniające m.in.:
  - poprawę dostępności OWP,
  - dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wychowawcze oraz specjalistyczne,
  - pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla dzieci, rodziców/opiekunów i nauczycieli, w tym w zakresie stymulowania rozwoju dziecka, rozwijania kompetencji wychowawczych i opiekuńczych, działania na rzecz usprawniania relacji i współpracy kadry z rodzicami/opiekunami,
  - doskonalenie zawodowe kadry OWP (w tym nauczycieli i kadr zarządzających), w szczególności w zakresie pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z

dziećmi zdolnymi i z dziećmi z niepełnosprawnościami, podnoszenie jakości systemu zarządzania OWP.

4. Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego w zakresie działań wspierających edukację przedszkolną

Działanie FELU.10.03 Kształcenie ogólne

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny +

Typy projektów:

1. Programy rozwojowe szkół, uwzględniające m.in.:

a) dostosowanie szkół i realizowanego nauczania do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów oraz do potrzeb nauczycieli z niepełnosprawnościami, w tym upowszechnienie modelu dostępnej szkoły,

b) organizację i realizację dodatkowej oferty dydaktycznej, przyczyniającej się do rozwoju kompetencji społeczno-emocjonalnych, umiejętności podstawowych, przekrojowych i zawodowych niezbędnych na rynku pracy, w tym kompetencji cyfrowych, zielonych oraz rozwijającej talenty i zainteresowania uczniów (w tym uczniów ze środowisk defaworyzowanych i zdolnych),

c) rozwój umiejętności uczniów poprzez wsparcie potencjału dydaktycznego szkół,

d) organizację i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów (w tym realizację zajęć rewalidacyjnych), wsparcie rodziców/opiekunów prawnych uczniów i nauczycieli w zakresie stymulowania rozwoju ucznia oraz doskonalenia umiejętności wychowawczych, a także zwiększenie kompetencji kadr oświaty w zakresie zapobiegania przemocy i dyskryminacji,

e) doradztwo edukacyjno-zawodowe lub zawodowe dla uczniów (w tym indywidualne oraz na każdym etapie kształcenia zajęcia zawodoznawcze u pracodawców);

f) współpracę szkół ponadpodstawowych z uczelniami i pracodawcami, w szczególności organizację staży dla uczniów u pracodawców,

g) wsparcie uczniów szkół ponadpodstawowych w zakresie zdobywania dodatkowych uprawnień i kwalifikacji zwiększających ich szanse na rynku pracy, w tym kompetencji cyfrowych,

h) doskonalenie zawodowe nauczycieli, w tym w ramach szkoły ćwiczeń,

i) podnoszenie jakości systemu zarządzania szkołami i placówkami oświatowymi, w tym kompetencji kadry zarządzającej,

j) wdrażanie nowych, innowacyjnych form nauczania.

2. Programy pomocy stypendialnej dla uczniów zdolnych znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej.

3. Wsparcie rozwijania kompetencji, umiejętności, uzdolnień, zainteresowań uczniów poza edukacją formalną.

4. Wsparcie procesu transformacji szkolnictwa specjalnego, poprzez m.in. wsparcie uczniów szkół specjalnych i ich rodziców w procesach integracji w szkolnictwie ogólnodostępnym, w procesach kształcenia zawodowego, przygotowania do pracy, wsparcie kadr szkół specjalnych w realizacji działań edukacji włączającej, wspieranie działań realizowanych w partnerstwie szkół specjalnych ze szkołami ogólnodostępnymi, uczelniami i pracodawcami.

5. Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego w zakresie działań wspierających szkolnictwo ogólne.

Działanie FELU.10.05 Wsparcie edukacji w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny +

Typy projektów:

1. Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego i związanej z tym bazy lokalowej i dydaktycznej.
2. Unowocześnianie istniejącej bazy lokalowej i dydaktycznej w zakresie edukacji włączającej przedszkolnej.
3. Programy rozwojowe OWP, uwzględniające m.in.:
  - poprawę dostępności OWP,
  - dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wychowawcze oraz specjalistyczne,
  - pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla dzieci, rodziców/opiekunów i nauczycieli, w tym w zakresie stymulowania rozwoju dziecka, rozwijania kompetencji wychowawczych i opiekuńczych, działania na rzecz usprawniania relacji i współpracy kadry z rodzicami/opiekunami,
  - doskonalenie zawodowe kadry OWP (w tym nauczycieli i kadr zarządzających), w szczególności w zakresie pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z dziećmi zdolnymi i z dziećmi z niepełnosprawnościami, podnoszenie jakości systemu zarządzania OWP.
4. Programy rozwojowe szkół kształcenia ogólnego

Działanie FELU.10.06 Uczenie się osób dorosłych

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny +

Typy projektów:

1. Wsparcie osób dorosłych w rozwoju i nabywaniu nowych umiejętności, kwalifikacji i kompetencji, w tym podniesienia kwalifikacji zawodowych, a także umiejętności podstawowych i przekrojowych oraz ich weryfikacja poprzez odpowiednie egzaminy poprzez m.in.:
  - a) usługi rozwojowe, w tym w zakresie kompetencji cyfrowych, w ramach PSF dla osób dorosłych, które chcą z własnej inicjatywy podnieść swoje umiejętności / kompetencje lub nabyć kwalifikacje (w tym włączone do ZRK), w tym wsparcie dla osób z najtrudniejszych grup docelowych - za pośrednictwem BUR,
  - b) podstawowe kompetencje, w tym cyfrowe dla grup wykluczonych cyfrowo (realizowane poza systemem BUR i PSF), umożliwiające wdrażanie Upskilling pathways.
2. Wsparcie jakości kształcenia i rozwoju elastycznego systemu podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w tym realizowanych w trybie zdalnym.
3. Wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz kształcenia osób dorosłych (np. LOWE) np. poprzez tworzenie lokalnych punktów wsparcia kształcenia osób dorosłych, w tym służących aktywizacji osób starszych, osób o niskich kwalifikacjach, osób z niepełnosprawnościami.

Działanie FELU.11.02 Ochrona dziedzictwa naturalnego, bezpieczeństwo i zrównoważony rozwój turystyki obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Typy projektów:

1. Rozwój obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, jak też opartych o właściwości uzdrowiskowe i walory kulturowe (poza obszarami Natura 2000) stanowiące o ich potencjale, w tym m.in. o wysokiej atrakcyjności turystycznej.
2. Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych, tj. w szczególności: zwiększanie odporności lokalnej gospodarki, w tym infrastruktury, na nieprzewidziane sytuacje kryzysowe.
3. Przygotowanie terenów inwestycyjnych i zapewnienie infrastruktury biznesowej lub poprawa infrastruktury istniejących terenów, w powiązaniu z innymi projektami inwestycyjnymi.

Wsparcie w ramach typu 1 ukierunkowane zostanie w szczególności na działania dotyczące:

- a) budowy i rozwoju infrastruktury turystycznej i zagospodarowania turystycznego, w tym:
- zbiorniki wodne, kąpieliska, plaże, pomosty, mola, przystanie wodne,
  - bulwary, promenady,
  - zintegrowane szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe, ścieżki edukacyjne,
  - punkty widokowe, wieże widokowe,
  - szlaki narciarskie, spływy kajakowe, itp.,
  - wsparcia rozwoju centrów/ punktów informacji kulturalnej oraz turystycznej,
  - renowacji, modernizacji, ochrony i rozwoju infrastruktury zabytkowej w celu podniesienia jej atrakcyjności turystycznej,
  - rewitalizacja dolin rzecznych i zbiorników wodnych celem rozwoju turystyki i tworzenia miejsc wypoczynku na tych obszarach wraz zapewnieniem dostępności obiektów, w tym dla osób z niepełnosprawnościami,
- b) obiektów dziedzictwa naturalnego wraz z zagospodarowaniem terenów wokół (m.in. mała architektura, tereny zielone, ścieżki piesze i pieszo-rowerowe), tj. m.in.:
- odbudowa, modernizacja i wyposażenie obiektów dziedzictwa naturalnego wraz z wyposażeniem oraz budowa lub remont towarzyszącej infrastruktury oraz zagospodarowanie terenów wokół obiektów dziedzictwa naturalnego,
  - kompleksowe zagospodarowanie terenów zielonych - tworzenie nowych „zielonych” miejsc wypoczynku dla mieszkańców,
  - wsparcie projektów z zakresu zagospodarowania terenów zielonych, ochrony dziedzictwa naturalnego i rozwoju turystyki na obszarze uzdrowisk.
- c) tworzenia sieciowych produktów turystycznych,
- d) dywersyfikacji produktów turystycznych, zrównoważonej turystyki mające na celu zwiększanie zatrudnienia i stworzenie wysokiej jakości miejsc pracy.
- e) rozwoju infrastruktury publicznej w celu poprawy wykorzystania walorów gminy uzdrowskiej.

Wsparcie w ramach typu 3 ukierunkowane zostanie w szczególności na działania obejmujące:

- a) uzbrojenie w media (infrastruktura wodno-kanalizacyjna, telekomunikacyjna, energetyczna, gazowa, ciepłownicza),
- b) budowę, modernizację, adaptację budynków na cele gospodarcze,
- c) budowę lub modernizację wewnętrznego układu komunikacyjnego –wyłącznie jako element projektu,
- d) prace studyjno-koncepcyjne i badania geotechniczne – wyłącznie jako element projektu

Działanie FELU.11.03 Ochrona dziedzictwa kulturowego obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Typy projektów: 1. Ochrona, rozwój i promowanie materialnego i niematerialnego dziedzictwa

kulturowego i usług w dziedzinie kultury.

Działanie FELU.11.05 Ochrona dziedzictwa naturalnego, bezpieczeństwo i rozwój zrównoważonej turystyki obszarów innych niż miejskie

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Typy projektów:

1. Rozwój obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, jak też opartych o właściwości uzdrowskie i walory kulturowe (poza obszarami Natura 2000) stanowiące o ich potencjale, w tym m.in. o wysokiej atrakcyjności turystycznej.
2. Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych, tj. w szczególności: zwiększanie odporności lokalnej gospodarki, w tym infrastruktury, na nieprzewidziane sytuacje kryzysowe.

3. Rozwój infrastruktury i wyposażenia podmiotów świadczących usługi sanatoryjne i/lub uzdrowiskowe na terenie gmin uzdrowiskowych oraz obszarów ochrony uzdrowiskowej.
4. Przygotowanie terenów inwestycyjnych i zapewnienie infrastruktury biznesowej lub poprawa infrastruktury istniejących terenów w powiązaniu z innymi projektami inwestycyjnymi.

Rządowy Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030

Źródło finansowania : środki krajowe

Priorytet 1 Mikro inicjatywy

Dedykowany organizacjom małym o zasięgu lokalnym i młodym oraz grupom nieformalnym. Priorytet 1 umożliwia tego typu podmiotom otrzymanie dotacji na realizację planowanych działań i projektów.

Priorytet 2 Organizacje obywatelskie na rzecz dobra wspólnego

W ramach priorytetu wspieramy aktywność społeczną na rzecz dobra wspólnego obywateli działających w strukturach organizacji obywatelskich.

Priorytet 3 Organizacje obywatelskie w życiu publicznym

Przyczynia się do zwiększania obecności organizacji obywatelskich w życiu publicznym, w procesach kształtowania polityk publicznych i podejmowania decyzji, wspierania dialogu obywatelskiego, procesów konsultacji, tworzenia forum debaty publicznej, budowania potencjału organizacji poprzez kształtowanie wizerunku organizacji obywatelskich w przestrzeni publicznej.

Priorytet 4 Wzmocnienie kompetencji organizacji obywatelskich

Wpływa na poprawę zarządzania w organizacjach obywatelskich, budowania struktur, tworzenia i doskonalenia zasobów, tworzenia i rozwijania strategii działania organizacji, w tym strategii fundraisingowych, wypracowywania i wdrażania standardów działania organizacji, dotyczących np. zarządzania, oceny skuteczności działań organizacji, przejrzystości i otwartości, w tym upowszechniania w przystępny i przejrzysty sposób informacji o prowadzonych działaniach, kosztach i źródłach finansowania, kosztach pozyskiwania funduszy.

Rządowy Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich PROO na lata 2018-2030

Źródło finansowania : środki krajowe

Dotacje będzie można uzyskać zarówno na realizację wieloletniej strategii rozwoju organizacji, budowę kapitału żelaznego, ale także np. na zaspokojenie nagłych potrzeb w sytuacjach awaryjnych

Korpus Solidarności - Program wolontariatu długoterminowego, którego celem jest kompleksowe wsparcie rozwoju długofalowej relacji między wolontariuszem a placówką korzystającą z jego świadczeń.

Rządowy Fundusz Polski Ład „Program Inwestycji Strategicznych”

Program Inwestycji Strategicznych ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez JST. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez BGK.

Regiony Rewitalizacji 3.0 (Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027)

Program wsparcia dla gmin Regiony Rewitalizacji, realizowany w latach 2014-2020 miał na celu wzmocnienie zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych.

Program realizowany jest przez Zespoły ds. rewitalizacji funkcjonujące w Urzędach Marszałkowskich, które dzięki udzielonej dotacji ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, zapewniają wsparcie doradcze i szkoleniowe dla gmin w czterech modułach tematycznych:

- dostępność w rewitalizacji – wzmocnienie zdolności samorządów do uwzględniania problematyki dostępności zarówno w programowaniu strategicznym (w tym w strategach rozwoju, programach rewitalizacji), planowaniu przestrzennym, jak i w przygotowywaniu i realizacji konkretnych projektów (w tym rewitalizacyjnych), zgodnie ze standardami określonymi w Programie Dostępność Plus 2018-2025;
- zarządzanie rewitalizacją i włączenie społeczności lokalnej we wdrażanie programów rewitalizacji – wzmocnienie kompetencji samorządów w zakresie uspołeczniania procesu rewitalizacji poprzez m.in. tworzenie systemowych mechanizmów wzmacniania wspólnot lokalnych i partycypacji społecznej w kształtowaniu przestrzeni publicznej, a także wzmocnienie zdolności gmin do dywersyfikacji źródeł finansowania działań rewitalizacyjnych, tj. większe zaangażowanie inwestorów prywatnych, wspólnot/ spółdzielni mieszkaniowych i TBS-ów oraz NGO-sów w realizację programów rewitalizacji;
- wykorzystanie narzędzi wynikających z ustawy o rewitalizacji – podniesienie świadomości samorządów i wzmocnienie zdolności gmin do stosowania ustawowych narzędzi rewitalizacyjnych (gminny program rewitalizacji, Komitet Rewitalizacji, Specjalna Strefa Rewitalizacji, miejscowy plan rewitalizacji);
- monitoring i ewaluacja działań rewitalizacyjnych – wzmocnienie zdolności gmin do tworzenia efektywnych systemów monitorowania rozwoju lokalnego (na poziomie gminnym i uwzględniającym różnicowanie wewnętrzne gminy), w tym monitorowania i ewaluacji programów rewitalizacji.

W okresie programowania 2021-2027 w ramach Programu planuje się organizację konkursów na mikrogranty.

ŚRODKI PRYWATNE

Możliwość zaangażowania środków pochodzących z sektora biznesu czy osób fizycznych uzależnione jest od wielu czynników zewnętrznych i wewnętrznych, np. dostępności środków w ramach programów pomocowych, kondycji finansowej. Zaangażowanie środków pochodzących z sektora biznesu może mieć różnorodną formę określoną w możliwościach prawnych. Środki pochodzące i/lub pozyskane przez organizacje pozarządowe mogą stanowić istotne dopełnienie działań podejmowanych na obszarze rewitalizacji, co wymaga włączenia przedstawicieli lokalnych organizacji.

Inne środki publiczne to m.in. fundusze celowe, kredyty, pożyczki, obligacje komunalne i inne narzędzia i instrumenty finansowe kierowane do JST.

Szacunkowe ramy finansowe GPR zawierają przedsięwzięcia realizowane do końca obowiązywania dokumentu GPR. Wartość podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, dla których oszacowano wstępne koszty kształtuje się na poziomie ok. 53 mln zł, zaś uzupełniających na poziomie ok. 16,5 mln zł. Część z przedsięwzięć stanowią wstępne projekty koncepcyjne opracowane na etapie sporządzania projektu GPR, dlatego też na chwilę obecną, brak jest możliwości oszacowania kosztów realizacji tych zadań.

Tabela 3 Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2023-2027 z perspektywą do roku 2033

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Planowany termin realizacji							Potencjalne źródła finansowania			kwota
		2017-2023	2024-2026	2027	2028	2029	2030	2031-2033	publiczne	prywatne	zewnątrzne (w tym unijne)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Przedsięwzięcia podstawowe												
1	Strefa rekreacji w Nowodworze - Piaski (etap I)											3 747 085,00
1	Strefa rekreacji w Nowodworze - Piaski (etap II i III)											Z uwagi, iż projekt jest na etapie wstępnego planowania (zarysowania koncepcji), na chwilę obecną nie jest możliwe oszacowanie kosztów realizacji zadania
2	Przebudowa i modernizacja budynku świetlicy dla stworzenia przyjaznego miejsca spotkań społeczności lokalnej wraz z zagospodarowaniem otoczenia obiektu											Z uwagi, iż projekt jest na etapie wstępnego planowania (zarysowania koncepcji), na chwilę obecną nie jest możliwe oszacowanie kosztów realizacji zadania
3	Budowa dróg gminnych w Skrobowie-Kolonii i Skrobowie, gm. Lubartów											Z uwagi, iż projekt jest na etapie wstępnego planowania (zarysowania koncepcji), na chwilę obecną nie jest możliwe oszacowanie kosztów realizacji zadania

4	Budowa ścieżek rowerowych - Annobór, Brzeziny, Nowodwór, Skrobów, Wola Lisowska, Wola Mieczysławska											Z uwagi, iż projekt jest na etapie wstępnego planowania (zarysowania koncepcji), na chwilę obecną nie jest możliwe oszacowanie kosztów realizacji zadania
5	Funkcjonowanie świetlicy środowiskowej w budynku Szkoły Podstawowej											Z uwagi, iż projekt jest na etapie wstępnego planowania (zarysowania koncepcji), na chwilę obecną nie jest możliwe oszacowanie kosztów realizacji zadania
6	EKO - ZDROWO I SPORTOWO											100 000,00
7	Budowa boiska szkolnego przy Szkole Podstawowej w Brzezinach											900 000,00
8	Budowa dostępnego placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Brzezinach											100 000,00
9	Aktywizacja społeczna osób starszych											Z uwagi, iż projekt jest na etapie wstępnego planowania (zarysowania koncepcji), na chwilę obecną nie jest możliwe oszacowanie kosztów realizacji zadania
10	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków											1 700 000,00
11	Rozbudowa i modernizacja Oczyszczalni Ścieków w m. Skrobów – Kolonia, Gmina Lubartów											14 500 000,00
12	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Skrobów i Skrobów-Kolonia oraz sieci wodociągowej na terenie gm. Lubartów wraz z rozbudową ujęcia wody w m. Wandzin											16 385 603,00

[illegible]

MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

Jednym z niezbędnych elementów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033 jest proces włączenia społeczności lokalnej w proces rewitalizacji. Partycypacja społeczna została wpisana w proces rewitalizacji gminy Lubartów jako fundament działań na różnych jego etapach, tj. diagnozowanie, programowanie, wdrażanie (w tym finansowanie), monitorowanie i ewaluacja. Takie podejście ma na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców o partycypacyjnym współdecydowaniu o obszarze objętym Programem. Ponadto realizuje zasadę partnerstwa polegającą na łączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności i przedsiębiorców, a także ekspertów) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu, także z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć. Opiera się ona na założeniu, że opinia środowiska lokalnego jest najważniejszym elementem tworzenia dokumentu, który ma stanowić narzędzie do projektowania konkretnych zadań podejmowanych w celu rozwiązywania problemów i eliminacji niepożądanych zjawisk, a tym samym podnoszących jakość życia mieszkańców terenu zdegradowanego. Proces diagnozowania sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy Lubartów oraz społecznego odbioru zagadnień objętych sytuacją kryzysową odbywał się metodą partycypacyjną, której idea jest włączanie mieszkańców i partnerów społecznych w przebieg wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a także przedsięwzięć i aktywności, które powinny przyczynić się do poprawy sytuacji na wyznaczonych podczas konsultacji obszarach. Twórcy dokumentu tzn. samorząd gminy, uczestnicy oraz moderatorzy procesu od samego początku kładli nacisk na wagę rozwiązań organizacyjnych oraz potrzebę zmiany społecznej świadomości w zakresie szukania innych rozwiązań problemów na obszarze kryzysowym, poza tworzeniem na nich kolejnych, nowych inwestycji. Warunkiem dobrej dyskusji jest świadomość społeczeństwa o rewitalizacji, o jej znaczeniu i efektach. Dlatego wiele uwagi poświęcono na dotarcie do społecznej świadomości mieszkańców gminy i dostarczenie im informacji o zaletach rewitalizacji i procesach towarzyszących wyprowadzaniu poszczególnych miejsc z sytuacji kryzysowej. Dzięki wykorzystaniu różnych metod i dotarciu do szerokiego grona interesariuszy (dzięki wykorzystaniu różnego rodzaju środków przekazu: strony internetowej, zaproszenia, tablica ogłoszeń Urzędu) ustalenia i wypracowane rozwiązania nie prowadzą do uprzywilejowania części społeczności lokalnej kosztem innych interesariuszy.

Szerokie upowszechnienie informacji o rewitalizacji i partycypacyjny model opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji będzie się przekształcał w partycypacyjny model wdrażania, a wokół grupy uczestniczącej w pracach nad dokumentem będą pojawiały się kolejne podmioty lokalne angażujące się w działania rewitalizacyjne. Ostatnim etapem były szerokie konsultacje dotyczące listy działań i projektów rewitalizacyjnych. Moderatorom procesu chodziło o to, by w maksymalnie dużym stopniu zaangażować lokalną społeczność w proces współdecydowania o kierunkach podejmowanych działań. Z tego względu zdecydowano się na zamieszczenie na specjalnym formularzu wstępnej listy zadań rewitalizacyjnych z prośbą o:

- wskazanie 5 zadań priorytetowych dla rozwiązania zdiagnozowanych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych;

- wskazania zadań dodatkowych, ważnych z punktu widzenia respondenta, a nieuwjętych na wstępnej liście.

Działanie to miało na celu zaangażowanie lokalnej społeczności w proces współdecydowania o wyborze najważniejszych zadań i projektów, które będą w jak największym stopniu odpowiadać na społeczne zapotrzebowanie i wpływać na poprawę sytuacji na obszarach uznanych za wymagające rewitalizacji. W ten sposób opracowano listę działań i projektów rewitalizacyjnych, które udało się – w drodze konsultacji – ułożyć w sposób obrazujący priorytety i oczekiwania lokalnej społeczności gminy Lubartów. Podobnie w ten sposób zdefiniowano wizję rewitalizacji, cele strategiczne i wiodące kierunki interwencji, które wynikają ze wszystkich wcześniejszych etapów konsultacji społecznych i są ujęte w formie ostatecznej listy projektów rewitalizacyjnych. W trakcie warsztatów udało się także opracować założenia wiodących projektów rewitalizacyjnych i przekazać je pracownikom Urzędu Gminy w Lubartowie do dalszego (formalnego) opracowania tak, aby mogły być wdrożone w życie w najbliższym czasie (z uwzględnieniem posiadanych środków finansowych).

Tak, jak wcześniej wskazano, partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji gminy Lubartów na każdym etapie tego procesu (opracowania, wdrażania, monitorowania i aktualizacji GPR). W poniższej tabeli zestawiono metody partycypacyjne wykorzystane podczas tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033.

Tabela 4 Zestawienie spotkań i innych metod partycypacji społecznej oraz formy informowania społeczności lokalnej o aktualizacji programu

Nazwa metody	Podstawowe informacje o jej przeprowadzeniu	Efekty
OBWIESZCZENIE w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017–2023	16 maja 2023 roku Wójt Gminy Lubartów opublikował w Biuletynie Informacji Publicznej Obwieszczenie w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017–2023 po przyjęciu przez Radę Gminy Lubartów Uchwały nr XXX/240/22 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017–2023” z dnia 31 marca 2022 roku	
Zaproszenie do współpracy przy opracowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych	Zaproszenie opublikowano w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Lubartów w dniu 2023-05-16	- w terminie do dnia 7 czerwca 2023 r. nie wpłynęła żadna odpowiedź na zaproszenie do współpracy przy opracowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych
Posiedzenie Komisji Budżetowej Rady Gminy Lubartów	W dniu 3 listopada 2023 roku, na Komisji Budżetowej Rady Gminy Lubartów zaprezentowano listę przedsięwzięć ujętych w Programie Rewitalizacji (aktualizacji), poinformowano o terminie i formach konsultacji	- w trakcie dyskusji poproszono radnych o zgłaszanie w trakcie konsultacji nowych przedsięwzięć, zwłaszcza ze strony społecznej (kontakt ze społecznościami lokalnymi i zachęcanie do udziału w konsultacjach aktualizacji programu.

Gminny Program Rewitalizacji gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033

Zarządzenie Wójta Gminy o konsultacjach społecznych projektu aktualizacji GPR	Zarządzenie z dnia 7 listopada 2023 roku	
Konsultacje społeczne projektu aktualizacji GPR Gminy Lubartów na lata 2017– 2030 z perspektywą do roku 2033	Termin konsultacji, zgodnie z zarządzeniem przeprowadzono w dniach 7 listopada 2023 roku – 12 grudnia 2023 roku.	
Spotkanie konsultacyjne	27 listopada 2023 rok, g. 15.00, siedziba Urzędu Gminy	
Debaty on-line z mieszkańcami poszczególnych podobszarów rewitalizacji	debaty online (link do spotkania: https://meet.google.com/cpn-tikg-jmd), w terminach: 28.11.2023 – Podobszar I: Brzeziny, Wola Lisowska, Wola Mieczysławska, Skrobów, 29.11.2023 – Podobszar II: Nowodwór, Nowodwór-Piaski, 30.11.2023 – Podobszar III – Annobór	
Ankieta konsultacyjna		
Formularz zgłaszania uwag		
Raport podsumowujący przebieg konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017– 2030 z perspektywą do roku 2033		

Proces partycypacji społecznej obejmuje również fazę realizacji, monitoringu i aktualizacji GPR (do 2033 r.). Proces partycypacji sprzyja inicjatywom oddolnym mieszkańców i włączaniu się w realizację zidentyfikowanych projektów rewitalizacyjnych. Konieczne jest także podejmowanie stałych działań mających na celu informowanie interesariuszy o zrealizowanych działaniach, w tym wynikach przeprowadzonych analiz oraz konsultacji, opracowanych planów i wizualizacji przestrzennych, harmonogramu realizacji projektów i monitoringu procesu. Poniżej zestawienie działań informacyjnych przeprowadzonych w trakcie opracowywania Programu Rewitalizacji.

Tabela 5 Działania informacyjne

Działanie informacyjne	Grupa interesariuszy	Etap realizacji GPR
Informacja na stronach internetowych (strona nt. rewitalizacji i strona główna Urzędu Gminy),	osoby starsze; młodzież; osoby pracujące; osoby bezrobotne; podmioty publiczne i prywatne; organizacje pozarządowe	Na każdym etapie prac nad dokumentem

tablica Urzędu Gminy;	osoby starsze; młodzież; osoby pracujące; osoby bezrobotne; podmioty publiczne i prywatne; organizacje pozarządowe	Na każdym etapie prac nad dokumentem
tablica ogłoszeń sołectw wskazanych jako obszary rewitalizacji	osoby starsze; młodzież; osoby pracujące; osoby bezrobotne; podmioty publiczne i prywatne; organizacje pozarządowe	Na każdym etapie prac nad dokumentem

SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA) PROGRAMU REWITALIZACJI

SYSTEM INSTYTUCJONALNY W PROCESIE REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze operacyjnym, wpisując się w system zarządzania rozwojem lokalnym Gminy Lubartów i stanowi jeden z istotnych elementów procesu zarządzania sprawami publicznymi w gminie. W związku z tym wymaga zintegrowanego systemu wdrażania, który zapewni efektywne łączenie różnych źródeł finansowania projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz współpracy podmiotów, instytucji i lokalnej społeczności zaangażowanych w cały proces rewitalizacji.

Na czas opracowywania GPR, pracownicy Urzędu Gminy w ramach obowiązków służbowych współpracowali z ekspertami zewnętrznymi i udostępniali materiały diagnostyczne niezbędne do sporządzania dokumentu, również zgłaszali propozycje projektów oraz weryfikowali opracowany projekt dokumentu GPR.

W procesie wdrażania uczestniczyć będzie szeroki krąg interesariuszy. W ramach zarządzania działaniami, zaprojektowanymi w Programie, zostanie powołany przez Wójta Gminy Lubartów zespół programowo-doradczy, tj. Komitet Rewitalizacji – podmiot zarządzający GPR. Komitet Rewitalizacji będzie ciałem doradczym i opiniotwórczym Wójta Gminy Lubartów w zakresie rewitalizacji. Zakłada się, że będą to pracownicy Urzędu Gminy współpracujący we wcześniejszych etapach nad GPR, mający duże doświadczenie w realizacji projektów inwestycyjnych i nieinwestycyjnych oraz w zarządzaniu przestrzenią publiczną, jak i doświadczenie we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Ponadto instytucjami wspomagającymi powinny być jednostki organizacyjne Urzędu Gminy (m.in. Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Biblioteka Publiczna i inne). Szczególną rolę we wdrażaniu GPR przypisuje się Radnym Gminy oraz sołtysom, ponieważ to oni jako przedstawiciele społeczności lokalnej znający najważniejsze problemy i potrzeby mieszkańców będą wspierać wszystkie działania mające na celu poprawę jakości życia i wzmocnienie kapitału ludzkiego na obszarze gminy.

Do głównych kompetencji Komitetu Rewitalizacji nadzorowanego przez Wójta Gminy Lubartów należeć będzie:

- Koordynacja wdrażania poszczególnych zadań w całym okresie realizacji GPR;
- Przeprowadzanie monitoringu wdrażania GPR (zbieranie danych dotyczących postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych);
- Przygotowywanie raportów ewaluacyjnych nt. wdrażania GPR;

- Przyjmowanie i weryfikacja wniosków od podmiotów zgłaszających udział w programie oraz planowanie kolejnych działań w ramach programu;
- Prowadzenie konsultacji społecznych mających na celu włączenie wszystkich interesariuszy w proces rewitalizacji;
- Prowadzenie działań informacyjnych i publikacja informacji na temat realizacji programu.

Komitet Rewitalizacji powinien odbywać cykliczne spotkania, w trakcie których omawiane będą poszczególne etapy prac nad wdrażaniem Programu rewitalizacji. Pracę Komitetu wspomagać będzie Urząd Gminy, w szczególności poprzez zapewnienie miejsc do spotkań oraz przygotowanie stosownych informacji, w szczególności o charakterze monitorującym (wskaźniki produktu, rezultatu) jak też ewaluacyjnym. Istotną rolą Komitetu będzie przekazywanie informacji uzyskanych w trakcie spotkań środowiskom, które reprezentuje i odwrotnie, przekazywanie Wójtowi Gminy oczekiwań i opinii tych środowisk. Zakłada się więc, że Komitet Rewitalizacji będzie swoistym łącznikiem pomiędzy Wójtem Gminy, a interesariuszami rewitalizacji.

ZARZĄDZANIE PROCESEM REWITALIZACJI (SYSTEM WDRAŻANIA I MONITORINGU)

Podmiotem odpowiedzialnym za nadzór oraz podejmowanie decyzji w zakresie rewitalizacji będzie Komitet Rewitalizacji. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji (w tym koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Lubartów) zapewniające wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli, określi w drodze uchwały Rada Gminy przed uchwaleniem Gminnego Projektu Rewitalizacji bądź też w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Podjęcie przedmiotowej uchwały poprzedzone zostanie konsultacjami społecznymi. Po przyjęciu uchwały, poszczególni członkowie Komitetu Rewitalizacji niezwłocznie zostaną powołani przez Wójta Gminy Lubartów. W skład Komitetu Rewitalizacji mogą zostać powołani m.in: reprezentanci Wójta Gminy, w tym Przewodniczący oraz Sekretarz Komitetu; reprezentanci Rady Gminy; reprezentanci organizacji społecznych oraz reprezentanci lokalnych przedsiębiorców. Zadania Komitetu Rewitalizacji obejmować będą m.in.:

- koordynowanie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie przestrzegania zasad wdrożenia zarówno o charakterze wewnętrznym, przyjętym w uchwale Rady Gminy, jak i zewnętrznym, związanym z finansowaniem projektów rewitalizacyjnych ze środków unijnych,
- opiniowanie propozycji zmian przedstawianych przez Wójta Radzie Gminy w zakresie Gminnego Programu Rewitalizacji,
- planowanie zmian w oparciu o elastyczność programu oraz możliwość pojawienia się nowych partnerów zainteresowanych nowymi projektami rewitalizacyjnymi
- opiniowanie wniosków przedkładanych przez beneficjentów/partnerów realizujących określone projekty rewitalizacyjne,
- promowanie działań rewitalizacyjnych i rozwijanie komunikacji społecznej w sektorach: publicznym, społecznym i gospodarczym, celem rozszerzania partnerstwa i partycypacji społecznej,
- współpraca z Wójtem w zakresie monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.

Komitet Rewitalizacji jako koordynator i inicjator współpracy pomiędzy interesariuszami z obszaru poddawanego rewitalizacji odpowiedzialny będzie za zapewnienie partycypacji społecznej w zakresie projektów rewitalizacyjnych. Pozwoli to społeczności lokalnej na aktywny udział w kształtowaniu przestrzeni wokół siebie, a także działanie na rzecz własnych

interesów. Ponadto społeczność lokalna jest w stanie dostarczyć istotnych i rzetelnych informacji nt. potrzeb i problemów na obszarze, które są trudne lub wręcz niemożliwe do wychwycenia podczas przeprowadzania wstępnych analiz. Należy zatem umożliwić wymianę informacji i dyskusję o tym, jaki kształt powinna przybrać rewitalizacja. W dialogu powinno uczestniczyć jak najwięcej podmiotów zainteresowanych udziałem w Programie: organizacje pożytku publicznego, stowarzyszenia, przedsiębiorcy, spółdzielnie, mieszkańcy Gminy Lubartów. Instrumentami służącymi do promowania działań rewitalizacyjnych będą m. in.

- zebrania w poszczególnych sołectwach, zwłaszcza z mieszkańcami obszarów rewitalizowanych;
- informacje o realizowanych bądź zakończonych projektach rewitalizacyjnych przekazywane za pośrednictwem tablic ogłoszeń oraz strony internetowej gminy Lubartów,
- spotkania, warsztaty, konsultacje projektów z potencjalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi,
- informatory, ulotki, informacje w prasie,
- poczta elektroniczna,

Zarządzanie rewitalizacją jest procesem, który wdrażany będzie zgodnie z logiką realizacji polityk publicznych – w tym wypadku polityki rewitalizacji stanowiącej istotny wymiar polityki rozwoju lokalnego. Jednocześnie trzeba podkreślić, iż wskazana polityka rewitalizacji obszarów zdegradowanych ma charakter horyzontalny, co przejawia się w jej ponadsektorowości – dotyczy zarówno kwestii społecznych, przestrzennych, technicznych, jak i środowiskowych. Logika interwencji publicznej, zmierzająca do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych, o szczególnej kumulacji negatywnych zjawisk, z sytuacji kryzysowej obejmuje, zgodnie z art. 5 ustawy rewitalizacyjnej, następujące etapy: przygotowanie rewitalizacji (etap 1), prowadzenie rewitalizacji (etap 2), ocenę rewitalizacji (etap 3).

Realizacja poszczególnych (dotychczasowych) etapów rewitalizacji w Gminie Lubartów wiązała się z podejmowaniem szeregu działań mających na celu właściwą identyfikację problemów oraz środków zaradczych, które będą owe problemy niwelowały.

Etap pierwszy

Główne działania jakie zostały podjęte w ramach tego etapu związane były z właściwym rozpoznaniem sytuacji problemowej, występujących potrzeb (diagnozowanie) oraz ich osadzeniem przestrzennym. Ten pakiet działań pozwolił dokonać właściwej delimitacji obszarów zdegradowanych oraz tych, które zostaną poddane rewitalizacji, tak aby interwencja publiczna była kierowana do właściwych środowisk z uwzględnieniem ich rozmieszczenia przestrzennego. Na tym etapie dokonano także pogłębionej analizy występujących problemów. Interesariusze obszaru rewitalizacji (rozumiani zarówno jako podmioty/osoby realizujące w przyszłości przedsięwzięcia rewitalizacyjne, jak i jako beneficjenci tych przedsięwzięć), zostali włączeni na wskazanym etapie z wykorzystaniem form odpowiadających szerokiej partycypacji społecznej, poprzez udział w konsultacjach społecznych oraz warsztacie poświęconym pogłębionej analizie problemów i potrzeb interesariuszy rewitalizacji. Uczestnicy zaproponowanych form partycypacji społecznej współdecydowali o uwzględnianych w diagnozie i delimitacji problemach i potrzebach. Mieli także wpływ na delimitację obszaru zdegradowanego i rewitalizacji poprzez zgłaszanie wniosków i propozycji zmian. Przeprowadzona ankietyzacja pomogła określić skalę problemów. Znajomość problemów i potrzeb oraz grup docelowych dała podstawę do formułowania wizji i celów rewitalizacji, które znalazły swoje odzwierciedlenie

w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych (programowanie rewitalizacji). Równie istotne na tym etapie było określenie ram organizacyjnych oraz finansowych, które przyczynią się do sprawności realizacji rewitalizacji. Materialnym efektem wskazanego pakietu działań jest opracowanie oraz uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji. Na tym etapie wykorzystano liczne formy szerokiej partycypacji społecznej. Interesariusze rewitalizacji mieli okazję aktywnie kształtować opracowany GPR, czyli:

- ⇒ sformułować założenia do wizji rewitalizacji (warsztat rewitalizacyjny);
- ⇒ określić cele rewitalizacji oraz kierunki działania (warsztat rewitalizacyjny);
- ⇒ zaproponować katalog przedsięwzięć rewitalizacyjnych („fiszka projektowa”);
- ⇒ odnieść się do projektu GPR (np. złożyć wnioski, uwagi zapytania) – zamieszczonych tam celów, kierunków działania oraz przedsięwzięć (konsultacje społeczne, spacer studyjne, spotkania konsultacyjne, ankietyzacja mieszkańców).

Etap drugi

Istotnym 2 etapem realizacji rewitalizacji będzie wdrażanie przyjętych założeń (celów, kierunków działania, przedsięwzięć). Na tym etapie szczególną rolę do odegrania mają wnioskodawcy, którzy będą realizować przedsięwzięcia bezpośrednio wpisane do GPR i/lub komplementarne z jego założeniami. Niezbędnym działaniem uzupełniającym, prowadzonym przez operatora rewitalizacji oraz właściwe merytorycznie podmioty, będzie polityka informacyjna oraz aktywizacja interesariuszy rewitalizacji. Ta ostatnia, rozumiana jako działania animacyjne ukierunkowane na podnoszenie zaangażowania zarówno wnioskodawców/potencjalnych wnioskodawców, jak i beneficjentów. W ramach opisywanego etapu niezbędne będzie prowadzenie monitoringu postępów rewitalizacji (osiągania zakładanych celów i kierunków działania oraz opisujących je wskaźników). Informacje płynące z monitoringu, będące efektem prowadzonych prac analitycznych z wykorzystaniem narzędzi właściwych do prowadzenia badań nad wdrażaniem polityk publicznych, ukazywały będą postępy rewitalizacji, bądź też identyfikowały przeszkody w implementacji. Monitoring GPR będzie realizowany w cyklu co najmniej trzyletnim. Wdrażanie GPR będzie miało charakter partycypacyjny. Także ankietyzacja interesariuszy prowadzona w ramach tego etapu przysłuży się lepszemu organizowaniu systemu wdrażania rewitalizacji. Szerokiej partycypacji przysłużą się także mechanizmy włączania mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji, które będą oddziaływały zarówno na poziomie informacyjno - edukacyjnym (np. aktywna polityka informacyjna, wsparcie nawiązywania partnerstw projektowych), na poziomie oddziaływania instytucjonalnego (np. roczne programy współpracy z organizacjami pozarządowymi, inicjatywa lokalna) czy w sposób bezpośredni, polegający na realizacji projektów (np. w ramach inicjatywy lokalnej) czy poprzez realny wpływ na władze lokalne (np. budżet partycypacyjny).

Etap trzeci

Trzeci etap wdrażania GPR to przede wszystkim prowadzenie stałego monitoringu i ewaluacji realizowanych przedsięwzięć oraz analiza ich wpływu na otoczenie (efekty ich realizacji). Monitoring, jako zbiór określonych czynności będzie stanowił element etapu 2 rewitalizacji. Z drugiej jednak strony, efektem prowadzonego monitoringu będzie raportowanie rewitalizacji w cyklu co najmniej trzyletnim, co przyczyni się do oceny rewitalizacji. Proces monitoringu będzie miał charakter partycypacyjny, także w kontekście dokonywania oceny rewitalizacji. W sytuacji wystąpienia istotnych zmian w otoczeniu gminy, jak i postępów wdrażania GPR, skutkujących modyfikacją celów rewitalizacji czy innymi

Gminny Program Rewitalizacji gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033

istotnymi odstępstwami od obecnego kształtu programu, przeprowadzona będzie ewaluacja ex-post. Ocena ta będzie zasilona informacjami pochodzącymi od interesariuszy rewitalizacji (ankietyzacja interesariuszy), co przyczyni się do uspołecznienia wskazanego etapu z uwzględnieniem form szerokiej partycypacji społecznej. Szczegółowe wytyczne dotyczące monitoringu oraz oceny (ewaluacji) znajdują się w kolejnym rozdziale GPR.

SYSTEM BUDOWANIA I WSPIERANIA PARTNERSTWA

Dla powodzenia wdrożenia programu rewitalizacji należy przyjąć tzw. zasadę partnerstwa, czyli współpracy poszczególnych aktorów rozwoju (instytucji samorządowych, organizacji społecznych, przedstawicieli mieszkańców, przedsiębiorców) oraz zasadę partycypacji społecznej, zakładającą na prowadzenie dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami na terenie gminy Lubartów, w zakresie wdrażania programu rewitalizacji.

Współpraca podmiotów powinna dotyczyć w szczególności:

- ❖ prowadzenia dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami w zakresie przedsięwzięć rewitalizacyjnych i ich komplementarności;
- ❖ budowy trwałej sieci partnerstwa na rzecz rozwoju gminy Lubartów, a tym samym zapewnienia kompleksowego podejścia do rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w programie rewitalizacji;
- ❖ kojarzenia partnerów do wspólnych przedsięwzięć oraz projektów, poprzez tworzenie płaszczyzny i podstaw wymiany pomysłów, potencjału i potrzeb,
- ❖ poprawy skuteczności działania tych podmiotów poprzez wymianę doświadczeń i informacji o trendach/pomysłach rozwojowych,
- ❖ prowadzenia badań i analiz w zakresie zmian społeczno-gospodarczych w gminie, które są rezultatem prowadzonych działań rewitalizacyjnych;
- ❖ współdziałania w zakresie doboru rozwiązań zapobiegających sytuacjom kryzysowym o charakterze społeczno-gospodarczym,
- ❖ tworzenia warunków sprzyjających wdrażaniu programu rewitalizacji,
- ❖ wdrażania programu rewitalizacji.

Określenie zasad i sposobów współuczestnictwa wszystkich interesariuszy rewitalizacji jest kluczowym elementem osiągnięcia zgodności podejmowanych działań z zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami społeczności lokalnej na etapie konsultacji społecznych. Ponadto istotne jest ograniczenie występowania potencjalnych konfliktów oraz kosztów ich rozwiązywania, co jest podstawą do tworzenia współczesnych form samoświadomości społecznej. Współpraca międzysektorowa, podczas wdrażania GPR, odbywać się będzie w kilku zintegrowanych wymiarach:

- ❖ *merytorycznym* – poprzez współuczestnictwo w podejmowaniu decyzji i rozwiązywaniu problemów przy wdrażaniu GPR; podmiot wykonawczy cyklicznie będzie organizował spotkania z przedstawicielami sektora gospodarczego i społecznego;
- ❖ *organizacyjnym* – poprzez angażowanie zasobów i kompetencji charakterystycznych dla danego sektora i wzajemnym ich uzupełnianiu podczas realizacji wspólnych projektów;
- ❖ *finansowym* – poprzez współudział finansowy partnerów i zapewnienie wkładu własnego (w przypadku projektu partnerskiego, w tym wykorzystanie koncepcji partnerstwa publiczno-prywatnego).

Inicjatorem przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest Wójt Gminy Lubartów wraz z Komitetem Rewitalizacji, których zadaniem jest zachęcenie do współpracy jak największej liczby partnerów. Będzie to możliwe dzięki organizacji naborów na partnera przedsięwzięcia

rewitalizacyjnego. Dodatkowo zostanie wdrożony system zachęt pozwalający na zidentyfikowanie osób zaangażowanych w życie społeczności lokalnej (tzw. lokalni liderzy) i będą w stanie pozyskać dla procesu rewitalizacji szerokie poparcie wśród interesariuszy. Partnerstwa zostaną sformalizowane stosowymi porozumieniami, umowami lub listami intencyjnymi, co pozwoli na określenie zakresu obowiązku poszczególnych partnerów i terminów wykonywanych zadań.

Współpraca pomiędzy partnerami GPR ma na celu:

- ❖ wykorzystanie potencjału organizacji i społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach jednego, spójnego projektu akceptowanego i wspieranego przez wszystkich uczestników,
- ❖ optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców,
- ❖ wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażającej się zastosowaniem nowych podejść do problemów związanych z rozwojem lokalnym.

SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ I SYSTEMU WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU PROGRAMU

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017-2023 jest dokumentem otwartym, który poddawany będzie okresowej analizie, ocenie i aktualizacji. W związku z czym niezbędne jest systematyczne zbieranie oraz analiza i wykorzystanie informacji o przebiegu wdrażania założeń GPR.

MONITOROWANIE EFEKTÓW DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

System monitorowania oraz oceny Programu rewitalizacji jest niezwykle istotny z punktu widzenia weryfikacji skuteczności podejmowanych działań, określonych w ramach celów strategicznych i szczegółowych oraz odpowiadających im kierunków działań. Monitorowanie GPR to systematyczne i ciągłe zbieranie, analiza i wykorzystywanie informacji o przebiegu wdrażania Programu na potrzeby jego zarządzania, oceny oraz podejmowania decyzji. Stąd też szczególnie ważnym elementem wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów jest umiejętne określenie systemu kontroli i monitorowania realizacji celów. Podstawowym zadaniem tego systemu jest dostarczenie bieżących informacji o tym, czy cele rewitalizacji są osiąmane oraz w jakim stopniu. Pozwoli to również na dokładne monitorowanie postępów GPR i ewentualne korygowanie niedociągnięć. Poza tym istotne jest zachowanie trwałości podejmowanych działań, a nie skupianie się na rozwiązaniach tymczasowych i nietrwałych.

Podmiotem odpowiedzialnym za nadzór nad monitoringiem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów jest Wójt Gminy. Za monitoring bezpośrednio odpowiedzialny jest Komitet Rewitalizacji składający się z pracowników Urzędu Gminy. Do obowiązków Komitetu w zakresie monitoringu GPR należy zbieranie danych obrazujących tempo i jakość wdrażania projektów/przedsięwzięć, następnie ich interpretowanie i raportowanie w postaci okresowych i końcowych sprawozdań z realizacji GPR. Okresowe sprawozdania monitoringowe będą podstawą do sporządzenia okresowych raportów ewaluacyjnych. W 2023 r. zostanie opracowane końcowe sprawozdanie monitoringowe, będące podstawą

do przeprowadzenia ewaluacji ex-post. Bardzo istotną rolę w procesie społecznego monitorowania realizacji GPR będą pełnili sołtysi sołectw, w ramach których wyznaczono obszar rewitalizacji. Sołtysi przy pomocy mieszkańców będą kontrolować realizację poszczególnych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a zatem wyznaczonych celów rewitalizacji.

Tabela 6 Tabela Wskaźniki monitoringowe wdrażana Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów

Cel strategiczny 1 Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wsparcie rozwoju zasobów ludzkich, promocję integracji i włączenia społecznego, przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym oraz wzmacnianie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej		
Cel szczegółowy	Wskaźnik rezultatu	Źródło danych
1.1. Wzmocnienie procesu integracji oraz promocja włączenia społecznego	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/nowych usług Liczba zmodernizowanych budynków	Raporty z realizacji projektów; Ankietyzacja mieszkańców
1.2. Zwiększenie aktywnego udziału seniorów w życiu społeczności lokalnej	Liczba utworzonych nowych miejsc (edukacji przedszkolnej/opieki instytucjonalnej, miejsc świadczenia usług wspierających w miejscu zamieszkania	Urząd Gminy Dokumentacja fotograficzna
Cel strategiczny 2 Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno - ekonomicznego		
Cel szczegółowy	Wskaźnik rezultatu	Źródło danych
1.1. Ożywienie lokalnej przedsiębiorczości i rozwój nowej oferty dopasowanej do potrzeb odbiorców oraz budowanie partnerstwa na rzecz rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych obszaru rewitalizacji	liczba użytkowników infrastruktury edukacyjnej pop Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu. Liczba przedsięwzięć ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach.	Raporty z realizacji projektów; Ankietyzacja mieszkańców
1.2. Podnoszenie jakości i dostępności usług wychowawczych i edukacyjnych, jako element tworzenia atrakcyjnej przestrzeni do zamieszkania	Liczba organizacji pozarządowych ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach Stopa bezrobocia Udział populacji w wieku poprodukcyjnym w populacji ogółem Saldo migracji	Urząd Gminy Dokumentacja fotograficzna
1.3. Wzmocnienie obecności kultury i wykorzystanie jej potencjału w procesie rewitalizacji		
Cel strategiczny 3 Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Lubartów		
Cel szczegółowy	Wskaźnik rezultatu	Źródło danych
1.1. Kształtowanie atrakcyjnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych, służących zaspokojeniu potrzeb mieszkańców oraz poprawa jakości środowiska	Liczba ludności korzystających z efektów realizacji projektów i przedsięwzięć Liczba nowoutworzonych miejsc pracy przy zastosowaniu klauzul społecznych podczas ogłaszania przetargów na roboty przy obiekcie co	Raporty z realizacji projektów; Ankietyzacja mieszkańców
Gminny Program Rewitalizacji gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033		

3.2. Poprawa jakości życia na obszarach rewitalizowanych	będzie stwarzać możliwość zatrudnienia osób bezrobotnych z terenu gminy Lubartów w firmach wyłonionych w przetargu. Liczba obiektów kubaturowych, w których zmodernizowano/zainstalowano źródła ciepła/przyłącza wod-kan Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach Liczba organizacji pozarządowych ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	Urząd Gminy
--	---	-------------

Monitoring i ewaluacja powinny wykorzystywać możliwie wiele trafnych i stosunkowo łatwo dostępnych wskaźników sytuacji gminy. W procesie monitoringu i ewaluacji należy poddawać ocenie również użyteczność zaproponowanych wskaźników (wartość informacyjną). Wskaźniki o stosunkowo niskiej wartości informacyjnej należy usuwać, a w razie potrzeby katalog wskaźników uzupełniać nowymi. Wskaźniki te dotyczą obszaru rewitalizowanego oraz odnoszą się również do wielkości dla całej gminy. Poniższa lista obejmuje wskaźniki ze wszystkich sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. Należy pamiętać również, że każdy z projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapisanych w niniejszym programie, szczególnie znajdujących się na liście projektów podstawowych, zawiera swój szczegółowy zestaw wskaźników realizacji.

Tabela 7 Lista rekomendowanych wskaźników w procesie monitoringu i ewaluacji wdrażania GPR

Sfera	Wskaźnik delimitacyjny
Sfera społeczna	Gęstość zaludnienia [os/km ²]
	Procentowy i liczbowy udział osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogółu mieszkańców gminy w gminie i na obszarze rewitalizowanym
	Liczba osób bezrobotnych (ogółem, podział na płeć, uprawnionych do zasiłku, długotrwale bezrobotnych)
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w% w gminie i na obszarze rewitalizowanym
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ogółem na 100 mieszkańców
	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców
	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych
	Liczba imprez publicznych zorganizowanych na obszarze rewitalizowanym dla mieszkańców, w tym dla dzieci, młodzieży i seniorów
	Liczba „Niebieskich kart” (rodzin patologicznych, w których występuje przemoc) na 100 mieszkańców
Sfera gospodarcza	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
	Liczba podmiotów wyrejestrowanych na 100 mieszkańców
	Liczba osób fizycznych, które rozpoczęły działalność gospodarczą (ze środków PUP i ogółem w gminie)
Sfera środowiskowa	Ilość odpadów zawierających wyroby azbestowe do unieszkodliwienia w przeliczeniu na 1 km ² ;
	Udział odpadów wyselekcjonowanych w ogólnej ilości odpadów komunalnych zebranych
	Udział budynków z węglowymi kotłami w ogólnej liczbie budynków
Sfera funkcjonalno-przestrzenna	Liczba miejsc/ przestrzeni i budynków użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych
	Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów infrastruktury w zakresie edukacji, kultury, turystyki, sportu i rekreacji

Gminny Program Rewitalizacji gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033

	Długość nowej i zmodernizowanej infrastruktury komunikacyjnej m.in. dróg, chodników, ścieżek rowerowych
	Liczba przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom na obszarze rewitalizowanym np. place zabaw, skwery / tereny zielone z ławkami
	Liczba obiektów kulturowych na 100 mieszkańców
	Udział budynków bez kanalizacji w ogólnej liczbie budynków
	Udział budynków bez dostępu do sieci wodociągowej w ogólnej liczbie budynków
Sfera techniczna	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 rokiem w ogólnej liczbie budynków [%]
	Ilość budynków do remontu na 1 km ²

Zasady, tryb i metody przeprowadzenia ewaluacji

Ewaluacja ma na celu identyfikację oraz ewentualną poprawę jakości, skuteczności i spójności realizacji Programu Rewitalizacji w odniesieniu do konkretnych problemów obszaru rewitalizacji z jednoczesnym uwzględnieniem założeń programowych. Jej zadaniem jest sprawdzenie czy w wyniku podejmowanych działań powstały oczekiwane rezultaty oraz czy wpłynęły one na osiągnięcie wyznaczonych celów określonych w GPR.

Ocena wszystkich zrealizowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostanie dokonana przy współudziale wszystkich interesariuszy rewitalizacji oraz w oparciu o 5 zasadniczych kryteriów ewaluacyjnych:

- 1) **skuteczność** (ang. *effectiveness*) – kryterium pozwalające ocenić w jakim stopniu osiągnięte zostały cele dokumentu zdefiniowane na etapie planowania.
- 2) **efektywność** (ang. *efficiency*) – kryterium pozwalające ocenić poziom „ekonomiczności” zrealizowanych projektów, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów.
- 3) **użyteczność** (ang. *utility*) – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie programu odpowiada zdiagnozowanym potrzebom grupy docelowej.
- 4) **trafność** (ang. *relevance*) – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia cele programu odpowiadają charakterowi i skali potrzeb wskazanym w odniesieniu do obszaru rewitalizacji.
- 5) **trwałość** (ang. *sustainability*) – kryterium pozwalające ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem programu będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji.

Ewaluacja założeń programowych i stopnia realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w dokumencie zostanie podzielona na następujące części:

- ❖ **ex-ante** (przed realizacją programu) – stanowiąca instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji (ocena ta została przeprowadzona na etapie przygotowywania Gminnego Programu Rewitalizacji, listę podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych sporządzono w oparciu o lokalne potrzeby oraz analizę zgłoszonych kart projektów);
- ❖ **on-going** (w trakcie realizacji GPR) – instrument obserwacji prowadzonej przez Komitet, który będzie na jej podstawie przygotowywał sprawozdanie z realizacji GPR, co najmniej raz na 2 lata (jest to również instrument monitorowania bieżących zmian w otoczeniu);
- ❖ **ex-post** (po zakończeniu realizacji GPR) – służąca ocenie zgodności i efektywności zrealizowanych projektów w ramach Programu z założeniami i celami przyjętymi

w niniejszym dokumencie. W 2023r., sporządzony zostanie końcowy raport ewaluacyjny celem weryfikacji założonych celów rewitalizacji, wskaźnika oddziaływania i wskaźników rezultatu,

Wprowadzenie systemu monitoringu oraz powiązanej z nim procedury ewaluacji pozwoli wyeliminować w znacznym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w dokumencie, wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne projekty, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań.

Wszelkie dokumenty ewaluacyjne będą sporządzane przez Komitet Rewitalizacji i adresowane do Wójta Gminy Lubartów. Ewaluacja on-going będzie podstawą do rozpoczęcia procesu aktualizacji GPR, natomiast po przeprowadzeniu ewaluacji ex-post wszelkie rozbieżności pomiędzy pierwotnymi ustaleniami GPR, a jego rzeczywistym wykonaniem będą szczegółowo wyjaśnione.

ZASADY I TRYB AKTUALIZACJI PROGRAMU

Proces rewitalizacji, jako rozciągnięty w czasie, podlegał będzie wpływowi czynników zewnętrznych, co implikuje konieczność założenia okresowej aktualizacji GPR oraz aktualizacji nadzwyczajnej w razie zaistnienia okoliczności istotnie wpływających na GPR.

Do podjęcia okresowych działań naprawczych i aktualizacji GPR podstawą będzie system monitorowania i ewaluacji. Okresowa aktualizacja będzie przeprowadzana w przypadku gdy stwierdzony zostanie brak osiągnięcia założonych celów, zaistnieje potrzeba wprowadzenia do programu nowego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, zmiany harmonogramu realizacji projektów, planu finansowego lub konieczność aktualizacji wskaźników. Do GPR na późniejszym etapie jego realizacji będą mogli dołączyć dodatkowi partnerzy (zupełnie nowi, jak i zastępujący dotychczas funkcjonujących). Preferowane będą te inicjatywy, które mogą się przyczynić do sukcesu Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

Biorąc pod uwagę czas obowiązywania dokumentu pierwotnego 2017-2023 zaistniała konieczność aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Jedną z rekomendacji była konieczność weryfikacji ram czasowych, którą dla obecnej aktualizacji określono na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033. W związku z tym, że obecnie proponowany okres obejmuje dwie perspektywy finansowe Unii Europejskiej na lata 2021-2027 oraz 2028-2034 niewątpliwie znajdzie konieczność ponownej aktualizacji dokumentu, dlatego GPR będzie posiadać formułę otwartą. W przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów, zmian w otoczeniu oraz potrzeby utworzenia nowych projektów – będzie on aktualizowany. Zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, potrzeby mieszkańców obszarów zdegradowanych, możliwości budżetu gminy oraz dostępność środków zewnętrznych będą determinować nowych odbiorców i zakres nowych projektów. Informacje o stanie realizacji GPR oraz ewentualnych zamierzeniach aktualizujących dokument będą publicznie udostępniane. Ewentualność wprowadzenia poprawek i aktualizacji dokumentu wiązała się będzie z przyjęciem odpowiedniej Uchwały przez Radę Gminy, tak aby GPR mógł w dalszym ciągu spełniać swoje zadania operacyjne. Wszelkie zmiany w dokumencie będą musiały posiadać swoje uzasadnienie merytoryczne.

Procedura okresowej aktualizacji GPR obejmuje następujące czynności:

1. Zainteresowane podmioty publiczne i prywatne, działające na obszarach wskazanych do rewitalizacji w ramach GPR lub zainteresowane podjęciem takiej działalności w trybie ciągłym zgłaszają swoje propozycje w zakresie zmiany GPR w formie pisemnej do

Urzędu Gminy lub w formie karty projektu umieszczonej na stronie internetowej gminy, jeżeli propozycja dotyczy wprowadzenia nowego projektu rewitalizacyjnego.

2. Podczas przeprowadzania ewaluacji on-going (w 2026,2030) Wójt Gminy Lubartów wraz z Komitetem Rewitalizacji dokona weryfikacji zgłoszonych propozycji i wyda opinię odnośnie włączenia lub odmowy włączenia zgłoszonego projektu bądź innej proponowanej zmiany do Gminnego Programu Rewitalizacji,
3. Jeżeli przeprowadzona ewaluacja skuteczności dotychczasowych działań i propozycje interesariuszy spowodują konieczność włączenia do GPR nowych projektów, modyfikacji założonych celów bądź też wyznaczonych kierunków działań warunkujących powodzenie rewitalizacji, Wójt Gminy Lubartów wraz z Komitetem Rewitalizacji podejmuje decyzję o przystąpieniu do okresowej aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji,
4. Dokument GPR zostaje uaktualniony zgodnie z proponowanymi zmianami, a następnie poddany konsultacjom społecznym,
5. Zaktualizowany GPR, poddany będzie konsultacjom społecznym poprzez bezpośrednie konsultacje z mieszkańcami w zakresie identyfikacji nowych problemów i potrzeb rewitalizacyjnych.
6. GPR po konsultacjach z mieszkańcami, jest ponownie uchwalany przez Radę Gminy Lubartów,
7. W celu przejrzystości GPR dla wszystkich zaangażowanych podmiotów (w tym IZ FELU) oraz partnerów, zmiany będą sygnalizowane w odpowiednim załączniku do uchwały Rady Gminy w postaci rejestru zmian,
8. Zaktualizowany GPR po przyjęciu przez Radę Gminy jest zgłaszany do Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie dla Lubelskiego.

W przypadku, gdy do GPR zgłoszone zostaną wyjątkowo istotne dla społeczności lokalnej projekty, a termin okresowej aktualizacji jest stosunkowo odległy lub gdy zaistnieją istotne zmiany w otoczeniu wpływające na GPR, Wójt Gminy ma możliwość przystąpienia do procesu nadzwyczajnej aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Do 31 grudnia 2023 r., Gmina Lubartów będzie realizować działania rewitalizacyjne w oparciu o niniejszy Gminny Program Rewitalizacji okresowo poddawany aktualizacji. W aktualizowanym Programie szczególną uwagę zwraca się na uzyskanie równowagi pomiędzy inwestycjami infrastrukturalnymi i działaniami „miękkimi”, by było możliwe uzyskanie stabilnych efektów procesu rewitalizacyjnego, co będzie przedkładać się na trwałą poprawę sytuacji obszaru rewitalizacyjnego i jego mieszkańców.

Systematyczny monitoring, ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych i jasny system wprowadzania modyfikacji w Gminnym Programie Rewitalizacji w reakcji na zmiany w otoczeniu umożliwi dostosowywanie jego założeń do bieżących uwarunkowań zewnętrznych wpływających na efektywność realizacji zaplanowanych działań, mających na celu poprawę zdiagnozowanej sytuacji kryzysowej.

ZMIANY I PRZEPISY PRZEJŚCIOWE W UCHWAŁACH OBOWIĄZUJĄCYCH W GMINIE

OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW

Gminny Program Rewitalizacji gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033

LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINNYM I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO

W związku z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Lubartowa 2024-2033 nie przewiduje się zmian w „Programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Lubartów”.

OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE, O KTÓREJ MOWA W ART. 7 UST. 3 USTAWY Z DNIA 3 LISTOPADA 2015 R. O REWITALIZACJI

Komitet Rewitalizacji zgodnie z art. 7 ust. 1 stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą Wójta Gminy. Komitet Rewitalizacji zgodnie z art. 7 ust.3 został powołany w ciągu 3 miesięcy od daty uchwalenia pierwotnej wersji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017-2023 i kontynuuje swoją działalność.

OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE, O KTÓREJ MOWA W ART. 15 UST. 1 USTAWY Z DNIA 3 LISTOPADA 2015 R. O REWITALIZACJI

Gmina Lubartów przystępując do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji i jego aktualizacji ustaliła, iż nie będzie tworzona Specjalna Strefa Rewitalizacji /SSR/. Jeżeli w terminie późniejszym zajdzie konieczność utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji wprowadzana ona zostanie w drodze uchwały, będącej aktem prawa miejscowego, która obowiązywać będzie przez okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia.

SPOSÓB REALIZACJI GPR W ZAKRESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

ZAKRES ZMIAN W DOKUMENCIE STUDIU UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBARTÓW

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033 nie przewiduje wprowadzenia zmian w obecnym dokumencie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lubartów uchwalonym Uchwałą Nr XXX/152/2001 Rady gminy Lubartów z dnia 18 czerwca 2001 r. z późn.zm., aktualizowane Uchwałą Nr XVII/103/12 Rady Gminy Lubartów z dn. 8 maja 2012 r.

ZAKRES ZMIAN W MIEJSCOWYM PLANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBARTÓW

W związku z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017-2023 zgodnie z uchwałą Nr XXI/153/16 Rady Gminy Lubartów z dnia 28 października 2016 roku przystąpiono do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów, mającego na celu zmianę przeznaczenia przedmiotowego terenu pod funkcję sportu i rekreacji wraz z obsługą komunikacyjną dla podobszaru Nowodór.

Wszelkie planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne na gruntach Skarbu Państwa znajdujących się w Zarządzie Lasów Państwowych, skutkujących zmianą przeznaczenia

Gminny Program Rewitalizacji gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033

terenu, bądź utrzymaniem aktualnej funkcji muszą być zgodne z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubartów (las, obszary rolne, obszar pod drogę ekspresową S19).

STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla gminy Lubartów nie jest dokumentem planistycznym, o którym mówi *art. 46 pkt. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (ooś)*, ani dokumentem sektorowym, które wymienia *art. 46 pkt. 2 ustawy ooś*. Zatem projekt dokumentu został poddany procedurze zapytania o konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w trybie *art. 47 ustawy ooś*, który mówi, iż „przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione w art. 46, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57, organ opracowujący projekt dokumentu stwierdzi, że wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko”. Organem w rozumieniu art. 57 jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie. Pismem znak: RDOI.062.1.2017 z dnia 26.06.2017r. Wójt Gminy Lubartów wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie o uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla gminy Lubartów na lata 2017 - 2023. Odpowiadając na pismo Wójta Gminy Lubartów, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie pismem znak: WOOŚ.410.97.2017.MH z dnia 24 lipca 2017 roku stwierdził, iż projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017 – 2023, nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Na podstawie przeprowadzonej analizy załączonych dokumentów, biorąc pod uwagę uwarunkowania, o których mowa w art. 49 ustawy ooś. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie stwierdził, iż **dla projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2017 – 2023, nie zachodzi potrzeba przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.**

W związku z opracowaniem aktualizacji GPR ponownie zwrócono się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie uzgadniając odstąpienie od procedury OOŚ.

PARTYCYPACJA SPOŁECZNA - OPIS I WNIOSKI

Ważnym etapem przy sporządzeniu Aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033 były przeprowadzone konsultacje społeczne w postaci zarówno bezpośrednich spotkań z mieszkańcami, jak i badań ankietowych. Należy podkreślić, że element partycypacji społecznej jest niezwykle istotny w prawidłowym prowadzeniu rewitalizacji, mającej na celu przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym. Zaangażowanie lokalnej społeczności jest o tyle ważne, że pozwala na prawidłowe zidentyfikowanie występujących problemów, wskazaniu potrzeb i opracowania konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Właściwe metody włączania interesariuszy powinny sprzyjać budowaniu poczucia współodpowiedzialności za proces rewitalizacji.

Głównym celem konsultacji było przedstawienie społeczności lokalnej oraz władzom postępów związanych z procesem tworzenia dokumentu, a także uzyskanie ich opinii w zakresie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, a także celów rewitalizacji i planowanych projektów rewitalizacyjnych.

SPOTKANIA KONSULTACYJNE

W trakcie prac nad aktualizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla gminy Lubartów na lata 2017-2030 z perspektywą do roku 2033, konsultacje, spotkania i warsztaty były przeprowadzone w 2023 roku. Wszystkie informacje o prowadzonych konsultacjach społecznych zamieszczone zostały na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej www.uglubartow.bip.lubelskie oraz na stronie internetowej Gminy Lubartów www.gmina-lubartow.pl.

Konsultacje te przeprowadzone zostały w terminach:

i w następujących formach:

- obwieszczenia o konsultacjach projektu uchwały wraz ze stosownymi załącznikami umieszczono na 7 dni przed rozpoczęciem konsultacji zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji tj. na stronach internetowych wymienionych powyżej. Na stronie internetowej udostępniony został również formularz konsultacyjny. Informacje o konsultacjach dostępne były w Referacie Centrum Obsługi Inwestora. Dodatkowo, w sposób zwyczajowo przyjęty, treść obwieszczenia wywieszona została na tablicach informacyjnych zlokalizowanych w sołectwach gminy oraz w gablocie informacyjnej w Urzędzie Gminy;
- ankiety konsultacyjnej dotyczącej projektu Uchwały Rady Gminy w Lubartowie w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji i zgłaszania uwag w formie elektronicznej na adres mailowy: coi@gmina-lubartow.pl bądź też w formie ustnej lub pisemnej poprzez złożenie uzupełnionej ankiety w Sekretariacie Urzędu Gminy Lubartów.

ANKIETYZACJA

Zmiany jakie zostaną wprowadzone w ramach procesu rewitalizacji pomogą rozwiązać problemy społeczne i gospodarcze koncentrujące się na określonym terenie. Istotne jest, aby te zmiany odpowiadały na określone potrzeby mieszkańców. Dlatego też przeprowadzone zostało badanie opinii na temat obecnego stanu gminy. Dzięki temu możliwe było wytyczenie obszarów, na których skoncentrowane są najpoważniejsze problemy. Kształt kwestionariuszy użytych do badania ankietowego i problematyka zawarta w poszczególnych formularzach wychodzi naprzeciw problemom istotnym z punktu rozwoju Gminy. Celem ankiety skierowanej do mieszkańca było przede wszystkim zebranie informacji o problemach, potrzebach i jakości życia w gminie. Było to badanie ukierunkowane na zgromadzenie danych o subiektywnych odczuciach mieszkańców, z tym, że nie w znaczeniu indywidualnych potrzeb, a w formie opinii społeczeństwa jako całości. Ankieta miała charakter anonimowy, co pozwoliło na nieskrępowane wyrażanie opinii respondentów nt. rewitalizacji.

GRAFIKI I TABELE - SPIS

Grafika 1 Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji w gminie Lubartów.....	10
Grafika 2 Świetlica w Woli Lisowskiej i zagospodarowanie terenu przy świetlicy	18
Grafika 3 Budynek folwarczny z II połowy XIX wieku w Skrobowie.....	24
Grafika 4 Kwatera składowiska odpadów w obszarze rewitalizacji Nowodwór	27
Grafika 5 Świetlica wiejska w Nowodworze.....	28
Grafika 6 Budynek Szkoły Podstawowej w Annoborze	34
Tabela 1 Dane dotyczące powierzchni i ludności podobszarów rewitalizacji.....	11
Tabela 2 Kalendarium przyjmowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych na terenie gminy Lubartów.	44
Tabela 3 Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów na lata 2023-2027 z perspektywą do roku 2033	90
Tabela 4 Zestawienie spotkań i innych metod partycypacji społecznej oraz formy informowania społeczności lokalnej.....	94
Tabela 5 Działania informacyjne.....	95
Tabela 6 Tabela Wskaźniki monitoringowe wdrażana Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubartów	102
Tabela 7 Lista rekomendowanych wskaźników w procesie monitoringu i ewaluacji wdrażania GPR	103